ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

รายงานการวิจัย

โดย

จารุวรรณ สกุลคู Ph.D.

สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

19 ส.ค. 2544

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินปี 2541

142588

"ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเปนของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิม
ให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลาย
ของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใด โดยฉะเพาะ เพื่อใช้อำนาจนั้น
โดยสิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร..."

พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงประกาศสละราชสมบัติ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2477

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2541 ผ่านมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ ที่ได้เล็งเห็นประโยชน์อันจะเกิดจากงานวิจัยนี้ และได้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ อันจะเอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ ดร.อรรณพ โพธิสุข รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีรวัฒนานนท์ รวมทั้งเพื่อนอาจารย์อีกหลายท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และได้อนุเคราะห์รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์ ขอขอบคุณคุณศรีสุพรรณ ภิรมย์ทอง คุณเยาวเรศ ใหลอุดม และนิสิตอุดมศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ได้ช่วยให้งานวิจัยดำเนินไปได้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีเช่นนี้

คุณค่าทางวิชาการของงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา ผู้เป็นบุพพาจารย์ของผู้วิจัย งานวิจัยนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นและสำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยไม่ได้รับกำลังใจจากบุตรสาวคนเดียว คือ นางสาวรู้ธ จ. สกุลคู และด้วยความเสียสละอย่างใหญ่หลวงของอาจารย์อนุสรณ์ สกุลคู สามีที่รักยิ่งของผู้วิจัย

จารุวรรณ สกุลคู

มิถุนายน 2543

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	สมมติฐานของการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา	9
	การเมืองและค่านิยมทางการเมือง	21
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมือง	30
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
	ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	การจัดกระทำกับข้อมูล	41
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	71
	กลุ่มตัวอย่าง	71
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72

บทที่ หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล 72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 73
การอภิปรายผล 76
ข้อเสนอแนะ 90

บรรณานุกรม 92

ภาคผนวก 106
ภาคผนวก ก. หนังสือนำและแบบสอบถาม 107
ภาคผนวก ข. คุณภาพของเครื่องมือวิจัย 134

ประวัติย่อของผู้วิจัย 139

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบันการศึกษา	36
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสถาบันการศึกษา	44
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ	45
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา เป็นรายข้อ	47
5	การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามเพศ	50
6	การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามอายุ	51
7	การเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน	51
8	การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ	52
9	การเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีกลุ่มวิชาชีพต่างกัน	52
10	การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม	53
11	การเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน	53
12	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา	55
13	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา	56
14	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา	57

ตาราง หน้า

15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมือง ของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ 58
16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมือง ของนิสิตนักศึกษา เป็นรายข้อ 59
17 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามเพศ 63
18 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามอายุ 64
19 การเปรียบเทียบรายคู่ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน... 64
20 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ 65
21 การเปรียบเทียบรายคู่ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีกลุ่มวิชาชีพ ต่างกัน 65
22 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามคะแนน เฉลี่ยสะสม 66
23 การเปรียบเทียบรายคู่ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนน เฉลี่ยสะสมต่างกัน 66
24 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับค่านิยม ทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา 67
25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ค่านิยม ทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา 68
26 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมือง ของนิสิตนักศึกษา 69

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทุกประเทศจึงพยายามพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านปริมาณ โดยการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ และในด้านคุณภาพโดยการผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีสามารถรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นสำหรับประเทศจนกระทั่งก้าวมาอยู่ในสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองดังที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยของไทยก็เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นและยากต่อการควบคุม เช่น การเพิ่มขึ้นของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้าขายกับต่างประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความผันผวนทางการเมือง ซึ่งทำให้เกิดความคาดหวังของสังคมต่อมหาวิทยาลัยในด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น (Hallinger. 1996 : 7 – 24) เพื่อที่จะเผชิญอนาคตอันประกอบด้วยสังคมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก และเพื่อที่จะสามารถประมวลนำความรู้สู่การปฏิบัติ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตและสังคมได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นหลักคือ ให้มีความรู้ความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมไทยพอที่จะสามารถวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ที่จะต้องเผชิญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีความเข้าใจในสังคมอื่น และเข้าใจความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันไปทั่วโลกพอที่จะหาทางเลือกที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติ มีความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และศาสตร์ในสาขาใดสาขาหนึ่งพอที่จะมีชีวิตที่มีคุณภาพดีในโลกที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีความเข้าใจพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรู้และการฝึกปฏิบัติในการประกอบสัมมาชีพ และมีหลักศาสนธรรมประจำใจเป็นคติเตือนใจในการดำรงชีวิต ในการที่จะให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยจะต้องมีบทบาทในทั้งสามด้านคือ การสนองตอบ การช่วยชี้นำ และการเตือนสติต่อสังคม (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2537 : 1 – 3)

การศึกษาจึงมิใช่เพียงการใช้ชีวิตระยะเวลาหนึ่งในสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นเสมือนองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องแสวงหา และเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว หน้าที่การงาน ตลอดจนเพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ ยิ่งในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว การศึกษายิ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยคนให้มีหลักคิด รู้จักใคร่ครวญ เลือกสรร ปรับตัวให้เข้ากับ

เหตุการณ์และสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตตลอดเวลา ดังที่อีราสมุส ซึ่งเป็นนักมนุษยศาสตร์สมัยศตวรรษที่ 16 กล่าวไว้ว่า ความหวังอันสำคัญของชาติใดชาติหนึ่งนั้นฝากไว้กับการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับคนหนุ่มสาวของชาตินั้น (Goleman. 1996 : 300)

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตออกสู่สังคม ย่อมมีบทบาทสำคัญในการสร้างและถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา ชิคเคอริง และเรสเซอร์ (Chickering and Reisser. 1993 : XI) กล่าวว่า นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดสิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาควรช่วยเสริมสร้างสติปัญญาและศักยภาพของนิสิตนักศึกษาในการพัฒนาค่านิยมส่วนบุคคล วิธีการคิด แนวการเรียน ทักษะในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น และวัฒนธรรมอื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง และพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงอิทธิพลของการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่อเจตคติ ค่านิยม และแนวทางที่บุคคลปฏิบัติเมื่อออกสู่สังคมภายนอก ส่วนหนึ่งกล่าวว่าจากเริ่มเข้าศึกษาจนถึงปีสุดท้าย นิสิตนักศึกษาจะมีลักษณะบางประการลดน้อยลง เช่น การคิดเอาแต่ใจตน การยึดตามประเพณี และการยึดถือตามเชื้อชาติ (Chickering. 1971 : 125- 128 ; Elton. 1971 : 114 – 118 ; Korn. 1968 ; Ogle. 1978 : 48 – 57 ; Rich. 1978) และยังแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความอดทนอดกลั้นทางสังคม เชื้อชาติ กลุ่มวัฒนธรรม การเมือง รวมทั้งการสนับสนุนสิทธิมนุษยชน (Buchman, O'Malley and Johnston. 1978 ; Beaton. 1975 ; Chickering. 1970 : 559 – 606 ; Finney. 1971 : 35 – 61 ; Finney. 1974 : 214 – 250 ; Hyman and Wright. 1979 ; Nosow. 1973 : 7 – 14 ; Rich. 1977 : 199 – 211 ; Rich. 1980 : 17 – 32 ; Smith. 1990 : 181 – 197) นอกจากนี้ พาสคาเรลลา และเทอเรนซินี (Pascarella and Terrenzini. 1991) ยังชี้ให้เห็นว่า ความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่เกิดขึ้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ไม่นับรวมพัฒนาการตามวุฒิภาวะหรือตามกระบวนการปลูกฝังทางสังคมโดยปกติ

ในการพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศนั้น นอกจากคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่แล้ว นิสิตนักศึกษาในฐานะประชาชนควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นสถาบันการปกครองที่ประเทศไทยได้ยึดถือเป็นสถาบันหลักในการปกครองประเทศ และได้พยายามที่จะปลูกฝัง

ให้มีความมั่นคงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่า กระบวนการประชาธิปไตยไม่สามารถที่จะปลูกฝังและสร้างให้มีความมั่นคงได้ในระยะเวลาสั้น หากแต่จะต้องเป็นการสร้างที่ต่อเนื่องเป็นระบบและการสร้างที่มั่นคงถาวร (คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ. 2527 : 4)

นอกจากความรู้ความเข้าใจแล้ว การศึกษายังมีส่วนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างชัดเจน จุดมุ่งหมายในชีวิตของบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดจากความต้องการทางสังคมจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้าน สถานศึกษาและสังคม บุคคลจะสร้างระบบความต้องการเฉพาะบุคคลซึ่งจะเป็นพื้นฐานของจุดมุ่งหมาย องค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญคือ ค่านิยม ซึ่งได้แก่ความเชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลชอบหรือเห็นว่าดี มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน ค่านิยมสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและผู้ที่อยู่ในสังคมและวัฒนธรรมนั้น หากบุคคลรับค่านิยมใดมาเป็นของตน ค่านิยมอาจมีส่วนในการกำหนดจุดมุ่งหมายของบุคคลนั้นได้ (Chickering and Reisser. 1993 : 50) นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เช่น การที่กฎหมายให้สิทธิผู้มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปในการทำหน้าที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นิสิตนักศึกษาอยู่ในวัยที่มีพลังแต่มักขาดทิศทางที่แน่นอน สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อสังคมจึงต้องจัดสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ เช่น หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้อื่น และพัฒนาค่านิยมทางการเมือง สามารถเลือกสรรสิ่งที่ดีงามและถูกต้องเพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศ

ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ที่สำคัญสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของนิสิตนักศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจในการกำหนดปรัชญา นโยบาย จุดมุ่งหมาย และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของจุดมุ่งหมาย อันจะนำไปสู่การกำหนดแผนการและแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความสนใจจะศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และอิทธิพลต่อค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา เพื่อว่าผลการวิจัยอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตามศักยภาพแห่งตน

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ

4. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างองค์ประกอบด้านชีวสังคมและองค์ประกอบด้านจิตสังคม กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างองค์ประกอบด้านชีวสังคมและองค์ประกอบด้านจิตสังคม กับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้อาจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน และการดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร อันเป็นการปลูกฝังทางสังคมอย่างมีระบบ เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันเป็นสถาบันการปกครองหลักของประเทศ เพื่อให้ก้าวสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถช่วยชี้นำสังคมตามแนวทางประชาธิปไตย สามารถวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาค่านิยมส่วนบุคคลในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและความมั่นคงของบ้านเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 424,340 คน

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านชีวสังคม ประกอบด้วย
   - 1.1 เพศ แบ่งเป็น
     - 1.1.1 เพศหญิง
     - 1.1.2 เพศชาย
   - 1.2 อายุ แบ่งเป็น
     - 1.2.1 ต่ำกว่า 18 ปี
     - 1.2.2 18 ปี – 22 ปี
     - 1.2.3 23 ปี – 27 ปี
     - 1.2.4 สูงกว่า 27 ปี
   - 1.3 กลุ่มวิชาชีพ
     - 1.3.1 วิทยาศาสตร์
     - 1.3.2 สังคมศาสตร์
     - 1.3.3 มนุษยศาสตร์
   - 1.4 คะแนนเฉลี่ยสะสม
     - 1.4.1 ต่ำกว่า 2.50
     - 1.4.2 2.50 – 3.00
     - 1.4.3 สูงกว่า 3.00
2. องค์ประกอบด้านจิตสังคม ได้แก่
   - 2.1 ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน (Locus of Control)
   - 2.2 ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบัน ได้แก่
     - 2.2.1 สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ
     - 2.2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม
3. ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร
4. ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา หมายถึง ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2

ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขของประเทศจะทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

2. ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษารวมทั้งการปลูกฝังทางสังคมและโดยวิธีการอื่น ๆ จนถึงระดับที่มีความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ค่านิยมทางการเมือง หมายถึง ความเชื่ออย่างมั่นคงในทางการเมืองของบุคคลอันเกิดจากการตกลงใจของบุคคลในการที่จะให้ความเชื่อมั่น เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและเป็นพื้นฐานในการเลือกพฤติกรรมการเมืองของบุคคล ในงานวิจัยนี้ค่านิยมทางการเมือง หมายถึง ความเชื่ออย่างมั่นคงทางการเมืองอันเกิดจากการตกลงใจของนิสิตนักศึกษา ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบวัดค่านิยมทางการเมือง

4. องค์ประกอบด้านชีวสังคม หมายถึง ลักษณะและคุณสมบัติส่วนตัว หรือผลการกระทำของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วย

4.1 เพศ หมายถึง เพศของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

4.2 อายุ หมายถึง อายุของนิสิตนักศึกษานับถึงช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล คิดเป็นปี (เศษของปีถ้าเกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี) แบ่งเป็นสี่กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 18 ปี 18 – 22 ปี 23 – 27 ปี และสูงกว่า 27 ปี

4.3 กลุ่มวิชาชีพ หมายถึง ประเภทของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาชีพที่นิสิตนักศึกษาเลือกเป็นวิชาเอก แบ่งเป็น

4.3.1 วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ทุกสาขา เช่น ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วัสดุศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น

4.3.2 สังคมศาสตร์ ประกอบด้วย นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ทุกแขนง เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เป็นต้น

4.3.3 มนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์ทุกแขนง เช่น ภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ ภาษาต่างประเทศทุกภาษา นิเทศศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เป็นต้น

4.4 คะแนนเฉลี่ยสะสม หมายถึง ความรู้ความสามารถของนิสิตนักศึกษาที่วัดเป็นคะแนนเฉลี่ยสะสมทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงสิ้นภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2541 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 2.50 2.50 – 3.00 และสูงกว่า 3.00

5. องค์ประกอบด้านจิตสังคม หมายถึง ลักษณะและสภาพความรู้สึก ทัศนะหรือความคิดเห็น ความเชื่อของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วย

5.1 ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน (Internal – External Locus of Control) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ เป็นผลจากพฤติกรรมของตนเอง ส่วนผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตนเชื่อว่า ข้อดีและข้อเสียต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ตนไม่สามารถควบคุมได้ เพราะเกิดจากสาเหตุอื่นภายนอก ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนในงานวิจัยนี้หาได้จากคะแนนแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนของรอทเทอร์ (Rotter. 1966, 1975) และดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้

5.2 สิ่งแวดล้อมของสถาบัน หมายถึง คุณลักษณะของสถาบันที่ประกอบกันขึ้นเป็นสิ่งแวดล้อมของนิสิตนักศึกษา สามารถวัดได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบันของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วย

5.2.1 สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (Academic Environments) หมายถึง คุณลักษณะทางวิชาการต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาที่นิสิตนักศึกษาประสบระหว่างการเรียนในสถาบันการศึกษา ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร ทรัพยากรทางวิชาการ บรรยากาศวิชาการ ความเป็นอิสระทางวิชาการ และการให้การสนับสนุนทางวิชาการของสถาบัน เป็นต้น

5.2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environments) หมายถึง คุณลักษณะทางสังคมต่าง ๆ ของสถาบันที่อาจมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา เป็นต้นว่า องค์การนิสิตนักศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สังคมกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับอาจารย์ และความหลากหลายของวัฒนธรรม เป็นต้น

6. มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

7. นิสิต หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งได้ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2541 - 2542 ในระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน

2. ตัวแปรองค์ประกอบด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคม มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและสามารถเป็นตัวพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาได้

3. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน

4. ตัวแปรองค์ประกอบด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคม มีความสัมพันธ์กับค่านิยมทางการเมือง และสามารถเป็นตัวพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้คือ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา
2. การเมืองและค่านิยมทางการเมือง
3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมือง

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

จุดมุ่งหมายของระบอบประชาธิปไตย (Aims of Democracy)

ดิวอี้ (Dewey. 1926 : 110) กล่าวว่า ประชาธิปไตยมีความหมายมากกว่าการเป็นแบบหนึ่งของรัฐบาล ประชาธิปไตย หมายถึง แผนแบบการอยู่ร่วมกันของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยบุคคลยอมสละความเห็นส่วนตัวและปฏิบัติตามความเห็นของสังคมส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะมีทั้งเข้มงวดกวดขันและในทำนองเดียวกันส่งเสริมสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยผ่านกระบวนการของสังคม ที่สำคัญคือประชาธิปไตยเป็นการปกครองตนเอง (Self Governance) อำนาจในระบอบประชาธิปไตยมิได้เป็นอำนาจที่เกิดจากภายนอก แต่เป็นอำนาจที่มีอยู่ในบุคคลเดียวกับที่ยอมสละอำนาจของตนนั่นเอง จากความเห็นของกัทมานน์ (Gutmann. 1987 : 15) ระบอบประชาธิปไตยให้อำนาจประชาชนในการมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานเพื่อกำหนดกิจกรรมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการพยายามคงสภาพเดิมไว้หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ดิวอี้ (Dewey. 1926 : 100) กล่าวว่า ระบอบประชาธิปไตยช่วยให้สังคมปรับเปลี่ยนนิสัยของสังคม (Social Habit) ซึ่งหมายถึงการปรับตัวของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอเมื่อมีเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น กัทมานน์ยังให้ความเห็นอีกว่า (Gutmann. 1987 : 14) การศึกษาเพื่อเตรียมคนให้เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยมุ่งเน้นการจัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างมีสติ มีวิจารณญาณ ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้เรียนจะเรียนรู้เพียงการเลือกตั้ง ผู้ลงสมัคร และการนับเห็นด้วยไม่เห็นด้วยเท่านั้น การจัดการศึกษาจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยหลักความยุติธรรมและความต่อเนื่องของระบอบประชาธิปไตยด้วย

แนวคิดประชาธิปไตย

แนวคิดประชาธิปไตยที่สำคัญประกอบด้วย

1. การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ กล่าวคือมีความเชื่อถือในการใช้สติปัญญา การรู้จักใช้เหตุผล การยึดหลักเหตุผลด้วยวิธีการทดสอบโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงการมองมนุษย์ในแง่ดีว่าสามารถร่วมมือกันทำงานเพื่อความสุขของส่วนรวมได้ ทั้งนี้โดยไม่จำกัดชนชั้น เพศ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ

2. ความเชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์ ความเป็นอิสระ หมายถึงความสามารถที่จะเลือกใช้ชีวิต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตัวเองโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจบงการของบุคคลอื่น และเนื่องจากมนุษย์มีความสามารถที่จะใช้เหตุผลในการเลือกตัดสินใจตกลงใจนี้ย่อมทำให้มนุษย์ต้องผูกพันรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำลงไปแล้วด้วย

วิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยถือหลักการค้นคว้าโดยวิธีการเลือกทางวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดการสนับสนุนที่จะยอมให้บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ เสนอข้อเท็จจริง เหตุผล และความเห็นส่วนตัวอย่างเต็มที่ก่อนจะมีการร่วมกันตัดสินใจในปัญหานั้น ๆ จากหลักข้อนี้จึงเกิดความคิดที่สนับสนุนเสรีภาพด้านต่าง ๆ เช่น เสรีภาพในการเลือกใช้ชีวิต เสรีภาพทางการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพทางการพูดการพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ การประชุม การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสมาคม เป็นต้น

3. การยอมรับในความเท่าเทียมกันของคน ความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคนี้มิได้หมายถึง ความเท่าเทียมกันทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคทางกฎหมายและทางการเมือง คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ควรมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและได้รับโอกาสต่าง ๆ ที่จะดำเนินชีวิตในสังคมอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ กำเนิด เพศ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม รวมถึงการได้รับโอกาสในการแสวงหาการศึกษาการทำงานที่เท่าเทียมกันด้วย

4. อำนาจสูงสุดในการปกครอง ในการตัดสินปัญหาสำคัญของสังคมเป็นของปวงชน เมื่อมีการเสนอแนวคิดที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนย่อมหมายความว่า ประชาชนก็คือรัฐนั่นเอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องตัดสินปัญหาทุก ๆ เรื่องโดยตรง แต่มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์การ เช่น ศาล เป็นผู้ใช้อำนาจนั้นโดยประชาชนเป็นผู้กำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจนั้นว่าเรื่องใดบ้างที่ตัวแทนจะกระทำได้ เรื่องใดที่ทำไม่ได้ อยู่ภายใต้เงื่อนไขใด กำหนดเวลานานเท่าใด และผู้ใช้อำนาจแทนนั้นมีความรับผิดชอบอย่างใด

แนวคิดประชาธิปไตยมีรากฐานจากความเชื่อแบบเสรีนิยมที่รักเสรีภาพส่วนบุคคล เคารพในทรัพย์สินส่วนบุคคล สถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นกลไกของรัฐมีอยู่เพื่อรับใช้บุคคลที่มารวมกันอยู่ในสังคม

การที่รัฐบาลปกครองประเทศโดยอาศัยหลักเกณฑ์บางอย่าง ซึ่งได้มีการตกลงยอมรับกันเท่ากับเป็นการกำหนดขอบเขตอำนาจของรัฐบาล เรียกได้ว่าเป็นการปกครองโดยหลักกฎหมายมิใช่โดยบุคคล รัฐบาลที่ถูกต้องและมีความชอบธรรมตามแนวคิดประชาธิปไตยนั้นต้องทำการปกครอง และใช้อำนาจภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดตามที่ระบุไว้ในข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งอาจจะเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

5. แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ การปกป้องสิทธิเสรีภาพของมนุษย์โดยรัฐบาลที่มาจากความยินยอมของคนในสังคม เพื่อดำเนินการปกครองตามจุดมุ่งหมายอย่างเดียว คือการคุ้มครองสิทธิด้านต่าง ๆ ที่บุคคลมีมาแต่เดิมก่อนที่จะเข้ามายอมอยู่ใต้อำนาจการปกครองนี้ มีที่มาจากทฤษฎีว่าด้วยกฎธรรมชาติ (Natural Law) ซึ่งเห็นว่า ผู้แข็งแรงกว่ามีกำลังมากกว่าอาจไปทำลายสิทธิของผู้อ่อนแอกว่า ดังนั้นเพื่อประกันความมั่นคงของสิทธิส่วนบุคคลนี้จึงเกิดข้อตกลงร่วมกันระหว่างกัน อำนาจทางการปกครองของรัฐบาลจึงเกิดจากการให้ความยินยอมของประชาชนผู้ถูกปกครอง การให้ความยินยอมเท่ากับเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับกำลัง (Force) หรืออำนาจ (Power) อำนาจอันชอบธรรม (Authority) จึงเป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งและสิทธิที่จะได้รับความเชื่อฟังด้วย

6. สิทธิในการคัดค้านและล้มล้างรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนในสังคมบรรลุถึงความสุขสมบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นประชาชนจึงมีสิทธิเต็มที่ในการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว เมื่อใดที่ผู้ปกครองละเลยหรือไม่สามารถที่จะช่วยรักษาหรือส่งเสริมสิทธิต่าง ๆ ของคนในสังคมก็เท่ากับว่ารัฐบาลหรือผู้ปกครองนั้นไม่ได้ทำหน้าที่อันควร เมื่อนั้นประชาชนย่อมมีสิทธิหรือเรียกได้ว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองใหม่

แนวความคิดประชาธิปไตยนี้ผูกพันอยู่กับความพยายามในการหาความสัมพันธ์อันเหมาะสมระหว่างความเป็นอิสระของมนุษย์กับการมีอำนาจและการใช้อำนาจของรัฐบาล

ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบอบการปกครอง

ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบอบการปกครอง หมายถึง การจัดรูปการปกครองโดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง บทบาท อำนาจและหน้าที่ของสถาบันทางการเมือง ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการตัดสินปัญหาข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติตามแนวคิดประชาธิปไตย

แนวคิดประชาธิปไตยก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองและวิธีการการที่ใช้ในการปกครองในลักษณะดังนี้คือ

1. แนวคิดประชาธิปไตยที่ว่ามนุษย์มีความสามารถ มีสติปัญญา รู้จักใช้เหตุผล ทำให้เกิดระบอบการปกครองที่ใช้หลักการประชุมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ให้ความสำคัญแก่ความคิดที่แตกต่างกัน มีการแก้ไขปัญหาด้วยการร่วมกันคิดร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่เสียก่อนแล้วจึงหาข้อยุติ สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ตัดสินปัญหาทางการเมืองจึงใช้วิธีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเพื่อหาข้อยุติ

2. แนวคิดประชาธิปไตยที่เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์ทำให้เกิดรูปแบบการปกครองที่มีการวางขอบเขตอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล โดยให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ เช่น เสรีภาพทางความเชื่อและการแสดงความคิดเห็น การนับถือศาสนา การพูด การพิมพ์และการโฆษณา การติดต่อสัมพันธ์ส่วนบุคคล การเลือกถิ่นที่อยู่ เป็นต้น

3. แนวคิดประชาธิปไตยที่เน้นความเท่าเทียมกันของบุคคล ก่อให้เกิดการคุ้มครองทางกฎหมายแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ การให้สิทธิทางการเมือง เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง

4. แนวคิดประชาธิปไตยที่ว่าอำนาจอันชอบธรรมทางการปกครองเกิดจากการให้ความยินยอมของประชาชน ก่อให้เกิดรูปแบบและวิธีการในการปกครองโดยมีสิทธิทั่วไปในการเลือกตั้ง การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการให้ความยินยอมเห็นชอบในการออกกฎหมายเพื่อมาบังคับใช้ต่อประชาชน มีระบบรัฐสภา

5. แนวความคิดประชาธิปไตยที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น นอกจากจะมีการจัดการปกครองโดยให้ประชาชนเลือกผู้แทนเข้ามาโดยตรงแล้ว ยังมีการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจต่าง ๆ ที่สถาบันทางการเมืองการปกครองมีอยู่ เพื่อถ่วงดุลย์ ตรวจสอบซึ่งกันและกัน เช่น การแบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ให้อยู่ในองค์กรที่แตกต่างกันและมีผู้ใช้อำนาจต่างคณะบุคคลกัน

6. แนวความคิดประชาธิปไตยที่เกี่ยวกับสิทธิที่จะคัดค้านไม่เห็นด้วย และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองและวิธีการปกครองที่ให้ความสำคัญในสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นคัดค้านนโยบายและการปฏิบัติงานของรัฐบาล

รัฐสภา

รัฐสภาเป็นองค์กรที่ประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทำหน้าที่หลักในการเป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย ประเทศไทยใช้ระบบการปกครองแบบรัฐสภา รัฐสภาจึงมีความสำคัญยิ่งในทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากการที่สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี

รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. รัฐสภามีหน้าที่ในการออกกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การอนุมัติภาษีและงบประมาณ อำนาจดังกล่าวเหล่านี้เป็นอำนาจของทั้งสองสภาคือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แต่โดยปกติแล้วจะใช้อำนาจนี้ทีละสภาโดยเริ่มจากสภาผู้แทนราษฎรก่อนแล้วจึงไปสู่วุฒิสภา และเมื่อเกิดข้อขัดแย้งก็ให้ถือตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

2. รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งหมายถึง การควบคุมการทำงานของคณะรัฐมนตรี มาตรการในการควบคุมบางมาตรการเป็นของทั้งสองสภา เช่น การตั้งกระทู้ถาม บางมาตรการเป็นของสภาใดสภาหนึ่งเท่านั้น เช่น การยื่นญัตติไม่ไว้วางใจเป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

3. รัฐสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบในกิจการบางอย่าง ซึ่งหมายถึง การที่สภาใดสภาหนึ่งหรือทั้งสองสภาอาจให้ความเห็นชอบในหลักการหรือกิจการบางอย่างที่ไม่เกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น การให้ความเห็นชอบในการที่รัฐบาลจะลงนามในสนธิสัญญาที่จะต้องมีการตรากฎหมายรองรับ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การอนุมัติพระราชกำหนดที่คณะรัฐมนตรีได้ออกไปก่อนแล้ว

4. รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบในตัวบุคคล ซึ่งหมายถึง การที่สภาใดสภาหนึ่งหรือทั้งสองสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ หรือเลือกบุคคลใดดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น การให้ความเห็นชอบให้ผู้มีสิทธิตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ.2467 เป็นผู้สืบราชสมบัติ การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตลอดจนการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามกฎหมายอื่น เช่น กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 เป็นต้น (สถาบันกฎหมายอาญา. 2541 : 177 – 178)

การปกครองในระบบรัฐสภา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ดังนี้คือ

1. ประมุขของรัฐ (Head of State) กับหัวหน้าฝ่ายบริหาร (Head of Government) จะแยกจากกัน เช่น ประเทศไทย ประเทศอังกฤษ มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขของรัฐ ประเทศญี่ปุ่นมีพระมหาจักรพรรดิ และประเทศสหรัฐอเมริกา อินเดีย สิงคโปร์มีประธานาธิบดี ส่วนหัวหน้าฝ่ายบริหารได้แก่ นายกรัฐมนตรี

2. ประมุขของรัฐมีลักษณะสำคัญคือ ไม่ต้องรับผิดชอบทางการเมือง (The King can do no wrong) ประมุขของรัฐไม่อาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งและจากการที่ไม่ต้องรับผิดชอบทางการเมือง กิจกรรมใด ๆ ของประมุขของรัฐจะต้องมีรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับรอง

เพื่อให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมนั้น ๆ ต่อสภาผู้แทนราษฎร

3. ก่อนเข้าบริหารประเทศฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลจะต้องเสนอนโยบายต่อรัฐสภา ในกรณีของประเทศไทยไม่มีการลงมติในขั้นการแถลงนโยบาย

4. รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจบังคับให้ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลออกจากตำแหน่งได้โดยการเปิดอภิปรายลงมติไม่ไว้วางใจเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

5. ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจอนุมัติเงินงบประมาณแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล

6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิตั้งกระทู้ถาม เพื่อควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล

7. ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจตั้งคณะกรรมาธิการ เพื่อตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร

8. ฝ่ายบริหารมีอำนาจเสนอกฎหมายต่อสภานิติบัญญัติได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภานิติบัญญัติ

9. ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลมีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎรได้ ถือเป็นมาตรการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติ

10.ศาลและผู้พิพากษามีอิสระในการพิจารณาอรรถคดี

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีการแบ่งให้องค์การต่าง ๆ เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยเฉพาะด้าน คือ อำนาจนิติบัญญัติใช้โดยรัฐสภา อำนาจบริหารใช้โดยรัฐบาล และอำนาจตุลาการใช้โดยศาล รัฐสภาตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับ รัฐบาลดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. อำนาจนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

สภาผู้แทนราษฎร มีวาระ 4 ปี ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภทคือ

1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค (Party List) จำนวน 100 คน ซึ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน ซึ่งมาจาก

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเดียวคนเดียว

วุฒิสภา มีวาระ 6 ปี ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 200 คน โดยใช้วิธีการรวมเขตโดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครในเขตนั้นได้ 1 คน แต่ละจังหวัดจะมีสมาชิกวุฒิสภาได้กี่คนต้องเทียบกับจำนวนประชากร ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่า 1 คน ก็ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีได้ในจังหวัดนั้น รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตรากฎหมายเพื่อใช้ในการปกครอง ร่างกฎหมายใดที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาแล้ว นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายใน 20 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากรัฐสภา เพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

2. อำนาจบริหาร คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี 1 คน และคณะรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 35 คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่พ้นจากสมาชิกภาพเพราะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มีการลงมติไว้วางใจภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เข้ารับหน้าที่ ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีจะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกฎหมายและนโยบายที่ได้แถลงไว้ และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

3. อำนาจตุลาการ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ระบบศาล ประกอบด้วยศาล 4 ประเภท ได้แก่

1. ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นศาลที่มีหน้าที่หลักในการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ คือ คดีที่มีการโต้แย้งว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชกำหนดใดมีเนื้อหาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และคดีที่มีการโต้แย้งกันว่ากฎหมายในรูปพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือพระราชกำหนดที่ประกาศใช้แล้วขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

2. ศาลยุติธรรม เป็นศาลที่มีหน้าที่หลักในการพิจารณาข้อพิพาทของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา และยังเป็นศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไป กล่าวคือหากมีข้อพิพาทใดขึ้น แต่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลใดศาลหนึ่งประชาชนสามารถนำมาฟ้องร้องศาลยุติธรรมได้

3. ศาลปกครอง เป็นศาลที่มีหน้าที่หลักในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ซึ่งได้แก่ คดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างฝ่ายปกครองกับราษฎรเกี่ยวกับการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองในการสั่งการหรือละเว้นการสั่งการ เช่น การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เพิกถอนใบอนุญาต ไม่ออกใบอนุญาต ไม่จดทะเบียนสมรสได้ เป็นต้น

4. ศาลทหาร เป็นศาลที่มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหาร และคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่ 16 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 แบ่งออกเป็น 12 หมวด และ 1 บทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 336 มาตรา มีสาระสำคัญโดยย่อดังนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2540)

1. อุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ ยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของรัฐ

2. รูปแบบของรัฐกำหนดให้ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

3. อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจรัฐซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

4. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

5. พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

6. พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งองคมนตรี ซึ่งประกอบด้วย ประธานองคมนตรีและองคมนตรีอีกไม่เกิน 18 คน มีหน้าที่ถวายความเห็นที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา โดยมีประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งหรือให้พ้นจากตำแหน่งประธานองคมนตรี และประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่น หรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

7. สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มีบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันคุ้มครองสิทธิการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการได้รับการศึกษาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี สิทธิและเสรีภาพในชีวิต

และร่างกาย เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา เป็นต้น รวมทั้งข้อบัญญัติว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

8. หน้าที่ของชนชาวไทย มีบทบัญญัติให้ปฏิบัติหน้าที่ เช่น หน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หน้าที่ป้องกันประเทศ

9. แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มีบทบัญญัติแสดงเจตนารมณ์ของรัฐที่ทุกรัฐบาลพึงใช้เป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมาย และการกำหนดนโยบาย ในการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละครั้ง เช่น รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต จัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ ดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง เป็นต้น

10.รัฐสภาประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

11.สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวน 500 คน ในจำนวนนี้ 100 คน มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และอีก 400 คนมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

12.สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสิ้นสภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อรับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

13.สมาชิกวุฒิสภามี 200 คน มาจากการเลือกตั้งโดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้รับสมัครในเขตนั้นได้ 1 คน

14.ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง

15.ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ต้องสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งนับถึงวันเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน

16.กำหนดให้มีคณะกรรมการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการ 1 คน และกรรมการ 4 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ คณะกรรมการเลือกตั้งเป็น

ผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

17.กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ 14 คน ซึ่งประมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดว่ากฎหมายใดขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ เช่น การวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาสิ้นสุดลงหรือไม่ ประชาชนสามารถร้องเรียนโดยผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

18.ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งข้าราชการการเมืองอื่น ๆ และผู้บริหารท้องถิ่น ต้องแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะก่อนเข้ารับตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่ง

19.กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งหน้าที่ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

20.สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนนักการเมืองที่ร่ำรวยผิดปกติในกรณีมีความผิดชัดเจนด้วยคะแนนเสียงสามในห้าของจำนวนวุฒิสมาชิกทั้งหมด

การดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำผิดตำแหน่งหน้าที่ ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา และเมื่อพิจารณาถึงที่สิ้นสุดก็ให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน

สถาบันอุดมศึกษากับการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

การเตรียมนิสิตนักศึกษาเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีวุฒิภาวะมักจะถูกกล่าวถึงในฐานะเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเสมอมา จากการศึกษาของฮาร์วีย์ และอิมเมอร์วาหร์ (Harvey and Immerwahr. 1995) พบว่า คนอเมริกันส่วนใหญ่เชื่อว่า งานหลักของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้แก่ การพัฒนาพลเมืองให้เป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในสังคมประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังพบว่า ประเด็นหลัก 3 ประเด็นที่ระบุเกี่ยวกับข้อตกลงเบื้องต้น ค่านิยม และจุดมุ่งหมาย

ของการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาในช่วง 50 ปี ยังคงเป็นประเด็นเดิมคือ นอกจากจะมุ่งสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการประกอบอาชีพการงานอย่างดีแล้ว บัณฑิตยังควรจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมทางสังคม การพักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสังคม แนวคิดดังกล่าวถือว่า บัณฑิตควรมีความกระตือรือร้นในการมีความรับผิดชอบในระดับปัจเจกบุคคล และระดับสังคม เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประพฤติตนเป็นพลเมืองดี (National Association. 1989 : 58) บัณฑิตในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะ มีความมั่นคงอย่างเต็มที่ จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา (National Association. 1989 : 22) สังคมประชาธิปไตยจำเป็นต้องอาศัยพลเมืองที่มีความรู้ เพราะการจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ดังนั้นนักศึกษาจึงสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติรวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในระบบการปกครอง ในสถานศึกษา ในสังคม และในการบริหารกิจการต่าง ๆ ของนักศึกษาเอง มีส่วนอย่างสำคัญต่อความรู้ความเข้าใจและการตระหนักในหน้าที่พลเมืองของนักศึกษา (National Association. 1989 : 14)

นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของการจัดการด้านกิจการนักศึกษายังได้คาดหวังว่า บัณฑิตจากสถานอุดมศึกษาจะสามารถจัดการกับปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน ปัญหาการไม่รู้หนังสือ ปัญหาอาชญากรรม และการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างผิดวิธีได้เป็นอย่างดี ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความมุ่งมั่นที่จะจรรโลงสังคมทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งไม่อาจทำได้โดยใช้ความรู้เพียงอย่างเดียว นอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการ เช่น กระบวนการยุติธรรม สังคมวิทยา กฎหมาย ชีววิทยา เคมี และวิชาอื่น ๆ บัณฑิตยังต้องสามารถเข้าใจปัญหาในมุมมองของปัญหาสังคม วางตนเองในฐานะเป็นพลเมืองซึ่งมีหน้าที่ในการศึกษาและแก้ไขปัญหาสังคม รวมทั้งมีความใส่ใจในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการแก้ปัญหาสังคม ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะการเป็นผู้นำ ความชำนาญการทางสังคมและการเมือง ความสามารถในการชักชวนผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม และที่สำคัญที่สุดได้แก่การมุ่งมั่นในการใช้พลังงานและความสามารถของตนในการช่วยเหลือสังคม นิสิตนักศึกษาจึงควรพัฒนาหรือควรได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะรวมทั้งการปลูกฝังความมุ่งมั่นช่วยเหลือสังคมในระหว่างศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (American College Personnel Association. 1994) ในมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ นิสิตนักศึกษาได้รับโอกาสในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองนิสิตนักศึกษาในสถาบัน ในระดับกว้างนิสิตนักศึกษาจะได้รับเลือกตั้งให้ทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การนิสิตนักศึกษา เช่น ตำแหน่งผู้แทนนักศึกษา หรือตำแหน่งที่ปรึกษาชมรมต่าง ๆ ในตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้นิสิตนักศึกษาจะช่วยกำหนดอันดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดทำคำของบประมาณได้อย่างเหมาะสม พิจารณาระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับนักศึกษา

เข้ารับฟังการพิจารณาเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับนักศึกษา รวมถึงการเข้าฟังการพิจารณานโยบายของสถาบัน ในระดับแคบนิสิตนักศึกษามักมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองในเรื่องที่เป็นสิ่งสาธารณะหรือส่วนที่ใช้ร่วมกัน เช่น การตกลงเรื่องระเบียบหอพัก ระเบียบการใช้ห้องรับแขก ระดับการใช้เสียง นโยบายเกี่ยวกับชั่วโมงสงบเพื่ออ่านหนังสือ ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมในฐานะเป็นประชากรของสังคมในสถาบันอุดมศึกษา

นักวิจัยหลายคนได้ศึกษาและพบว่าประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษามีผลดีต่อพัฒนาการของนักศึกษา เป็นต้นว่า อิกเนลซิ (Ignelzi. 1990 : 192 – 198) ที่ได้มุ่งเน้นการศึกษาศักยภาพด้านจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันที่มีการปกครองโดยองค์การนักศึกษาและรายงานว่านักศึกษาที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปกครอง นักศึกษามีการพัฒนาด้านจริยธรรมสูงขึ้น และเทอเรนซินี (Terrenzini. 1994 : 7 – 21) รายงานว่าประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาในหลายด้าน ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการมีวุฒิภาวะในฐานะเป็นพลเมือง นอกจากนี้ แอสทิน, เพอร์โรลท์ และวิพเพิล (Astin. 1995 : B1 – B2 ; Perreault. 1997 : 147 – 156 ; Whipple. 1996 : 298 – 333) กล่าวว่า โครงการอาสาสมัครต่าง ๆ และโครงการช่วยเหลือสังคมของสถาบันอุดมศึกษามักจะออกแบบเพื่อวางตัวนักศึกษาในฐานะผู้นำหรือผู้ให้บริการในการออกฝึกงานในสังคมที่ขัดสนหรือด้อยโอกาส เพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความเป็นภาวะผู้นำ โครงการเหล่านี้เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อนักศึกษา ช่วยพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ความห่วงใยต่อสังคม ในขณะเดียวกันนักศึกษาที่มีส่วนในการประท้วง หรือแสดงพลังเคลื่อนไหวในเรื่องต่าง ๆ ในสถาบันก็ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน แม้ว่ากระบวนการจะแตกต่างกันออกไป แชมเบอร์ส และเฟลพ์ส (Chambers and Phelps. 1993 : 19 – 29) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของนักศึกษามาก สถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรด้านกิจการนักศึกษาควรจะได้ตระหนักในความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้และจัดการให้ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับมีความหมายในทางการศึกษาเพื่อการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย คิทเชนเนอร์ (Kitchener. 1985) และบอยเยอร์ (Boyer. 1990) ได้กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นสังคมที่เปิดและยุติธรรม สถาบันอุดมศึกษาให้คุณค่ากับหลักการสองประการคือ ความเป็นอิสระทางวิชาการ (Academic Freedom) และความยุติธรรมไม่ลำเอียง (Non – Discrimination) ในเรื่องของการรับนักศึกษา การให้บริการ และการจ้างงาน ซึ่งทั้งสองหลักการนี้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยที่กัทมานน์ (Gutmann. 1987) กล่าวไว้ว่ามี 2 ประการหลักคือ การไม่ขัดขวางการแสดงออก (Nonrepression) และการไม่ลำเอียง (Nondiscrimination) ส่วนแฮมริค (Hamrick. 1998 : 449 – 460) กล่าวว่า ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยและสถาบัน

อุดมศึกษาอื่น ๆ จะมิได้มีโครงสร้างการบริหารในลักษณะประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนหรือแบบมีส่วนร่วม แต่สถาบันเหล่านี้ก็ยังคงเป็นแหล่งที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์การเป็นประชากรในระบอบประชาธิปไตย กัทมานน์ และธอมป์สัน (Gutmann and Thompson. 1996 : 40) เสนอความเห็นไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันพลเรือนอื่น ๆ รวมทั้งกลุ่มความสนใจถือเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยที่มีคุณค่า เพราะในสถาบันเหล่านี้นักกฎหมาย นักบริหาร นักปกครอง และผู้พิพากษา กำหนดและใช้นโยบายและกฎหมาย บางครั้งก็มีการโต้เถียงกันในกลุ่ม บางครั้งอธิบายการกระทำของตน บางครั้งฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่นซึ่งจะเป็นสังคมที่ประชากรทั้งผู้ใหญ่และเด็กพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเป็นตัวแทนของสถาบัน ซึ่งการตัดสินใจต่างๆ เป็นไปตามกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับ ผลการตัดสินใจ รวมทั้งวิธีการได้มาซึ่งการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์และเป็นบทเรียนทางการเมืองที่สถาบันอุดมศึกษามอบให้ผู้เรียน ส่วนฟราเซอร์ (Fraser. 1989) กล่าวว่า การแสดงความคิดเห็นและความเห็นที่ไม่ตรงกันที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาอาจถือได้ว่าเป็นดัชนีแสดงถึงความเป็นสังคมที่กระบวนการประชาธิปไตยกำลังดำเนินไปอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้และการฝึกเป็นประชากรในสังคมประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังจะก่อให้เกิดคามเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องของระบอบประชาธิปไตยด้วย ซึ่งแนวคิดนี้พาร์คส (Parks. 1996 : 10 – 15) เห็นด้วยและย้ำว่าการกำหนดปทัสถานและขอบเขตของเรื่องราวต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมักจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมา การที่จะบรรลุการตัดสินใจต้องอาศัยกระบวนการที่ถือเป็นวัฒนธรรมของสถาบันซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีพลังในการสอนหลักการประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพสูง

การเมืองและค่านิยมทางการเมือง

การเมือง

มนุษย์ในสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เพราะการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินปัญหาของสังคม การเมืองอาจเกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น และระดับองค์การของมนุษย์ กิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นจากความเห็นไม่ตรงกัน การตกลงกันไม่ได้ (Froman. 1962 : 2 – 5) ความขัดแย้งในสังคมเป็นรากฐานของการเมือง โดยธรรมชาติมนุษย์มีความขัดแย้งอยู่เป็นปกติวิสัย เพราะความแตกต่างในด้านความรู้ ความสามารถ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิดเห็น และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การเมืองเกิดจากความขัดแย้งของมนุษย์ ความขัดแย้งของมนุษย์เกิดจากความแตกต่างที่ไม่สามารถจะทำให้หมดสิ้นไปได้ ตราบใดที่ความต้องการ

#142588 ก.2

ของมนุษย์ยังไม่อิ่มตัว การพัฒนาเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และสังคมดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง และแรงกระตุ้นที่จะปรับปรุงสถานะตัวเองให้ดีขึ้น ตราบนั้นความขัดแย้งก็ยังคงดำรงอยู่ และการเมืองก็จะเกิดขึ้นอยู่เรื่อยไป สังคมเปลี่ยนแปลงไปย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะใหม่ หรือข้อตกลงเดิมอาจกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งขึ้นมาอีก และจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการตกลงกันเสมอ ความแตกต่างสำคัญที่เป็นมูลเหตุของการเมือง ประกอบด้วย ความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ความไม่เสมอภาค ความแตกต่างในเรื่องของความคิดเห็น และความแตกต่างกันในเรื่องของภูมิศาสตร์ (สุเทพ อัตถากร. 2515 : 5) การเมืองเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งของมนุษย์ภายในรัฐ มนุษย์ภายในรัฐไม่อาจหลีกหนีให้พ้นจากผลกระทบทางการเมืองได้ และกิจกรรมทางการเมืองนำไปสู่การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อตัดสินตกลงใจในปัญหาของสังคม (ศรุติ สกุลรัตน์. 2531 : 15) ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การเมืองไว้หลายแบบ เวบเบอร์ (Weber. 1947 : 77 – 78) กล่าวว่า การเมืองเป็นกิจกรรมหรือแนวทางของรัฐ ไม่ใช่เป็นจุดหมายของรัฐ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อให้สามารถแบ่งสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ภายในรัฐนั้น และรัฐหมายถึงชุมชนของมนุษย์ ซึ่งสามารถถือเอกสิทธิ์การบังคับภายในอาณาเขตที่กำหนดได้ด้วยความชอบธรรม แวบเบอร์ยังกล่าวต่อไปอีกว่า (Weber. 1947 145 – 154) การเมืองมิใช่เพียงการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์โดยชอบธรรมเท่านั้น แต่การใช้อำนาจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนอีสทัน (Easton. 1953 : 129 – 141) กล่าวว่า การเมืองเป็นการใช้อำนาจในการกำหนดสิ่งที่มีค่าต่อสังคม คริค (Crick. 1964 : 21) เห็นว่าการเมืองหมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มผลประโยชน์ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองหน่วยเดียวกันมีส่วนร่วมโดยมีอำนาจตามความสำคัญของกลุ่มเพื่อประสานประโยชน์ให้เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและการดำรงอยู่ของสังคม

กิจกรรมทางการเมืองมีลักษณะซับซ้อนหลากหลายมากขึ้นเรื่อย ๆ ความหมายของการเมืองจึงมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่เสมอ อีสทัน (Easton. 1959 : 112) ศึกษาการเมืองในเชิงระบบ องค์ประกอบของระบบได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ซึ่งได้แก่ความต้องการและความสนับสนุน ปัจจัยที่นำเข้านี้เป็นตัวป้อนสู่ระบบการเมือง ซึ่งมีหน้าที่แปรรูปหรือเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้ออกมาเป็นองค์ประกอบผลผลิต ซึ่งได้แก่ การตัดสินใจ หรือนโยบาย จากนั้นเมื่อมีการนำนโยบายหรือผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ ก็จะกลายเป็นวัฏจักรไปสู่ปัจจัยนำเข้าอีกครั้ง การเมืองตามแนวคิดของอีสทันจึงหมายถึงระบบที่มีขอบเขตแน่นอนแยกจากระบบอื่น ๆ สามารถระบุจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการดำเนินงาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบ ทั้งนี้โดยมีอำนาจในการดูแลให้มีการปฏิบัติตามที่ได้จัดสรรไปแล้ว

ระบบการเมืองแบบของอีสทันได้รับการปรับปรุงโดยอัลมอนด์และเพาเวลล์ (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. 2531 : 28 – 33 ; อ้างอิงมาจาก Almond and Powell. 1978) โดยขยายรายละเอียดในตัวแบบดังนี้

ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1. ความต้องการ ได้แก่ ความต้องการให้มีการกระจายสินค้าและบริการ ความต้องการที่จะมีกฎเกณฑ์สำหรับควบคุมความประพฤติ ความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความต้องการทางสัญลักษณ์ ความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความต้องการที่จะมีเสถียรภาพและระเบียบแบบแผน และความต้องการที่จะให้มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ เป็นต้น

ความต้องการเหล่านี้อาจเกิดขึ้นในระบบการเมืองหรือเกิดจากสภาพแวดล้อมของระบบก็ได้ ความต้องการเกิดขึ้นเมื่อการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม ความต้องการจะกลายมาเป็นปัญหาทางการเมืองได้ในสองกรณี คือ มีผู้ต้องการมากและเรื่องเกี่ยวกับความต้องการเป็นปัญหาที่คนส่วนใหญ่ต้องประสบอยู่ เช่น ปัจจัยสี่แห่งการดำรงชีวิตของมนุษย์ และในอีกกรณีหนึ่งถึงแม้ผู้มีความต้องการจะมีจำนวนน้อย แต่ผู้มีความต้องการมีความเชี่ยวชาญทางการเมืองโดยรู้จักใช้จังหวะในการเรียกร้อง ใช้อิทธิพลของสื่อมวลชนหรือบางครั้งสร้างความรู้สึกนึกคิดให้กับคนส่วนใหญ่ด้วย เพื่อทำให้กลุ่มผู้มีความต้องการเปลี่ยนจากคนจำนวนน้อยมาเป็นคนจำนวนมาก

2. การให้ความสนับสนุน ได้แก่ การให้ความสนับสนุนทางวัตถุ การเชื่อฟังกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงความนับถือในอำนาจหน้าที่ สัญลักษณ์และพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

ระบบการเมือง ประกอบด้วยกระบวนการตัดสินใจ มีกิจกรรมหลักสามประการคือ

1. การตอบสนองความต้องการของพลเมืองทั้งในระดับกลุ่มบุคคล และระดับปัจเจกบุคคล

2. การธำรงรักษาระบบ คือการเลือกสรรบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง และการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกของระบบการเมือง

3. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

การทำหน้าที่ทั้งสามประการนี้ ถือเป็นกระบวนการแปรสภาพที่จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจแล้วออกมาเป็นผลิตผลไปสู่สภาพแวดล้อม ถ้ากระบวนการมีสมรรถนะแล้ว ระบบการเมืองก็จะสามารถธำรงรักษาระบบของตัวเองอยู่ได้ เรียกว่า ระบบมีดุลยภาพ

องค์ประกอบผลผลิตเป็นผลของระบบการเมือง แบ่งออกเป็นสองอย่าง คือ ผลที่เข้าไปสู่สภาพแวดล้อม ได้แก่

1. การดึงทรัพยากร หมายถึง การนำทรัพยากรจากสมาชิกในสังคมมาให้หรือรับใช้ระบบการเมือง

2. การกระจายทรัพยากร หมายถึง การกระจายสินค้า บริการ และโอกาสที่จะได้รับ

3. การออกกฎหมาย หมายถึง การออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของคนในสังคม

4. สัญลักษณ์ หมายถึง ผลผลิตทางสัญลักษณ์ต่าง ๆ

ผลอีกประการหนึ่งคือ ผลผลิตทางสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ กิจกรรมและความมั่นคงทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

ระบบการเมืองจึงอาจมีความหมายโดยสรุปว่า เป็นกลไกที่เกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีความชอบธรรมโดยองค์การต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยคาดหวังการเชื่อฟังและปฏิบัติตามจากประชาชนภายในรัฐ มีองค์ประกอบหลักคือ มีรัฐบาล มีกลุ่มต่าง ๆ และมีแบบแผนของค่านิยมและเจตคติของบุคคลและองค์การต่าง ๆ ในระบบการเมืองนั้น ระบบการเมืองเป็นระบบย่อยของระบบสังคม

ค่านิยม

ค่านิยมเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักวิชาการหลายสาขา เช่น นักปรัชญา นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยา เป็นต้น ค่านิยมถือกันว่าเป็นโครงสร้างพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนาของบุคคลและสังคม ค่านิยมประกอบด้วยสิ่งที่พึงปรารถนา สิ่งที่บุคคลถือเป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ฝังลึกในจิตใจในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในอนาคต และในการอธิบายพฤติกรรมที่ได้กระทำมาในอดีต เป็นที่เชื่อกันว่าค่านิยมเป็นโครงสร้างพฤติกรรมที่สำคัญมากในกระบวนการปลูกฝังทางสังคม นอกจากนี้นักวิชาการบางกลุ่มมองว่า ค่านิยมมีลักษณะเฉพาะอันเกิดจากความต้องการทางชีววิทยา และทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล

แม้จะมีการยอมรับอย่างกว้างขวางว่า ค่านิยมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในระดับบุคคลและในระดับสังคม แต่พัฒนาการของการศึกษาในด้านนี้เป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากปัญหาการให้นิยามที่แตกต่างกัน (Levitin. 1968 : 405 – 501 ; Smith. 1969 : 98) ถึงแม้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับค่านิยมที่ว่า ค่านิยมเป็นคุณลักษณะสัมบูรณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะถูกปฏิเสธไปในราวทศวรรษที่ 1950 แต่นักสังคมวิทยายังมีความแตกต่างกันในเรื่องความหมายของค่านิยมในแง่ที่ว่า ค่านิยมเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นผู้กำหนดค่านิยมหรือเป็นคุณลักษณะของวัตถุหรือสิ่งที่กำลังถูกกำหนดค่านิยม (Adler. 1956 : 272 – 279) ประเด็นหนึ่งที่มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางคือ การตัดสินว่าค่านิยมหมายถึง สิ่งที่พึงปรารถนา (desirable) หรือสิ่งที่บุคคลปรารถนา (desired) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเป็น

สิ่งที่บุคคลเชื่อว่าควรจะกระทำ (ought) หรือเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการจะกระทำ (wants) อย่างไรก็ตามมีส่วนที่เห็นพ้องกันอย่างชัดเจนคือ ค่านิยมเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นหลัก (person centered) และค่านิยมเกี่ยวข้องกับสิ่งที่พึงปรารถนา ดังที่คลัคโคน (Kluckhohn. 1951 : 395) นิยามค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมหมายถึง มโนทัศน์ ซึ่งไม่ว่าจะได้แสดงไว้อย่างชัดเจนหรือละไว้ในฐานที่เข้าใจก็ตาม ที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลหรือลักษณะของกลุ่มบุคคล เกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกพฤติกรรมของบุคคล

นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายกันในประเด็นเกี่ยวกับระดับความเป็นนามธรรมของค่านิยม ส่วนใหญ่นักวิชาการเห็นว่าค่านิยมเป็นความเชื่อทั่วไปไม่ใช่ความเชื่อเฉพาะ ดังที่ฟอลดิง (Fallding. 1965 : 227) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นผลจากการอ้างสรุป ส่วนวิลเลียมส์ (Williams. 1968 : 284) กล่าวว่าค่านิยมนั้นเกือบจะเป็นอิสระจากสถานการณ์ใด ๆ ในขณะที่คาทซ์และสทอทแลนด์ (Katz and Stotland. 1959 : 432) ระบุว่าค่านิยมเป็นมโนทัศน์ทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งใด ๆ และมีนักวิชาการหลายคนที่สรุปว่าค่านิยมเป็นเจตคติที่เกิดขึ้นจากการอ้างสรุป (Bem. 1970 ; Dukes. 1955 ; Newcomb, Turner, and Converse. 1965 Smith. 1963) อย่างไรก็ตามก็ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าในการอ้างสรุปมานั้น เป็นการอ้างสรุปจากคำตอบที่ได้จากแบบวัดเจตคติหรือจากการประสบเหตุการณ์จริง และจุดใดเป็นจุดต่อเนื่องระหว่างเจตคติกับค่านิยม ต่อมามิลทัน โรคีช (Rokeach. 1968, 1973) ได้ศึกษาค่านิยมและได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ชัดเจนขึ้นและนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติ

โรคีช เริ่มศึกษาค่านิยมโดยขอให้กลุ่มตัวอย่างจัดอันดับแนวปฏิบัติ (mode of conduct) และจุดมุ่งหมายหลักของชีวิต (end-states of existence) อย่างละ 18 ข้อตามลำดับความสำคัญในการใช้แนวปฏิบัติหรือหลักการเหล่านี้ในการดำเนินชีวิต โดยได้ให้นิยามค่านิยมไว้ว่าเป็นความเชื่ออย่างมั่นคงว่าแนวปฏิบัติหรือจุดมุ่งหมายหลักของชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคลทั้งในด้านส่วนตัวและในด้านสังคม ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติหรือหลักการดำรงชีวิตที่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม เซทของค่านิยมรวมกันเป็นระบบค่านิยม ซึ่งนิยามได้ว่าเป็น ระบบความเชื่อที่มั่นคงเกี่ยวกับแนวปฏิบัติหรือหลักการดำรงชีวิตที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและมีความสำคัญต่อตน (Rokeach. 1973 : 5)

ระบบค่านิยมเชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสติปัญญาที่ได้บูรณาการขึ้นจากหน่วยความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน กลุ่มของความเชื่อรวมกันขึ้นเป็นเจตคติซึ่งมีความเกี่ยวข้องทั้งในด้านความคิดและการกระทำกับระบบค่านิยม โรคีชยังได้เสนอว่าระบบความเชื่อที่มีความเกี่ยวพันกับการตระหนักในตนถือว่าเป็นแก่นที่ลึกซึ้งของระบบความเชื่อทั้งหมด และความเชื่อ เจตคติกับค่านิยมที่เหลือถือว่าเป็นระบบที่อยู่ล้อมรอบแก่นความเชื่อนี้ (Rokeach. 1973 : 216) ดังนั้นค่านิยมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดและส่งเสริมอัตมโนทัศน์ (Self – concept)

โรคีช ได้รวบรวมและจัดระบบคำนิยามของค่านิยม ซึ่งนักวิชาการเริ่มจะมีความเห็นค่อนข้างตรงกันในช่วงทศวรรษที่ 1960 ว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อโดยทั่วไป (general beliefs) ค่านิยมทำหน้าที่กระตุ้นหรือส่งเสริม ค่านิยมมิได้ทำหน้าที่ประเมินหากแต่บรรยายและแจกแจงให้ชัด ค่านิยมเป็นแนวทางในการปฏิบัติเจตคติ และค่านิยมเป็นได้ทั้งปรากฏการณ์ส่วนบุคคลหรือของสังคม (Allport. 1961 ; Smith. 1963 ; Kluckhohn. 1951) นอกจากการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมแล้ว โรคีชยังได้ศึกษาค่านิยมจากเอกสารงานวิจัยที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับค่านิยม และจากแนวคิดเหล่านี้ (Carlson. 1956 ; Constantinople. 1967 ; Nelson. 1968 ; Ostrom & Brock. 1969 ; Peak 1955 ; Rosenberg. 1956, 1960 ; Smith. 1949 ; Woodruff & Di Vesta. 1948) ได้พบว่า ค่านิยมเป็นมโนทัศน์ที่เป็นกลางมากกว่าเจตคติ เป็นตัวกำหนดเจตคติ และมีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่า เจตคติในทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้ามีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จะพัฒนาเป็นค่านิยมที่สำคัญ

นักวิชาการหลายคน (Katz & Stotland. 1959 ; Kluckhohn. 1951 ; Smith. 1963) มีแนวคิดว่า ความภาคภูมิใจในตน (Self – esteem) กับค่านิยมของบุคคลมีความสัมพันธ์กันสูง คลัคโคน (Kluckhohn. 1951 : 398) กล่าวว่า ค่านิยมบางประการทำหน้าที่ราวกับเป็นส่วนประกอบของระบบซุเปอร์อีโก้ – อีโก้ กล่าวคือ ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตนโดยยึดหลักค่านิยมแล้วบุคคลจะรู้สึกว่าตนผิด อับอาย ความเชื่อในตัวเองลดลง แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากสคอทท์ (Scott. 1965) ส่วนสมิทธ์ (Smith. 1963) ขยายความต่อไปว่าบุคคลรักษาหน้าของตนเองกับคนอื่น ๆ และรักษาความภาคภูมิใจในตนเองโดยการกำหนดค่านิยมของตนขึ้นมาเพื่ออธิบายการกระทำของตน

ลักษณะสำคัญประการต่อมาของค่านิยมได้แก่แนวคิดที่ว่า ค่านิยมมีการจัดระบบโดยเรียงลำดับความสำคัญ (Katz & Stotland. 1959 : Kluchhohn. 1951 : Mukerjee. 1965 ; Tanaka. 1972 ; Williams. 1970 ; Woodruff & Di Vesta. 1948) ถึงแม้ว่ารูปแบบของการจัดเรียงจะยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด แต่แนวคิดที่ว่าจัดตามลำดับความสำคัญ (prioritizing) ถือว่าเป็นแนวคิดที่นิยมกันมากในการใช้อธิบายพฤติกรรม

ลักษณะสำคัญประการสุดท้ายของโครงสร้างพฤติกรรมค่านิยมตามแนวการอธิบายของโรคีช ได้แก่การกล่าวว่าค่านิยมเป็นทั้งแนวปฏิบัติและเป็นจุดหมายหลักในการดำรงชีวิต แนวคิดนี้คล้ายคลึงกับของคลัคโคน (Kluckhohn. 1951) ที่ว่าค่านิยมเป็นแนวปฏิบัติเป็นวิธีการและเป็นหลักสำคัญในการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล แม้ว่าคลัคโคนจะมิได้มองสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นค่านิยมแต่เป็นพฤติกรรมที่เลือกปฏิบัติโดยอาศัยค่านิยมเป็นหลัก การที่โรคีชนิยามค่านิยมว่าเป็นทั้งแนวปฏิบัติและเป็นจุดหมายหลักในการดำรงชีวิต จึงอาจถือได้ว่าเป็นคำนิยามที่เหมาะสมที่สุด

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมหมายถึงความเชื่ออย่างมั่นคงในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความเชื่อที่มิได้เกิดจากการกระตุ้น มิได้เกิดจากความต้องการที่จะยอมตามหรือเชื่อฟัง หากแต่เกิดจากการตกลงใจของบุคคลในการที่จะให้ความเชื่อนั้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และเป็นสิ่งชี้นำพฤติกรรมของตน

ค่านิยมทางการเมือง

ค่านิยมทางการเมือง หมายถึง เจตคติ ระบบความเชื่อเกี่ยวกับการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและการปกครองที่บุคคลได้ไตร่ตรองแล้วเห็นว่ามีคุณค่า มีคุณประโยชน์ในตัว มีแนวทางที่แน่นอน ชัดเจน มีเหตุผล เหมาะที่จะนำไปประยุกต์ใช้และยึดถือเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมการเมืองของตน

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยถือหลักว่าประชาชนในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างของความคิดและการกระทำ มีผลงานวิจัยที่แสดงว่าความอดทนอดกลั้นทางการเมืองของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลสูงจากระดับความยึดมั่นในค่านิยมประชาธิปไตย บุคลิกภาพของบุคคลและความคิดเห็นต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ทอคเคอวิลล์ (de Tocqueville. 1945 : 298 – 342) ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกาว่าประกอบด้วยบริบทและสถานการณ์ทางการเมือง กฎหมาย และแนวปฏิบัติกับขนบประเพณีของประชาชน และในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ ทอคเคอวิลล์ให้ความสำคัญกับประการสุดท้ายมากที่สุด และมีความเชื่อว่าประชาชนมีความเชื่อหลักที่ตรงกันอยู่หลายประการ จึงจะทำให้ความเป็นประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้ นักวิชาการทางการเมืองในรุ่นต่อมาได้นำเอาแนวคิดของทอคเคอวิลล์มาศึกษาให้ละเอียดมากขึ้น ทั้งได้จัดพิมพ์ผลงานจากการศึกษาเอาไว้ โดยมีข้อสรุปว่า การที่จะดำรงความเป็นประชาธิปไตยไว้ได้นั้น ประชาชนทุกหมู่เหล่าจะต้อมีค่านิยมที่สอดคล้องกัน กล่าวคือจะต้องมีความเห็นที่สอดคล้องกันในแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่ถือเป็นปทัสถานของสังคมซึ่งจะใช้ในการเจรจาต่อรอง รวมทั้งมีค่านิยมหลักบางประการ เช่น ความเป็นอิสรภาพ ความเท่าเทียมกัน และความเป็นตัวของตัวเอง (Griffith et al. 1956 : 101 – 137) และในทศวรรษต่อมา นิวบอเออร์ (Neubauer. 1967 1002–1009) ได้กำหนดให้หลักการดังกล่าวเป็นสิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ถ้าหากว่าจะดำรงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นักวิชาการหลายคน (Almond & Verba. 1963 ; Dahl. 1971 ; Huntington. 1984 : 193 – 218) กล่าวว่า การเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอย่างมาก ซึ่งหมายถึงว่าประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับหนึ่ง การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้มักจะกล่าวไว้ในลักษณะกว้าง ๆ และถ้าเมื่อใดมีความหมายเฉพาะก็จะมีการระบุ

องค์ประกอบของลักษณะนั้นอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา และมีการรับรู้ข้อตกลงกันอย่างทั่วถึง

การศึกษาเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ว่า ระบอบประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้เพราะประชาชนมีค่านิยมประชาธิปไตยใช่หรือไม่ และถ้าไม่ใช่ก็อาจจะเป็นกฎหมาย และสถาบันการเมืองเท่านั้นที่จำเป็นต่อความอยู่รอดของระบอบประชาธิปไตย งานวิจัยในระยะแรก ๆ ได้แก่ งานวิจัยของสโตฟเฟอร์ (Stouffer. 1955) ซึ่งได้ออกแบบสำรวจกลุ่มตัวอย่างคนอเมริกันทั่วประเทศ และพบว่าคนอเมริกันส่วนใหญ่ในสมัยนั้นยังมิได้มีการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้อง แม้จะถือว่าระบบการปกครองประเทศเป็นประชาธิปไตย แต่ประชาชนกลับตั้งกฎเกณฑ์ไว้ 2 ลักษณะกล่าวคือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งมีสิทธิเสรีภาพทุกอย่าง แต่สำหรับกลุ่มที่เป็นคอมมิวนิสต์และกลุ่มที่ไม่นับถือศาสนาไม่ควรจะได้รับสิทธิ เช่น การพูดแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างเต็มที่ เป็นต้น เวลาต่อมา พรอโธร และกริกก์ (Prothro & Grigg. 1960 : 276 – 294) ได้ศึกษาโดยให้ผู้ตอบแสดงความเห็นด้วย – ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่เป็นหลักการประชาธิปไตย และพบว่ามีค่านิยมประชาธิปไตยร่วมกันระหว่างกลุ่มประชาชน แต่ค่านิยมนี้จะสลายไปเมื่อนำไปใช้พิจารณาบางเรื่องที่ยังเป็นกรณีถกเถียงกันอยู่ อย่างไรก็ตาม พรอโธร และกริกก์ก็ได้พบว่ามีค่านิยมประชาธิปไตยร่วมกันในระดับมากในกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาสูงและกลุ่มผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี ในช่วงเวลาเดียวกันนี้เอง แมคโคลสกี (McClosky. 1964 : 631 – 682) รายงานว่ามีค่านิยมหลักประชาธิปไตยในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางการเมืองมากกว่าที่พบในประชาชนทั่วไป ไม่เพียงแต่นักเคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านี้จะมีค่านิยมสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยอย่างเต็มที่เท่านั้น หากแต่ยังนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่บางครั้งก็เสี่ยงต่อความคลอนแคลนในค่านิยมประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาผลงานวิจัยเหล่านี้ประกอบกันทำให้ได้ข้อสรุปว่า มีบุคคลบางกลุ่มที่ปองกันรักษาระบอบประชาธิปไตยไว้จากกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ที่ไม่มีความเข้าใจในระบอบอย่างเต็มที่ และกลุ่มที่มิได้ให้ความสนับสนุน แม้ว่าในความเป็นจริงจะเห็นอยู่ชัด ๆ ว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้ไม่เข้าใจและไม่มีค่านิยมที่ถูกต้องตามหลักการประชาธิปไตยก็ตาม แต่ก็ยังมีกลุ่มที่เข้าใจและสนับสนุนซึ่งได้แก่กลุ่มที่มีการศึกษาสูง และกลุ่มที่ชอบเคลื่อนไหวทางการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ที่มิได้เรียนรู้ที่จะสร้างจิตสำนึกและนิสัยทางการเมือง มักจะเป็นกลุ่มที่ไม่สนใจหรือเพิกเฉยต่อกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางการเมืองในด้านลบ หรืออย่างน้อยไม่ได้แสดงออกพร้อม ๆ กัน ระบอบประชาธิปไตยจึงดำรงอยู่ได้เพราะบุคคลกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองมีค่านิยมทางการเมือง เจตคติและความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ระยะหลัง ๆ นี้มีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามที่ทอดเคอร์วิลล์เคยใช้และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีค่านิยมประชาธิปไตยในระดับสูงขึ้นมาก (Nunn et al. 1978) และยังมีความอดทนอดกลั้นทางการเมืองเพิ่มขึ้นมากด้วย (Gibson. 1992 : 338 – 356)

ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในค่านิยมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยจะมีความอดทนอดกลั้นทางการเมืองในทางปฏิบัติมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ค่านิยมทางการเมืองในแต่ละสังคมแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการให้ความหมายของค่านิยมนั้น ๆ ของคนส่วนใหญ่ของสังคม เป็นต้นว่า ในสหรัฐอเมริกาอาจมุ่งเน้นค่านิยมความมีเสรีภาพในการพูด สิทธิของชนกลุ่มน้อยในการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างเต็มที่ ประเทศอิสราเอลให้ความสำคัญกับค่านิยมความเท่าเทียมกันและการเอาตามเสียงส่วนใหญ่ (Sullivan and Transue. 1999 : 625 – 650) อิงเกิลฮาร์ท (Inglehart. 1997) กล่าวว่า ค่านิยมทางการเมืองยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งประกอบด้วยหลายปัจจัย เป็นต้นว่า ความไว้วางใจระหว่างบุคคล (Interpersonal trust) ความอยู่เย็นเป็นสุข (Subjective well – being) หรือความพึงพอใจในการดำรงชีวิต และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ข้อมูลจากการวิจัยของอิงเกิลฮาร์ทใน 43 ประเทศแสดงว่า การเมืองมิได้เป็นเรื่องสำคัญสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ มีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่กล่าวว่าการเมืองมีอิทธิพลโดยตรงต่อความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของตน ครอบครัว งาน เพื่อน และการพักผ่อนหย่อนใจเป็นเรื่องที่ประชาชนเห็นว่ามีความสำคัญมากกว่า ความไว้วางใจระหว่างบุคคลและความพึงพอใจในการดำรงชีวิตมีผลโดยตรงต่อความคงทนและต่อระดับค่านิยมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ความไว้วางใจระหว่างบุคคลมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งกำหนดความน่าเชื่อถือของคู่แข่งทางการเมือง ถ้าประชาชนไม่ไว้วางใจประชาชนด้วยกันแล้ว การเลือกตั้งและการถ่ายโอนอำนาจจะเต็มไปด้วยอันตราย ประชาชนอาจจะเกรงว่าการแพ้การเลือกตั้งครั้งหนึ่งหมายถึงการสูญเสียโอกาสในการมีอำนาจทางการเมืองตลอดไป ถ้าขาดความไว้วางใจต่อกันก็จะเป็นการง่ายที่ผู้คนจะจิตนาการไปว่าคู่แข่งทางการเมืองที่แพ้การเลือกตั้งอาจจะไม่ยอมเสียอำนาจและอาจหาทางต่าง ๆ นา ๆ ที่จะอยู่ในอำนาจตลอดไป และประนีประนอมทางการเมืองก็เป็นสิ่งที่ยากจะกระทำได้ ในทางตรงกันข้าม หากประชาชนมีความไว้วางใจกัน การแพ้การเลือกตั้งสมัยนี้ก็อาจจะกลับมาชนะในสมัยหน้าได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตก็เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของค่านิยมต่อสถาบันการเมือง กล่าวคือความสำเร็จทางเศรษฐกิจของประเทศอาจถือได้ว่าเป็นฝีมือของนักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งในขณะนั้น แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ค่อนข้างพอใจกับการดำรงชีวิตมาเป็นเวลานานก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลจากระบบการปกครองประเทศ ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตยังเป็นดัชนีของค่านิยมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะรัฐบาลเผด็จการจะใช้วิธีการบีบบังคับเพื่อให้สามารถครองอำนาจอยู่ได้ ค่านิยมประชาธิปไตยจะคงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนไม่ถูกบีบบังคับและมีความพอใจในการดำรงชีวิต ส่วนการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้น เมื่อมีการพัฒนามากพอที่จะทำให้ประชาชนสามารถมีปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีการลงทุนในด้านการให้บริการต่าง ๆ และสามารถให้การศึกษาแก่คนจำนวนมาก

ของประเทศได้ สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่จะส่งผลต่อการมีค่านิยมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น หากประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการพูด การสื่อสาร เมื่อเข้าสู่ตลาดงานก็จะรู้จักคิด รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ส่งผลให้มีค่านิยมประชาธิปไตยในระดับมากขึ้น และมีทักษะมากขึ้นในการที่จะให้ได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตย

<u>องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมือง</u>

นักวิชาการในหลายสาขาวิชาได้ให้ความสนใจศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเมืองของบุคคลมาเป็นเวลานาน การศึกษาในระยะต้น ๆ ได้แก่งานของแกรห์ม วอลลัส (Wallas. 1921) ที่ชื่อว่า Human Nature in Politics ซึ่งมุ่งศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ในทางการเมืองโดยอาศัยทฤษฎีของดาร์วินเป็นหลัก ช่วงสามทศวรรษต่อมาเป็นการศึกษาโดยเน้นทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เช่น ทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) เช่นที่ปรากฏในผลงานชื่อ Civilization and its Discontents อย่างไรก็ตามเมื่อนำทฤษฎีมาใช้กับเหตุการณ์ทางการเมือง กลับพบว่าพฤติกรรมทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในเวลานั้น ๆ ค่อนข้างมาก นักวิชาการจึงหันมาให้ความสนใจกับลักษณะส่วนบุคคล รวมไปถึงแนวคิดที่ได้มีการไตร่ตรองไว้ก่อน เช่น เจตคติ ค่านิยม แรงขับ แบบของการตัดสินใจ ลักษณะการคบคน เป็นต้น (Greenstein. 1975 : 1 – 92) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นภูมิหลังของบุคคลกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่สำคัญจึงอาจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการหาข้อไขสำหรับปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอบางตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาดังนี้

เพศ

การศึกษาอิทธิพลของเพศต่อพฤติกรรมทางการเมืองในระยะแรก ๆ พบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าเพศชาย ซึ่งจะเห็นได้จากการมีความสนใจทางการเมือง การออกความเห็น การมีสมรรถนะทางการเมือง และการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองน้อยกว่าเพศชาย โดยอาจมีสาเหตุจากการที่บทบาทของเพศหญิงในสังคมต้องอยู่ในฐานะพึ่งพิงเพศชาย ไม่สนใจที่จะยึดครองอำนาจ และไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งขึ้น (Lane. 1959 ; Sear. 1969 : 315 – 458 ; Shapiro and Mahajan. 1986 : 42 – 61) ผลการวิจัยส่วนใหญ่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศยกเว้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ในระยะหลัง ๆ มานี้พฤติกรรมทางการเมืองของเพศหญิงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

มากขึ้น (Wolfinger & Rosenstone. 1980 ; Poole & Zeigler. 1985) และเพศหญิงก็แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในอัตราที่ใกล้เคียงกับเพศชาย (Shapiro and Mahajan. 1986 : 42 – 61) ต่อมาบทบาททางสังคมของเพศหญิงมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น จึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผลของความเปลี่ยนแปลงด้านบทบาททางสังคมต่อการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และค่านิยมทางการเมืองของเพศหญิงเพิ่มขึ้น (Klein. 1984) สตรีในยุคปัจจุบันมักจะทำงานนอกบ้าน มีการศึกษาสูง โสดหรือแต่งงานช้าลงจึงไม่ต้องเลี้ยงดูเด็กเล็ก ความเป็นจริงดังกล่าวน่าจะมีอิทธิพลสูงต่อความรู้สึก ค่านิยมทางการเมือง และส่งผลให้เพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ความสนใจใฝ่รู้ทางการเมือง การรับรู้เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของกลุ่มสตรี และการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองกับกลุ่มที่มีอุดมการณ์หรือค่านิยมทางการเมืองเช่นเดียวกับตน อย่างไรก็ตาม ผลที่ปรากฏมีหลายลักษณะ กล่าวคือ สตรีโสด อายุน้อย เป็นกลุ่มที่มีค่านิยมอิสระมากที่สุด (Frankovic 1982 : 439 – 448) แต่ชีวิตจริงกับชีวิตทางการเมืองของเพศหญิงมักไม่ค่อยเกี่ยวข้องกัน (Sapiro. 1983) ไคลน์ และแมนส์บริดจ์ (Klein. 1984 ; Manbridge. 1985) พบว่า เพศหญิงให้น้ำหนักประเด็นทางสังคม – การเมืองที่เกี่ยวกับเพศหญิงในลักษณะผสมหลากหลายต่างกันไป ส่วนกูริน (Gurin. 1985) พบว่า ความรู้สึกเป็นพวกพ้องกันในกลุ่มเพศเดียวกัน เช่น ค่านิยมสิทธิสตรี ถึงแม้ว่าจะเพิ่มขึ้นบ้างแต่โดยรวมก็ยังอยู่ในระดับต่ำไม่พอที่จะสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตคติหรือค่านิยมทางการเมืองได้ และในทางตรงกันข้าม สมิทธ์ (Smith. 1984 : 384 – 396) พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชายได้ดีกลับเป็น ความไม่ชอบการใช้กำลัง (Aversion to Force) ที่มีในเพศหญิงมากกว่าจะเกิดจากความแตกต่างกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสตรีเพศ

ความเป็นไปได้อีกทางหนึ่งของความแตกต่างระหว่างเพศ ได้แก่ บทบาทของการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล เพศหญิงมักจะถูกอบรมเลี้ยงดูให้มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น ๆ มากกว่าตนเอง (Gilligan. 1982) ถึงแม้ว่าผลการวิจัยของกิลลิแกนจะเป็นไปในทำนองเดียวกับความแตกต่างระหว่างเพศในด้านความนิยมในนโยบายทางการเมือง (Klein. 1984) แต่ก็ยังไม่พบว่ามีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจและค่านิยมทางการเมืองระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย

อายุ

จุดเน้นประการหนึ่งของการให้การศึกษาได้แก่ การปลูกฝังทางสังคมให้กับนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและมีค่านิยมทางการเมืองที่เหมาะสม เป็นต้นว่า การเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการปฏิบัติ

ตามกฎกติกาทางการเมือง ในระยะแรก ๆ นักวิชาการพบว่า เด็กที่อายุยังน้อยมักจะมีค่านิยมชื่นชมนักการเมืองระดับสูง และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอื่น ๆ ทางการเมืองในระดับน้อยมาก (Greenstein. 1965 ; Hess & Torney. 1967) ซึ่งนักวิชาการเหล่านี้อธิบายว่าเป็นเพราะเด็ก ๆ จะนึกถึงนักการเมืองระดับสูงในทำนองเดียวกับนึกถึงบิดา หรือผู้ที่มีตำแหน่งกึ่ง ๆ การเมืองในท้องถิ่น เช่น ตำรวจ ทหาร เป็นต้น เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้นก็จะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้น เช่น รู้จักรัฐสภา รู้จักการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง งานวิจัยในระยะต่อมารายงานว่าความรู้สึกนิยมนักการเมืองที่อยู่ในอำนาจที่มีในวัยเด็กจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่วัยเด็กตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และอาจจะหายไปเลย เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่เต็มที่ (Adelson. 1971) นอกจากนี้ประสบการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงอายุอาจทำให้ความรู้ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปได้ (Jennings & Niemi. 1981) ไฮแมนกับแคมท์เบล และคณะ กล่าวว่า เจตคติหรือค่านิยมทางการเมืองมักเกิดขึ้นในวัยเด็กภายในแวดวงของครอบครัว (Hyman. 1959 ; Campbell et al. 1960) คอนเนลล์ (Connell. 1971) รายงานว่าเด็กอายุระหว่าง 12–16 ปี จะเริ่มมีความสามารถในการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ส่วนมัวร์ (Moore. 1989 : 5 – 13) พบว่าเด็กจะเริ่มคิดปัญหาเชิงนามธรรมทางการเมืองได้ก็ต่อเมื่อเรียนจบระดับ 4 ขึ้นไป นักวิชาการหลายคนได้ศึกษาเพื่อทดสอบว่าความรู้และค่านิยมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในวัยเด็กนั้นจะยังคงสภาวะต่อไปตลอดชีวิตหรือไม่ ผลปรากฏว่าความคงสภาวะของค่านิยมนั้นขึ้นอยู่กับว่าเป็นค่านิยมในเรื่องใดและช่วงอายุเท่าใด กล่าวคือถ้าเป็นค่านิยมพรรคการเมือง และค่านิยมเชื้อชาติจะเป็นค่านิยมที่มีความคงสภาวะสูง แต่ถ้าเป็นค่านิยมเกี่ยวกับระบบการเมืองจะมีความคงสภาวะต่ำ (Jennings and Markus. 1984) และถ้าพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นกับวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย พบว่า ค่านิยมของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะมีความคงสภาวะต่ำกว่าวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (Glenn. 1980 ; Sear. 1983) เหตุการณ์ทางการเมืองบางอย่าง เช่น สงคราม ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ หรือ การบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพของพรรคการเมืองขณะอยู่ในอำนาจ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมได้ โดยเฉพาะเมื่อเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขณะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Markus. 1979 : 338 – 359) รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของสิ่งแวดล้อมทางสังคม ก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางการเมืองโดยเฉพาะในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Broun. 1986) ดังนั้นนักวิชาการส่วนใหญ่จึงหันความสนใจจากวัยเด็กและวัยรุ่นตอนต้น มาสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เนื่องจากเห็นว่า พฤติกรรมการเมืองทั้งด้านพุทธิพิสัยและด้านจิตพิสัยที่เกิดขึ้นในวัยนี้มักจะมีความคงสภาวะสูง และส่งผลต่อไปอีกนาน ดังที่อับรามสัน กับอิงเกิลฮาร์ท (Abramson & Inglehart. 1986 : 1 – 25) รายงานไว้ในเรื่องความรู้ความเข้าใจ และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางการเมือง และที่บาร์เนส

และคณะ รายงานไว้ในเรื่องของค่านิยมในระบอบประชาธิปไตย (Barness et al. 1985 : 695 – 720) การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเมืองของวัยผู้ใหญ่ยังมีอยู่น้อยมาก หลังจากการค้นคว้าเป็นเวลา 12 ปี ซิเกิล (Sigel. 1977 : 261) กล่าวว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง สำหรับวัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางการเมืองในวัยผู้ใหญ่ยังเป็นเรื่องเฉพาะกรณีมากกว่าที่จะกำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ได้ ยังไม่มีความรู้ที่เป็นระบบที่สามารถอธิบายได้ว่าพฤติกรรมการเมืองนั้น ๆ เป็นผลมาจากค่านิยมที่ได้เรียนรู้สมัยเป็นเด็กหรือเป็นผลจากการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นด้านส่วนตัวหรือสังคมที่ไม่เคยเกิดขึ้นเมื่อวัยเด็ก การศึกษาอิทธิพลของอายุต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่นักวิชาการทั้งหลายต้องวิเคราะห์กันต่อไป

ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน (Locus of Control)

ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน เป็นสภาวะภายในตัวบุคคลที่อธิบายว่าเหตุใดบางคนจึงพยายามตั้งใจ มุ่งมั่นไม่ท้อถอยในการจัดการกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก ในขณะที่บางคนแสดงอาการทางอารมณ์ในแง่ลบออกมาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้เรื่องเกี่ยวกับความล้มเหลวในการที่จะมุ่งมั่นพยายามแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ สถานการณ์ที่สร้างความกดดัน หรือความพยายามที่จะแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบแทนหรือรางวัลที่น่าภาคภูมิใจ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักวิชาการจำนวนมาก (Leftcourt. 1982)

ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน หมายถึงโครงสร้างพฤติกรรม (Construct) ซึ่งเกิดจากทฤษฎีการปลูกฝังทางสังคมของรอทเทอร์ (Rotter, Chance, & Phares. 1972) ที่กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนเป็นความคาดหวังที่เกิดจากการอ้างสรุปเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างลักษณะส่วนบุคคล และ/หรือ พฤติกรรมของบุคคลกับประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับ เป็นโครงสร้างเชิงนามธรรมที่พัฒนาขึ้นจากการที่บุคคลสั่งสมประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาตลอดชีวิต

สำหรับบางคนที่เคยมีประสบการณ์ว่าผลทุกอย่างขึ้นอยู่กับการกระทำของตน บุคคลเหล่านี้อาจจะมีความเชื่อโดยการอ้างสรุปว่าโดยทั่วไปแล้วผลงานขึ้นอยู่กับแรงความพยายามที่ใส่ลงไป ดังนั้นเมื่อมีโอกาสทำงานที่ยากลำบากบุคคลเหล่านี้มักจะทุ่มเทให้กับงานมากขึ้นกว่าเดิม ในทางตรงกันข้าม บางคนที่ดำรงชีวิตโดยไม่ค่อยสนใจสิ่งรอบข้างอาจจะไม่ได้สังเกตเห็นความเชื่อมโยงระหว่างแรงความพยายามกับผลงาน และไม่รับรู้ความสัมพันธ์นี้ ในบางสังคมที่ระบบเครือญาติ (Nepotism) การใช้หน่วยงานของรัฐแสวงหาประโยชน์ส่วนตน (Graft) และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อสภาพทางเศรษฐกิจ บุคคลอาจเชื่อว่าความสำเร็จต่าง ๆ ได้มาเพราะความมีโชคหรือเพราะมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่

สามารถช่วยเหลือได้ มากกว่าที่จะเชื่อว่าความสำเร็จมาจากความพยายามหรือความสามารถ ดังนั้นบุคคลดังกล่าวจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสวดอธิษฐาน การพนัน หรือเสาะแสวงหาผู้ที่จะช่วยเหลือได้มากกว่าจะหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน เกี่ยวข้องกับความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้น ความเชื่อภายนอกตน (External Locus of Control) หมายถึงความเชื่อโดยรวมว่า ผลที่เกิดขึ้นมิได้ขึ้นอยู่กับแรงความพยายามของบุคคล ส่วนความเชื่อภายในตน (Internal Locus of Control) หมายถึงความเชื่อที่ว่าผลที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากพฤติกรรม

ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตนเป็นโครงสร้างของพฤติกรรมที่แตกต่างจากโครงสร้างพฤติกรรมอื่น ๆ ในแง่ที่ว่าเป็นโครงสร้างที่มักจะใช้เป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพ กล่าวคือเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งถือกันว่ามีความคงทนพอสมควร และสามารถอ้างสรุปไปยังประชากรได้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ในระยะต้น ๆ ช่วยให้สามารถเข้าใจตัวแปรต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดีขึ้น เป็นต้นว่าความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์สูงกับความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยผ่านกระบวนการทางสังคม (Levenson. 1974 ; Strickland. 1965) โดยการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Lefcourt and Wine. 1969 ; Seeman. 1963) โดยการเปลี่ยนแปลง (Lefcourt, Gronnerud, & McDonald. 1973 ; Wolk & Ducette. 1974) การตัดสินใจด้วยตนเอง (Crowne & Liverant. 1963 ; Sherman. 1973) และการดูแลสุขภาพให้ดี (Lefcourt. 1982)

สิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

การศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาที่มีต่อเจตคติ ค่านิยม และแนวพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในการตอบสนองต่อสังคมได้เกิดขึ้นมานานแล้ว นักวิชาการหลายคนพบว่าในช่วงที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษามีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่เป็นคนเปิดเผย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างของแนวคิดของตนเองกับผู้อื่นได้ดีกว่าเดิม จากเข้าเรียนปีแรกจนถึงปี 4 นิสิตนักศึกษาจะมีความนิยมในผู้มีอำนาจ ความเชื่อตามที่ผู้มีอำนาจต้องการ และความเชื่อตามที่ปลูกฝังกันมาในเชื้อชาติลดน้อยลง (Chickering. 1971 : 125 – 128) นิสิตนักศึกษายังแสดงให้เห็นว่ามีความอดทนต่อความแตกต่างทางการเมือง ความแตกต่างของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ รวมทั้งมีการแสดงออกในทางที่สนับสนุนสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้นด้วย (Finney. 1974 : 214 – 250 ; Hyman and Wright. 1979) แลงทัน (Langton. 1984 : 461 – 481) พบว่าการเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและการร่วมงานในสถาบันที่มีค่านิยม

ความเป็นอิสระ มีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับสูง และการวิจัยของกิลล์ (Gill. 1997 : 4104A) ที่ได้ศึกษาการเรียนรู้เกี่ยวกับปทัสถานของระบอบประชาธิปไตย หลักการประชาธิปไตยและสถาบันประชาธิปไตยในประเทศสหรัฐอเมริกา เกาหลี และญี่ปุ่น จากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาอายุ 10 – 18 ปี พบว่า ประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาก็เป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการเมืองของนักศึกษา มิลเลอร์ (Miller. 1992 : 428 – 442) กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมืองขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางการเมืองของบุคคลกับบริบททางการเมือง และสถาบันการศึกษาเป็นบริบทที่สำคัญอันหนึ่งที่มีผลต่อการแปลงค่านิยมออกมาเป็นพฤติกรรม นอกจากนี้ดาลทัน (Dalton. 1988 : 51 – 69) พบว่า ผู้ที่เรียนในระดับอุดมศึกษามักจะเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองแทบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นชุนนุมประท้วงอย่างสงบ หรือการเลือกตั้ง และมีความสนใจทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนพาสคาเรลลา และคณะ (Pascarella et al. 1996 : 174 – 195) รายงานว่าประสบการณ์ทางวิชาการและประสบการณ์ทางสังคมจากสถาบันการศึกษาเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ทางสังคมซึ่งมีอิทธิพลทั้งทางบวกและทางลบ กล่าวคือ การเข้าเป็นสมาชิกชมรมต่าง ๆ มีผลในทางลบ ในขณะที่ตัวแปรเช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การทำความรู้จักกับเพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน การพบปะสนทนากับเพื่อน ๆ และการรับฟังข่าวคราวจากเพื่อน ๆ มีอิทธิพลในทางบวกต่อพฤติกรรมทางการเมือง

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา และศึกษาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา โดยศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบด้านจิตสังคม และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันที่มีต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2541 – 2542 จำนวน 424,340 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2541 – 2542 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 3,670 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	17,286	370
2	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	19,700	375
3	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	16,415	370
4	มหาวิทยาลัยมหิดล	16,569	370
5	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	315,213	385
6	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	7,345	360
7	มหาวิทยาลัยศิลปากร	5,535	355
8	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	5,344	355
9	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	9,641	365
10	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	11,292	365
	รวม	424,340	3,670

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามองค์ประกอบด้านชีวสังคม เช่น เพศ อายุ คะแนนเฉลี่ยสะสม กลุ่มวิชาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางวิชาการและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

ตอนที่ 5 แบบสอบถามค่านิยมทางการเมือง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้วามเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมือง

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากกรอบแนวคิดที่บูรณาการจากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือให้ข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษา

3. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคนในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา วิเคราะห์โดยใช้ IOC Index แล้วคัดเลือกข้อที่อยู่ในเกณฑ์ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้

3.2 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาที่สุ่มมาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 50 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161)

เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 (Ferguson. 1981 : 438)

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นมีดังนี้ (ภาคผนวก ข)

แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน	ค่าความเชื่อมั่น 0.8812
แบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมสถาบัน	ค่าความเชื่อมั่น 0.9228
แบบวัดความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา	ค่าความเชื่อมั่น 0.7991
แบบวัดค่านิยมทางการเมือง	ค่าความเชื่อมั่น 0.8048

วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (Ferguson. 1981 : 180) (ภาคผนวก ข) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไบซีเรียล (Biserial Correlation) (Ferguson. 1981 : 429 – 430) (ภาคผนวก ข) วิเคราะห์ค่าความยากของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (Lord and Novick. 1971 : 466) (ภาคผนวก ข)

การใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตนของรอทเทอร์ (Rotter. 1966 : 1 – 28) คำตอบที่เป็นตัวเลือกแบ่งเป็น 2 แบบ คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of Control) และความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External Locus of Control)

ข้อที่คำตอบข้อ ก. ระบุความเชื่ออำนาจภายในตนได้แก่ ข้อ 1,3, 7, 8, 9, 10

ข้อที่คำตอบข้อ ก. ระบุความเชื่ออำนาจภายนอกตนได้แก่ ข้อ 2, 4, 5, 6, 11, 12

<u>การกำหนดค่าคะแนนความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน</u>

คะแนน 0 หมายถึง ความเชื่ออำนาจภายนอกตน

คะแนน 1 หมายถึง ความเชื่ออำนาจภายในตน

<u>เกณฑ์การพิจารณาคะแนน</u> กำหนดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 6.50 – 12.00 หมายถึง มีความเชื่ออำนาจภายในตน

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 6.49 หมายถึง มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบัน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคริท์ จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

การกำหนดคะแนนสำหรับคำตอบแบบสอบถามมีดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ตอบมาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ตอบปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ตอบน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ตอบน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักคะแนน กำหนดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.55 - 5.00 หมายถึง สภาพแวดล้อมเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.55 - 4.54 หมายถึง สภาพแวดล้อมเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.55 - 3.54 หมายถึง สภาพแวดล้อมเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.55 – 2.54 หมายถึง สภาพแวดล้อมเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.54 หมายถึง สภาพแวดล้อมเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบวัดค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ สอบถามค่านิยมทางการเมืองโดยให้ผู้ตอบกำหนดระดับความสำคัญของข้อความเกี่ยวกับนักการเมือง ประชากร และสถาบันการเมือง

การกำหนดคะแนนสำหรับคำตอบแบบสอบถามมีดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักคะแนน กำหนดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.55 - 5.00	หมายถึง	มีค่านิยมนั้นในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.55 - 4.54	หมายถึง	มีค่านิยมนั้นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.55 - 3.54	หมายถึง	มีค่านิยมนั้นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.55 – 2.54	หมายถึง	มีค่านิยมนั้นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.54	หมายถึง	มีค่านิยมนั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบวัดความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 55 ข้อ

การกำหนดคะแนนสำหรับคำตอบแบบวัดความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

คำตอบถูก	กำหนดให้ 1 คะแนน
คำตอบผิด	กำหนดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาคะแนนกำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 70	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40 – 70	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 40	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ผ่านการฝึกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 60 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำกับข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. กำหนดรหัสข้อมูลและบันทึกข้อมูล
4. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยใช้ Index of Consistency

1.2 วิเคราะห์อำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้ t – test (Ferguson. 1981 : 180)

1.3 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ Coefficient Alpha ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 64)

1.4 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR – 20 (Ferguson. 1980 : 438)

1.5 วิเคราะห์อำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้ Biserial Correlation (Ferguson. 1981 : 429 - 430)

1.6 วิเคราะห์ความยากของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยใช้ Test Difficulty Index (Lord and Novick. 1971 : 466)

2. สถิติที่ใช้ในการศึกษาและตรวจสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติพรรณา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติทดสอบ ได้แก่ t – test, One Way ANOVA, Pearson Product – Moment Correlation, และ Multiple Regression Analysis

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	อำนาจในการณ์พยากรณ์หรือเปอร์เซนต์ในการพยากรณ์
SE_B	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	เพศ
X_2	แทน	อายุ
X_3	แทน	กลุ่มวิชาชีพ
X_4	แทน	คะแนนเฉลี่ยสะสม
X_5	แทน	ความเชื่ออำนาจภายในตน
X_6	แทน	ความเชื่ออำนาจภายนอกตน
X_7	แทน	ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา
X_8	แทน	ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา
Y_1	แทน	ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา
Y_2	แทน	ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคม และตัวแปรด้านจิตสังคม กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และ คะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 6 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคม และตัวแปรด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม ผลการวิเคราะห์เสนอไว้ในตาราง 2 – 4

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	298
2	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	277
3	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	295
4	มหาวิทยาลัยมหิดล	279
5	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	380
6	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	332
7	มหาวิทยาลัยศิลปากร	275
8	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	288
9	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	276
10	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	280
	รวม	2,980

ข้อมูลจากตาราง 2 เครื่องมือวิจัยที่แจกไป ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 2,980 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.20 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบันดังนี้ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 298 คน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 277 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 295 คน มหาวิทยาลัยมหิดล 279 คน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 380 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 332 คน มหาวิทยาลัยศิลปากร 275 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี 288 คน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง 276 คน และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ 280 คน

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ
เพศ				
ชาย	1,050	0.73	0.44	สูง
หญิง	1,930	0.38	0.49	ต่ำ
อายุ				
ต่ำกว่า 18 ปี	355	0.45	0.50	ปานกลาง
18 – 22 ปี	1,244	0.52	0.50	ปานกลาง
23 – 27 ปี	1,029	0.63	0.46	ปานกลาง
สูงกว่า 27 ปี	352	0.60	0.49	ปานกลาง
กลุ่มวิชาชีพ				
วิทยาศาสตร์	992	0.74	0.44	สูง
สังคมศาสตร์	1,132	0.59	0.49	ปานกลาง
มนุษยศาสตร์	856	0.34	0.47	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยสะสม				
ต่ำกว่า 2.50	1,178	0.59	0.49	ปานกลาง
2.50 – 3.00	944	0.43	0.50	ปานกลาง
สูงกว่า 3.00	858	0.63	0.46	ปานกลาง
รวม	2,980	0.55	0.50	ปานกลาง

ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่าในภาพรวมนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 0.55, SD = 0.50) คิดเป็นร้อยละ 55 ของคะแนนเต็ม เมื่อศึกษาจำแนกตามตัวแปรอิสระเริ่มจากตัวแปรเพศ พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73 ($\bar{X}$ = 0.73, SD = 0.44) นิสิตนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 38 ($\bar{X}$ = 0.38, SD = 0.49) เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มอายุ นิสิตนักศึกษากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 45 ($\bar{X}$ = 0.45, SD = 0.50) นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี

มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 52 ($\overline{X}$ = 0.52, SD = 0.50) นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 23 – 27 ปี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 63 ($\overline{X}$ = 0.63, SD = 0.46) และนิสิตนักศึกษากลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 60 ($\overline{X}$ = 0.60, SD = 0.49) การศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพพบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74 ($\overline{X}$ = 0.74, SD = 0.44) กลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59 ($\overline{X}$ = 0.59, SD = 0.49) และกลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 34 ($\overline{X}$ = 0.34, SD = 0.47) การศึกษาจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59 ($\overline{X}$ = 0.59, SD = 0.49) นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 43 ($\overline{X}$ = 0.43, SD = 0.50) และนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางเช่นกัน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 63 ($\overline{X}$ = 0.63, SD = 0.46)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาเป็นรายข้อ (n = 2,980)

ข้อที่	ประเด็นของคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1	ความหมายของการปกครอง	0.62	0.49	ปานกลาง
2	รูปแบบการปกครองของไทยในอดีต	0.65	0.48	ปานกลาง
3	ความหมายของอำนาจอธิปไตย	0.88	0.32	สูง
4	โครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ในระบบการปกครองของไทย	0.67	0.47	ปานกลาง
5	ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	0.74	0.44	สูง
6	หลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	0.81	0.39	สูง
7	ลักษณะการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย	0.73	0.44	สูง
8	แนวคิดประชาธิปไตย	0.65	0.48	ปานกลาง
9	ลักษณะประชาธิปไตยของสังคม	0.72	0.45	สูง
10	ลักษณะพลเมืองที่เหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตย	0.62	0.49	ปานกลาง
11	ลักษณะที่แสดงถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยของบุคคล	0.68	0.47	ปานกลาง
12	สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสังคมประชาธิปไตย	0.59	0.49	ปานกลาง
13	แนวคิดของผู้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย	0.64	0.48	ปานกลาง
14	บุคลิกภาพประชาธิปไตย	0.67	0.47	ปานกลาง
15	ลักษณะประชาธิปไตยของบุคคล	0.71	0.45	สูง
16	การแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย	0.80	0.40	สูง
17	การแสดงความคิดเห็นตามแนวประชาธิปไตย	0.57	0.49	ปานกลาง
18	แนวคิดประชาธิปไตย	0.72	0.45	สูง
19	พฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย	0.56	0.50	ปานกลาง
20	พฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย	0.59	0.49	ปานกลาง
21	การดำเนินการเพื่อให้บรรลุความเป็นประชาธิปไตย	0.58	0.49	ปานกลาง
22	ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	0.61	0.49	ปานกลาง
23	ลักษณะสำคัญของระบบรัฐสภาไทย	0.54	0.50	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นของคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ
24	สิทธิของชนชาวไทย	0.66	0.47	ปานกลาง
25	เสรีภาพของชนชาวไทย	0.61	0.49	ปานกลาง
26	เสรีภาพของชนชาวไทย	0.63	0.48	ปานกลาง
27	เสรีภาพของชนชาวไทย	0.63	0.48	ปานกลาง
28	เสรีภาพของชนชาวไทย	0.67	0.47	ปานกลาง
29	สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	0.59	0.49	ปานกลาง
30	สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	0.62	0.49	ปานกลาง
31	สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	0.64	0.48	ปานกลาง
32	สิทธิของชนชาวไทย	0.67	0.47	ปานกลาง
33	สิทธิของชุมชน	0.50	0.50	ปานกลาง
34	หน้าที่ของพลเมืองไทย	0.60	0.49	ปานกลาง
35	รัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดของประเทศ	0.58	0.49	ปานกลาง
36	ความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ	0.52	0.50	ปานกลาง
37	พระราชสถานะของพระมหากษัตริย์	0.71	0.45	สูง
38	กิจกรรมทางการเมืองที่ไม่ใช่ภารกิจของฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิไตย	0.44	0.50	ปานกลาง
39	แนวปฏิบัติของฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิปไตย	0.46	0.50	ปานกลาง
40	ผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา	0.32	0.47	ต่ำ
41	ลักษณะสำคัญของพรรคการเมือง	0.30	0.46	ต่ำ
42	ลักษณะร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง	0.35	0.48	ต่ำ
43	ลักษณะสำคัญของพรรคการเมือง	0.41	0.49	ปานกลาง
44	ลักษณะสำคัญของการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ	0.47	0.50	ปานกลาง
45	การเลือกกรรมการในองค์กรตามหน้าที่ของวุฒิสภา	0.42	0.49	ปานกลาง
46	มาตรการที่ช่วยให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น	0.42	0.49	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นของคำถาม	$\overline{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ
47	การเข้าสู่ตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี	0.42	0.47	ปานกลาง
48	การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	0.41	0.49	ปานกลาง
49	การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี	0.45	0.50	ปานกลาง
50	สิทธิของรัฐมนตรีในการประชุมของรัฐสภา	0.44	0.49	ปานกลาง
51	อำนาจหน้าที่ของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	0.48	0.50	ปานกลาง
52	อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการวินิจฉัยความ	0.35	0.49	ต่ำ
53	เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ	0.32	0.47	ต่ำ
54	ลักษณะของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม	0.31	0.47	ต่ำ
55	ลักษณะการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการ	0.30	0.46	ต่ำ
	รวม	0.55	0.50	ปานกลาง

ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรวมในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 55 ($\overline{X}$ = 0.55, SD = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงมีดังนี้คือ ความหมายของอำนาจอธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.88, SD = 0.32) ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.74, SD = 0.44) หลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.81, SD = 0.39) ลักษณะการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.73, SD = 0.44) ลักษณะประชาธิปไตยของสังคม ($\overline{X}$ = 0.72, SD = 0.45) ลักษณะประชาธิปไตยของบุคคล ($\overline{X}$ = 0.71, SD = 0.45) การแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.80, SD = 0.40) แนวคิดประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 0.72, SD = 0.45) พระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ ($\overline{X}$ = 0.71, SD = 0.45) ประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำได้แก่สาระเกี่ยวกับ ผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ($\overline{X}$ = 0.32, SD = 0.47) ลักษณะสำคัญของพรรคการเมือง ($\overline{X}$ = 0.30, SD = 0.46) ลักษณะร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง ($\overline{X}$ = 0.35, SD = 0.48) อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ

การวินิจฉัยความ ($\overline{X}$ = 0.35, SD = 0.49) เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ($\overline{X}$ = 0.32,SD = 0.47) ลักษณะของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ($\overline{X}$ = 0.31, SD = 0.47) และลักษณะการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการ ($\overline{X}$ = 0.30, SD = 0.46) ส่วนประเด็นอื่น ๆ นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ผลการวิเคราะห์เสนอไว้ในตาราง 5 –11

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศชาย (n = 1,050)		เพศหญิง (n = 1,930)		t	p
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา	0.73	0.44	0.38	0.49	19.92	.001

ข้อมูลจากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครชายและหญิง พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$)

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามอายุ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	4429.575	1476.525	8.503	.001
ภายในกลุ่ม	2976	516,776.440	173.648		
รวม	2979	521,206.010			

ข้อมูลจากตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุพบว่า นิสิตจากกลุ่มอายุต่างกันมีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน ($p<.001$) การทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	อายุต่ำกว่า 18 ปี	อายุ 18 – 22 ปี	อายุ 23 – 27 ปี	อายุ สูงกว่า 27 ปี
อายุ					
ต่ำกว่า 18 ปี	0.45			*	*
18 – 22 ปี	0.52				
23 – 27 ปี	0.63				
สูงกว่า 27 ปี	0.60				

ข้อมูลจากตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กับนิสิตนักศึกษาที่มีอายุ 23 – 27 ปี และนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กับนิสิตนักศึกษาที่มีอายุสูงกว่า 27 ปี มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน ($p<.05$)

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	3,030.560	1513.280	10.411	.001
ภายในกลุ่ม	2977	433,290.590	145.546		
รวม	2979	436,321.150			

ข้อมูลจากตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพพบว่า นิสิตจากกลุ่มวิชาชีพต่างกันมีความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน ($p<.001$) การทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีกลุ่มวิชาชีพต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	วิทยาศาสตร์	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์
<u>กลุ่มวิชาชีพ</u>				
วิทยาศาสตร์	0.74		*	*
สังคมศาสตร์	0.59			
มนุษยศาสตร์	0.34			

ข้อมูลจากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีกลุ่มวิชาชีพต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์กับกลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์และนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์กับกลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ($p<.05$)

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	2,482.800	1241.400	6.704	.001
ภายในกลุ่ม	2977	551,260.110	185.173		
รวม	2979	553,742.910			

ข้อมูลจากตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ($p<.001$) การทดสอบรายคู่แสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบรายคู่ ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\overline{X}$	คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.50	คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00	คะแนนเฉลี่ยสะสม สูงกว่า 3.00
<u>คะแนนเฉลี่ยสะสม</u>				
ต่ำกว่า 2.50	0.59		*	
2.50 – 3.00	0.43			
สูงกว่า 3.00	0.63		*	

ข้อมูลจากตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 และนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา แตกต่างกับนิสิตนักศึกษากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 ($p < .05$)

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมกับ ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

การศึกษาสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุเทพมหานคร โดยใช้ตัวแปรเพศ (X_1) อายุ (X_2) กลุ่มวิชาชีพ (X_3) คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_4) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5) ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_6) ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา (X_7) ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา (X_8) เป็นตัวพยากรณ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12-14

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

ตัวแปร	(X_1)	(X_2)	(X_3)	(X_4)	(X_5)	(X_6)	(X_7)	(X_8)
เพศ (X_1)	1.000							
อายุ (X_2)	.010	1.000						
กลุ่มวิชาชีพ (X_3)	.613	.032	1.000					
คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_4)	.588	.045	.088	1.000				
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5)	.492	.227	.520	.487	1.000			
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_6)	-.081	.236	.264	-.343	-.712	1.000		
สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (X_7)	.511	.495	.355	.614	.433	.311	1.000	
สิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_8)	.421	.472	.318	.388	.417	.521	.554	1.000
ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Y_1)	.513	.212	.226	.369	.492	.085	.583	.701

ข้อมูลจากตาราง 12 แสดงว่าความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) กับตัวแปรต่อไปนี้คือ เพศ ($r = 0.513$) คะเฉลี่ยสะสม ($r = 0.369$) ความเชื่ออำนาจภายในตน ($r = 0.492$) สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ($r = 0.583$) และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ($r = 0.701$) และมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) กับตัวแปรอายุ ($r = 0.212$) กลุ่มวิชาชีพ ($r = 0.226$) นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรดังต่อไปนี้ ($p < .05$)

เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

กลุ่มวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

คะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน

ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน

ความเชื่ออำนาจภายนอกตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางวิชาการและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

สิ่งแวดล้อมทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร				R^2	F	p
(X_8)				.701	86.610	.000
(X_8)	(X_7)			.718	63.700	.000
(X_8)	(X_7)	(X_1)		.735	55.316	.000
(X_8)	(X_7)	(X_1)	(X_5)	.742	8.530	.002

ข้อมูลจากตาราง 13 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยพิจารณาคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญเข้าในสมการพยากรณ์ เริ่มจากตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรความรู้ความเข้าใจและเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าทีละตัวแล้วทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เปลี่ยนแปลง ผลปรากฏว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นตัวแปรที่มีอำนาจสูงสุดในการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาโดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 70.10 ($p<.001$) จึงเป็นตัวแปรที่อยู่ในสมการเป็นอันดับแรก ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสมการถดถอยในลำดับที่สองคือ สิ่งแวดล้อมทางวิชาการซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71.80 ($p<.001$) ตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการถดถอยลำดับที่สามได้แก่ เพศ ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 73.50 ($p<.001$) ตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการถดถอยลำดับที่สี่ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งสามารถ

ร่วมพยากรณ์ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.20 ($p<.002$) แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไปในสมการแล้วพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงถึงการมีอำนาจพยากรณ์ต่ำของตัวแปรที่เพิ่มเข้าใหม่ ซึ่งไม่สมควรใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้นจึงพิจารณาคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูง ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ เพศ และ ความเชื่ออำนาจภายในตน เข้าในสมการพยากรณ์

ตาราง 14 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร	B	SE_B	Beta	t	p
สิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_8)	0.483	0.049	0.653	9.887	.001
สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (X_7)	0.225	0.041	0.219	5.540	.002
เพศ (X_1)	0.195	0.050	0.265	3.824	.027
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5)	0.174	0.056	0.220	3.118	.023
R = 0.861	R^2 = 0.742		a = 0.397		

ข้อมูลจากตาราง 14 แสดงว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ เพศ และความเชื่ออำนาจภายในตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบตามลำดับคือ 0.483, 0.225, 0.195 และ 0.174 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานคือ 0.563, 0.219, 0.265 และ 0.220 ตามลำดับ

ตัวแปรที่กล่าวมาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 74.20 ($p<.001$) และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y_1 = 0.397 + 0.483\ X_8 + 0.225\ X_7 + 0.195\ X_1 + 0.174\ X_5$$

หรือในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{y_1} = 0.653\ Z_{x_8} + 0.219\ Z_{x_7} + 0.265\ Z_{x_1} + 0.220\ Z_{x_5}$$

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม ผลการวิเคราะห์เสนอไว้ในตาราง 15 - 16

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	n	$\overline{X}$	SD	ระดับค่านิยม
<u>เพศ</u>				
ชาย	1,050	4.03	0.81	มาก
หญิง	1,930	3.65	0.77	มาก
<u>อายุ</u>				
ต่ำกว่า 18 ปี	355	3.52	0.82	ปานกลาง
18 – 22 ปี	1,244	4.08	0.93	มาก
23 – 27 ปี	1,029	3.94	0.88	มาก
สูงกว่า 27 ปี	352	3.86	0.69	มาก
<u>กลุ่มวิชาชีพ</u>				
วิทยาศาสตร์	992	3.94	0.93	มาก
สังคมศาสตร์	1,132	3.97	0.84	มาก
มนุษยศาสตร์	856	3.60	0.97	มาก
<u>คะแนนเฉลี่ยสะสม</u>				
ต่ำกว่า 2.50	1,178	3.88	0.67	มาก
2.50 – 3.00	944	3.54	0.72	ปานกลาง
สูงกว่า 3.00	858	4.10	0.91	มาก
รวม	2,980	3.85	0.68	มาก

ข้อมูลจากตาราง 15 แสดงว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร มีค่านิยมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, SD = 0.68) เมื่อศึกษาจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่านิสิตนักศึกษาทั้งชายและหญิงมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.81 และ $\overline{X}$ = 3.65, SD = 0.77 ตามลำดับ) การศึกษาจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.52, SD = 0.82) ส่วนนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี กลุ่มอายุ 23 – 27 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.08, SD = 0.93 ; $\overline{X}$ = 3.94, SD = 0.88 ; $\overline{X}$ = 3.86, SD = 0.69 ตามลำดับ) การศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ พบว่าทั้งนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ต่างมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมากทุกกลุ่ม ($\overline{X}$ = 3.94, SD = 0.93 ; $\overline{X}$ = 3.97, SD = 0.84 ; และ $\overline{X}$ = 3.60, SD = 0.97 ตามลำดับ) การศึกษาจำแนกตามตัวแปรคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.88, SD = 0.67) นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.54, SD = 0.72) ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10, SD = 0.91)

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา เป็นรายข้อ (n = 2980)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\overline{X}$	SD	ระดับค่านิยม
1	ถึงแม้ว่าความมีเสรีภาพในการพูดสำหรับทุกกลุ่มชนจะเป็นจุดมุ่งหมายที่มีคุณค่า แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเราจำเป็นต้องจำกัดเสรีภาพนี้สำหรับนักการเมืองบางคน	3.28	0.82	ปานกลาง
2	ชีวิตนักการเมืองจะมีความหมายได้ก็ต่อเมื่อได้อุทิศงานทำงานเพื่ออุดมการณ์ของตน	3.95	0.67	มาก
3	บุคคลถือว่าได้กระทำสิ่งที่เลวร้ายที่สุดเมื่อเขากล้าทำร้ายคนที่มีความเชื่อเช่นเดียวกับเขาในที่สาธารณะ	3.40	0.74	ปานกลาง
4	ท่านรู้สึกขุ่นเคืองมากเมื่อเจอนักการเมืองหัวรั้นไม่ยอมรับว่าตนเองผิดทั้ง ๆ ที่มีหลักฐาน	3.96	0.71	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับค่านิยม
5	ในเวลาอย่างนี้ ความอดทนนับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักการเมือง	3.90	0.69	มาก
6	คนเราควรจะรอฟังว่า คนอื่นมีความเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ อย่างไรแล้วจึงค่อยเสนอแนวคิดของตนเอง	3.09	0.93	ปานกลาง
7	นักการเมืองที่มีความรักความเข้าใจในครอบครัวจะเป็นผู้ที่สังคมให้ความชื่นชมและยอมรับ	3.62	0.77	มาก
8	น่าเศร้าจริง ๆ ที่นักการเมืองหลายต่อหลายคนที่ออกมาพูดถึงปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมและการเมือง ไม่ค่อยเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้นอย่างแท้จริง	3.84	0.66	มาก
9	นักการเมืองดีไม่ดีดูที่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง	4.59	0.54	มากที่สุด
10	นักการเมืองที่อภิปรายในรัฐสภาด้วยกิริยาสุภาพจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง	4.62	0.89	มากที่สุด
11	คนเราควรพิจารณาคนที่มาจากต่างฐานะ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอาชีพ จากพฤติกรรมของบุคคลนั้นเอง	4.67	0.73	มากที่สุด
12	ประชาชนควรมีเสรีภาพในการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงโดยสงบในเรื่องที่เห็นว่าไม่ยุติธรรม	4.15	0.59	มาก
13	เมื่อพูดถึงความแตกต่างทางความเชื่อศาสนา คนเราน่าจะเลือกเชื่อถือศาสนาใดก็ได้	4.01	0.68	มาก
14	ตราบใดที่ยังเป็นพลเมือง ตราบนั้นก็ควรให้ความเคารพเชื่อฟังกฎหมาย แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับข้อความบางส่วนในกฎหมายก็ตาม	3.78	0.67	มาก
15	ถ้าบุคคลปรารถนาความสำเร็จในชีวิต ก็ควรจะวางแผนกำหนดชีวิตในอนาคตด้วยตนเอง	3.66	0.84	มาก
16	สิ่งสำคัญสำหรับประชาชนคือควรเริ่มไตร่ตรองแต่เดี๋ยวนี้ว่าในอนาคตสังคมไทยควรจะมุ่งไปในทิศทางใด	3.90	0.65	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับค่านิยม
17	ประชาชนควรศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองเพื่อให้รู้สาเหตุของปัญหาการเมืองและรู้วิธีแก้ไขปัญหาในทำนองเดียวกันที่เคยทำมาในอดีต	3.32	0.74	ปานกลาง
18	คนเราควรพัฒนาเทคนิคในการควบคุมความก้าวร้าวในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของสังคม	3.74	0.73	มาก
19	ประชาชนควรให้การสนับสนุนแก่บริการสาธารณะการบรรเทาทุกข์และความจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนถึงแม้ว่าการสนับสนุนจะทำให้ต้องจ่ายภาษีเพิ่มขึ้น	3.70	0.80	มาก
20	ความเชื่อส่วนตัวและความเชื่อทางการเมืองของบุคคลไม่ควรมีผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าทำงานและการเลื่อนตำแหน่ง	3.76	0.71	มาก
21	บุคคลควรมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	4.70	0.56	มากที่สุด
22	รูปแบบของรัฐบาลที่ดีที่สุดคือรัฐบาลประชาธิปไตย	4.74	0.59	มากที่สุด
23	พรรคการเมืองที่สมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันมาก ๆ จะไม่สามารถรักษาสถานภาพของพรรคอยู่ได้นาน	3.98	0.74	มาก
24	มีบุคคลไม่น้อยที่ท่านเกลียดเนื่องจากท่านไม่ชอบพรรคการเมืองที่เขาเป็นสมาชิก	3.02	0.77	ปานกลาง
25	ในช่วงเวลานี้บางครั้งก็จำเป็นที่บุคคลจะต้องคอยสังเกตและขัดขวางแนวคิดที่ออกมาจากฝ่ายของตนมากกว่าจะคอยดูฝ่ายอื่น	3.14	0.69	ปานกลาง
26	การให้ความร่วมมือกับศัตรูทางการเมืองเป็นเรื่องที่อันตรายเพาะมักจะนำไปสู่การทรยศในฝ่ายของตนเอง	3.35	0.81	ปานกลาง
27	ในการพิจารณาว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับอิทธิพลของกฎหมายต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ	3.68	0.60	มาก
28	พรรคการเมืองที่เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมควรมีนโยบายของพรรคสอดคล้องกัน	3.67	0.57	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	$\overline{X}$	SD	ระดับค่านิยม
29	ความสัมพันธ์ส่วนตัวของหัวหน้าพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารประเทศน้อยกว่าความสามารถของรัฐมนตรี	3.33	0.68	ปานกลาง
30	รัฐบาลควรให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่	4.56	0.55	มากที่สุด
31	รัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น	4.60	0.67	มากที่สุด
32	รัฐบาลที่แบ่งและกระจายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็นเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าความเป็นฐานเสียงจะได้รับความนิยมสูงจากประชาชนในระยะยาว	3.68	0.54	มาก
	รวม	3.85	0.68	มาก

ข้อมูลจากตาราง 15 แสดงว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครมีค่านิยมทางการเมืองโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, SD = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักการเมืองดีไม่ดีดูที่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ($\overline{X}$ = 4.59,SD = 0.54) นักการเมืองที่อภิปรายในรัฐสภาด้วยกิริยาสุภาพจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง ($\overline{X}$ = 4.62, SD = 0.89) คนเราควรพิจารณาคนที่มาจากต่างฐานะ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอาชีพจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นเอง ($\overline{X}$ = 4.67, SD = 0.73) บุคคลควรมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ($\overline{X}$ = 4.70, SD = 0.56) รูปแบบของรัฐบาลที่ดีที่สุดคือ รัฐบาลประชาธิปไตย ($\overline{X}$ = 4.74, SD = 0.59) รัฐบาลควรให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.56, SD = 0.55) และรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์และการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.67)

ข้อที่นิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับมากได้แก่ ชีวิตนักการเมืองจะมีความหมายได้ก็ต่อเมื่อได้อุทิศตนทำงานเพื่ออุดมการณ์ของตน ($\overline{X}$ = 3.95, SD = 0.67) ท่านรู้สึกขุ่นเคืองมากเมื่อเจอนักการเมืองหัวรั้นไม่ยอมรับว่าตนเองผิดทั้ง ๆ ที่มีหลักฐาน ($\overline{X}$ = 3.96, SD = 0.71) ในเวลาอย่างนี้ ความอดทนนับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักการเมือง

($\overline{X}$ =3.90, SD = 0.69) นักการเมืองที่มีความรักความเข้าใจในครอบครัวจะเป็นผู้ที่สังคมให้ความชื่นชมและยอมรับ ($\overline{X}$ = 3.62, SD = 0.77) น่าเศร้าจริง ๆ ที่นักการเมืองหลายต่อหลายคนที่ออกมาพูดถึงปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมและการเมืองไม่ค่อยเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้นอย่างแท้จริง ($\overline{X}$ = 3.84, SD = 0.66) ประชาชนควรมีเสรีภาพในการชุมนุมประท้วงโดยสงบในเรื่องที่เห็นว่าไม่ยุติธรรม ($\overline{X}$ = 4.15, SD = 0.59) เมื่อพูดถึงความแตกต่างทางความเชื่อศาสนา คนเราน่าจะเลือกเชื่อถือศาสนาใดก็ได้ ($\overline{X}$ = 4.01, SD = 0.68) ตราบใดที่ยังเป็นพลเมืองตราบนั้นก็ควรให้ความเคารพเชื่อฟังกฎหมาย แม้จะไม่เห็นด้วยกับข้อความบางส่วนในกฎหมายก็ตาม ($\overline{X}$ = 3.78, SD = 0.67) สิ่งสำคัญสำหรับประชาชนคือ ควรเริ่มไตร่ตรองแต่เดี๋ยวนี้ว่าอนาคตสังคมไทยควรจะมุ่งไปในทิศทางใด ($\overline{X}$ = 3.90, SD = 0.65) คนเราควรพัฒนาเทคนิคในการควบคุมความก้าวร้าวในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ($\overline{X}$ = 3.74, SD = 0.73) ประชาชนควรให้การสนับสนุนแก่บริการสาธารณะ การบรรเทาทุกข์ และความจำเป็นเร่งด่วนของชุมชน ถึงแม้ว่าการสนับสนุนจะทำให้ต้องจ่ายภาษีเพิ่มขึ้น ($\overline{X}$ = 3.70, SD = 0.80) ความเชื่อส่วนตัวและความเชื่อทางการเมืองของบุคคลไม่ควรมีผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าทำงานและการเลื่อนตำแหน่ง ($\overline{X}$ = 3.76, SD = 0.71) พรรคการเมืองที่สมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันมาก ๆ จะไม่สามารถรักษาสถานภาพของพรรคอยู่ได้นาน ($\overline{X}$ = 3.98, SD = 0.74) ในการพิจารณาว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับอิทธิพลของกฎหมายต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ($\overline{X}$ = 3.68, SD = 0.60) พรรคการเมืองที่เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมควรมีนโยบายของพรรคสอดคล้องกัน ($\overline{X}$ = 3.67, SD = 0.57) และรัฐบาลที่แบ่งและกระจายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็นเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าความเป็นฐานเสียงจะได้รับความนิยมสูงจากประชาชนในระยะยาว ($\overline{X}$ = 3.68, SD = 0.54) สำหรับประเด็นอื่น ๆ ที่เหลือนิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ผลการวิเคราะห์เสนอไว้ในตาราง 17 - 23

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศชาย (n = 1,050)		เพศหญิง (n = 1,930)		t	p
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา	4.03	0.81	3.67	0.77	12.450	.001

ข้อมูลจากตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ชายและหญิง พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามอายุ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	1,605.348	535.116	6.613	.002
ภายในกลุ่ม	2976	240,814.330	80.918		
รวม	2979	242,419.670			

ข้อมูลจากตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่า นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มอายุต่างกัน มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน ($p < .002$) การทดสอบเป็นรายคู่ปรากฏผลดังแสดงใน ตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบรายคู่ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	อายุต่ำกว่า 18 ปี	อายุ 18 – 22 ปี	อายุ 23 – 27 ปี	อายุ สูงกว่า 27 ปี
อายุ					
ต่ำกว่า 18 ปี	3.52		*	*	*
18 – 22 ปี	4.08			*	*
23 – 27 ปี	3.94				
สูงกว่า 27 ปี	3.86				

ข้อมูลจากตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับนิสิตกลุ่มอายุ 18 – 22 ปี กลุ่มอายุ 23 – 27 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับนิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 23 –27 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี ($p<.05$)

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	701.730	350.865	5.075	.026
ภายในกลุ่ม	2977	205,817.870	69.136		
รวม	2979	206,519.600			

ข้อมูลจากตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพพบว่า นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มวิชาชีพต่างกันมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน ($p<.026$) การทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบรายคู่ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีกลุ่มวิชาชีพต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\overline{X}$	วิทยาศาสตร์	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์
<u>กลุ่มวิชาชีพ</u>				
วิทยาศาสตร์	3.94			
สังคมศาสตร์	3.97			*
มนุษยศาสตร์	3.60			

ข้อมูลจากตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์ ($p<.05$) ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	2,055.867	1027.934	11.022	.001
ภายในกลุ่ม	2977	277,640.970	93.262		
รวม	2979	279,696.830			

ข้อมูลจากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน ($p<.001$) การทดสอบรายคู่แสดงในตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบรายคู่ ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\overline{X}$	คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.50	คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00	คะแนนเฉลี่ยสะสม สูงกว่า 3.00
<u>คะแนนเฉลี่ยสะสม</u>				
ต่ำกว่า 2.50	3.88		*	*
2.50 – 3.00	3.54			*
สูงกว่า 3.00	4.10			

ข้อมูลจากตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 และกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 ($p < .05$) นอกจากนี้นิสิตนักศึกษากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 อีกคู่หนึ่งด้วย ($p < .05$)

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

การศึกษาสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ตัวแปรเพศ (X_1) อายุ (X_2) กลุ่มวิชาชีพ (X_3) คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_4) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5) ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_6) ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา (X_7) ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา (X_8) เป็นตัวพยากรณ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 24 – 26

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร	(X_1)	(X_2)	(X_3)	(X_4)	(X_5)	(X_6)	(X_7)	(X_8)
เพศ (X_1)	1.000							
อายุ (X_2)	.071	1.000						
กลุ่มวิชาชีพ (X_3)	.122	.098	1.000					
คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_4)	.242	.078	.176	1.000				
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5)	.301	.313	.384	.646	1.000			
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_6)	.192	.102	.225	.162	.022	1.000		
สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (X_7)	.105	.092	.346	.491	.165	.179	1.000	
สิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_8)	.297	.288	.303	.436	.687	.530	.322	1.000
ค่านิยมทางการเมือง (Y_2)	.490	.295	.337	.262	.622	.106	.582	.518

ข้อมูลจากตาราง 24 แสดงว่าค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับตัวแปรเหล่านี้คือ เพศ ($r = 0.490$) อายุ ($r = 0.295$) กลุ่มวิชาชีพ ($r = 0.337$) คะแนนเฉลี่ยสะสม ($r = 0.262$) ความเชื่ออำนาจภายในตน ($r = 0.622$) สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ($r = 0.582$) และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ($r = 0.518$) นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรต่อไปนี้ ($p < .05$)

เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในตน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

กลุ่มวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

คะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ความเชื่ออำนาจภายนอกตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

สิ่งแวดล้อมทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร				R^2	F	p
(X_5)				0.581	30.35	.001
(X_5)	(X_7)			0.747	14.06	.001
(X_5)	(X_7)	(X_8)		0.755	8.54	.007
(X_5)	(X_7)	(X_8)	(X_1)	0.761	7.80	.024

ข้อมูลจากตาราง 25 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญเข้าในสมการพยากรณ์ เริ่มจากตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรค่านิยมทางการเมือง และเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าทีละตัวแล้วทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เปลี่ยนแปลง ผลปรากฏว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นตัวแปรที่มีอำนาจสูงสุดในการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาโดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.10 ($p<.001$) จึงเป็นตัวแปรที่อยู่ในสมการเป็นอันดับแรก ตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการถดถอยลำดับที่สอง คือ สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.70 (p<.001) ตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการถดถอยเป็นลำดับที่สาม คือสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75.50 (p<.007) ตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการถดถอยลำดับที่สี่ได้แก่ เพศ ตัวแปรนี้สามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 76.10 (p<.024) ต่อมาเมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไปในสมการแล้วพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยุติกระบวนการ และพิจารณาคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูง ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และเพศ เข้าในสมการพยากรณ์

ตาราง 26 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ตัวแปร	B	SE_B	Beta	t	p
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_5)	0.383	0.041	0.520	9.306	.001
สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (X_7)	0.284	0.040	0.221	7.158	.001
สิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_8)	0.276	0.082	0.249	3.350	.002
เพศ (X_1)	0.198	0.059	0.271	3.274	.002
R = 0.872	R^2 = 0.761		a = 0.213		

ข้อมูลจากตาราง 26 แสดงว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าในสมการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และเพศ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบตามลำดับดังนี้คือ 0.383, 0.284, 0.276, 0.198 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานคือ 0.520, 0.221, 0.249 และ 0.271 ตามลำดับ

ตัวแปรดังกล่าวมา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 76.10 (p < .001) และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y_2 = 0.213 + 0.383\ X_5 + 0.284\ X_7 + 0.276\ X_8 + 0.198\ X_1$$

หรือในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{y_2} = 0.520\ Z_{x_5} + 0.221\ Z_{x_7} + 0.249\ Z_{x_8} + 0.271\ Z_{x_1}$$

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดแนวทางการศึกษาหลักเป็น 2 ประการ ประการแรกได้แก่การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา จำแนกตามตัวแปรอิสระ และการศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา ประการที่สอง ได้แก่ การศึกษา ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรอิสระ และการศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัยนี้อาจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอื่น ๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจิตสำนึกและบุคลิกภาพ รวมทั้งค่านิยมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นระบอบการปกครองหลักของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งได้ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2541 - 2542 ในระดับปริญญาตรี จำนวน 3,670 คน เครื่องมือวิจัยที่ได้รับคืน

และมีความสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนรวม 2,980 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.20

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ สอบถามเกี่ยวกับตัวแปรด้านชีวสังคมของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่สอดคล้องกับความเชื่อของตน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบัน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ จำนวน 15 ข้อ และด้านสังคม จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบวัดความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 55 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบวัดค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละตัวแปร

2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้สถิติทดสอบ t – test และจำแนกตามตัวแปรอายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม โดยใช้สถิติทดสอบ One Way Analysis of Variance และ Scheffe' Method

3. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยวิเคราะห์ Pearson Product – Moment Correlation และ Stepwise Multiple Regression

4. เปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ

โดยใช้ t – test และเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรอายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม โดยใช้ One Way Analysis of Variance และ Scheffe' Method

5. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคม และตัวแปรด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา โดยวิเคราะห์ Pearson Product – Moment Correlation และ Stepwise Multiple Regression

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ ผลปรากฏว่านิสิตนักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับสูง ส่วนนิสิตนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ การศึกษาจำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มอายุมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง การศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ พบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง กลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และกลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ และเมื่อศึกษาจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นิสิตนักศึกษาจากทุกกลุ่มคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นสำคัญที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ได้แก่ ความหมายของอำนาจอธิปไตย ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ลักษณะการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย ลักษณะประชาธิปไตยของสังคม ลักษณะประชาธิปไตยของบุคคล การแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย แนวคิดประชาธิปไตยของบุคคล การแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย แนวคิดประชาธิปไตย และพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา

2. การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

2.1 นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน

2.2 นิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กับนิสิตนักศึกษาที่มีอายุ 23 – 27 ปี และนิสิตนักศึกษาที่มีอายุสูงกว่า 27 ปี มีความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน

2.3 นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์กับนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน

2.4 นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 กับนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 และนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน

3. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยใช้ตัวแปรเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาความสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรพยากรณ์เหล่านี้กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับตัวแปรต่อไปนี้คือ เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา และทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรอายุ กลุ่มวิชาชีพ ทั้งยังพบว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างกัน ต่อมาเมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อคัดเลือกเซทของตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาได้ดีที่สุด ผลการวิเคราะห์พบว่าสมการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาประกอบด้วยตัวแปร ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา เพศ และความเชื่ออำนาจภายในตน ตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 74.20 ซึ่งสามารถนำมาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y_1 = 0.397 + 0.483\ X_8 + 0.225\ X_7 + 0.195\ X_1 + 0.174\ X_5$$

หรือในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{y_1} = 0.653\ Z_{x_8} + 0.219\ Z_{x_7} + 0.265\ Z_{x_1} + 0.220\ Z_{x_5}$$

4. นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก เมื่อศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก การศึกษาจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า นิสิตนักศึกษาอายุต่ำกว่า 18 ปี มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลาง ในขณะที่นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี กลุ่มอายุ 23 – 27 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก การศึกษาจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพพบว่า ทั้งนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ต่างมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมากทุกกลุ่ม การศึกษาจำแนกตามตัวแปรคะแนนเฉลี่ยสะสมพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 และสูงกว่า 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ส่วนนิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลาง

การศึกษารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นิสิตนักศึกษาจัดว่าเป็นค่านิยมในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักการเมืองดีไม่ดูที่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง นักการเมืองที่อภิปรายในรัฐสภาด้วยกิริยาสุภาพจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง คนเราควรพิจารณาคนที่มาจากต่างฐานะ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและอาชีพจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นเอง บุคคลควรมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง รูปแบบของรัฐบาลที่ดีที่สุดคือรัฐบาลประชาธิปไตย รัฐบาลควรให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่ และรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

5. การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

5.1 นิสิตนักศึกษาชายกับนิสิตนักศึกษาหญิงมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 นิสิตนักศึกษากลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี กับนิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 27 ปี มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 18 – 22 ปี กับนิสิตนักศึกษากลุ่มอายุ 23 – 27 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า ปี มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน

5.3 นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์กับนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน

5.4 นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 กับนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 และนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 กับนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน

6. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา โดยใช้ตัวแปรเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา เป็นตัวพยากรณ์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมดังกล่าวข้างต้นกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่าค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับตัวแปรต่อไปนี้คือ เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ คะแนนเฉลี่ยสะสม ความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรอื่น ๆ ทุกตัวแปร ขั้นตอนต่อมาเป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อคัดเลือกเซทของตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้ดีที่สุด ผลการวิเคราะห์พบว่า สมการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา และเพศ ตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 76.10 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y_2 = 0.213 + 0.383\ X_5 + 0.284\ X_7 + 0.276\ X_8 + 0.198\ X_1$$

หรือในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{y_2} = 0.520\ Z_{x_5} + 0.221\ Z_{x_7} + 0.249\ Z_{x_8} + 0.271\ Z_{x_1}$$

การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีสาระสำคัญซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมนิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 55 ของคะแนนเต็ม การพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ประกอบด้วย

ความหมายของอำนาจอธิปไตย ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ลักษณะการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย ลักษณะประชาธิปไตยของสังคม ลักษณะประชาธิปไตยของบุคคล การแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย แนวคิดประชาธิปไตย และพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ ส่วนประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำได้แก่สาระเกี่ยวกับผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ลักษณะสำคัญของพรรคการเมือง ลักษณะร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการวินิจฉัยความ เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ลักษณะของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม และลักษณะการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการ ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจสูงและต่ำประกอบกัน อาจกล่าวได้ว่าประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจสูงนั้นว่าด้วยเรื่องของหลักการ แนวทาง อุดมการณ์หรือวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในขณะที่ประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยและการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญตามระบอบประชาธิปไตย ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแม้นิสิตนักศึกษาจะมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในภาพรวมในระดับปานกลาง นิสิตนักศึกษาก็มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงในส่วนที่เป็นหลักการหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ และชี้นำวิถีชีวิตในขณะศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาหรือเมื่อจบออกไปประกอบอาชีพ การที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจสูงในหลักการและแนวทางประชาธิปไตยดังกล่าว อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาได้รับการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้มาตั้งแต่อายุยังน้อยเรื่อยมาเริ่มจากบิดามารดา เรื่อยไป สู่โรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และเพิ่มมากที่สุดเมื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Renshon. 1977, Beck. 1977 ; Patrick. 1977. Cundy. 1982) รวมทั้งการเรียนรู้จากเพื่อน (Silbiger. 1977) และสื่อมวลชน (Chaffe. 1977) อย่างไรก็ตาม แนวคิดหรืออุดมการณ์เหล่านี้จะไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างสมบูรณ์ได้หากขาดความรู้ความเข้าใจในส่วนที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยและการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ การส่งเสริมกิจกรรมที่จะช่วยทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดเหล่านี้จึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่ คอนเนล (Conell. 1971) พบจากการวิจัยว่าถึงแม้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจะพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก แต่กว่าบุคคลจะเริ่มสามารถคิดเชิงวิเคราะห์ในทางการเมืองได้อย่างน้อยก็ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย นอกจากนี้ ฮาร์เบอร์ (Harber. 1998 : 569 – 582) กล่าวว่า ทักษะและค่านิยมประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่จะต้องเรียนรู้มิใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยบังเอิญ การเรียนรู้จะเกิดจากการมี

ประสบการณ์เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาประชาธิปไตยที่สอนในสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งแบบที่เป็นระบบและไม่เป็นระบบ การที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เป็นรายละเอียดในการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยหรือตามกฎหมายรัฐธรรมนูญในระดับต่ำอาจเนื่องจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาได้อย่างจริงจัง เป็นต้นว่าการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานหรือวิชาแกนของหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จัดวิชารัฐศาสตร์ไว้เป็นวิชาเลือก นิสิตนักศึกษาที่ไม่เลือกเรียนวิชานี้จึงอาจขาดความรู้ที่เป็นส่วนรายละเอียดในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ บางครั้งกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นอาจขาดความน่าสนใจทำให้นิสิตนักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร อนึ่ง ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจมีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษาหันไปสนใจกิจกรรมที่เห็นว่าจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และฝึกฝนตนในกิจกรรมเหล่านั้น จนกระทั่งละเลยไม่ค่อยสนใจกิจกรรมทางการเมืองเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว โดยมิได้ตระหนักว่าปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาการเมืองเป็นสิ่งที่จะแยกจากกันมิได้ ดังที่ เสน่ห์ จามริก (2540 : 410) และสคัลลีย์ (Scully. 1998) กล่าวว่าเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ย่อมมีส่วนเชื่อมโยงสัมพันธ์ต่อกันและกันทั้งสิ้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรเพิ่มบทบาทของสถาบันในการที่จะจัดหลักสูตรจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้มีพัฒนาการทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์เป็นอิสระ รู้จักวิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลก่อนตัดสินใจทางการเมือง ดังที่วิทแมนและคณะ (Whitman et al. 1984) กล่าวว่าเวลาที่เรียนอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาคือเวลาสำหรับการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนและการตรวจสอบตนเอง

2. นิสิตนักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง ในขณะที่นิสิตนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับต่ำ และเมื่อเปรียบเทียบกันพบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกับนิสิตนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความแตกต่างดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เป็นต้นว่า อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของคนในสังคมไทยแต่เดิมมาที่มักถือว่า ผู้ชายเป็นผู้ที่มีอำนาจปกครองและผู้หญิงอยู่ใต้อำนาจปกครอง ดังคำกล่าวที่ว่าผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงที่เป็นช้างเท้าหลัง การปกครองจึงเป็นเรื่องของผู้ชายโดยเฉพาะ ผู้หญิงจะถูกอบรมเลี้ยงดูให้สนใจการบ้านการเรือน ความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในครอบครัวมากกว่า และสั่งสอนสืบทอดกันต่อมาหลายชั่วคน ดังนั้นแม้การเมืองการปกครองจะพัฒนามาจนถึงระดับที่กฎหมายระบุว่าบุคคล

ย่อมเสมอกัน แต่นิสิตนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ก็ยังคงได้รับการอบรมในทำนองเดิมในขณะที่นิสิตนักศึกษาชายถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องเรียนรู้ จึงอาจทำให้นักศึกษาชายมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาชายอาจมีความสามารถพื้นฐานบางประการสูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง เช่น ความสามารถในการเลิกใช้วิธีการเดิม และเลือกใช้วิธีการใหม่ในการแก้ปัญหาเมื่อวิธีการเดิมไม่ได้ผล (Block. 1976 : 517 – 522) ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (Eccles, Alder and Meece. 1984 : 119 – 128) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันสูงกับความสามารถในการคิดเชิงเหตุ-ผล อันเป็นความสามารถที่เอื้ออำนวยต่อการหาความรู้ใหม่ อนึ่งวิธีการและรูปแบบการปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัยเท่าที่ผ่านมาอาจเหมาะสมกับนิสิตนักศึกษาชายมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง รวมทั้งการที่นิสิตนักศึกษาชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง (ดุษฎี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ. 2540 : 103) อาจร่วมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่นิสิตนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับต่ำกว่านิสิตนักศึกษาชาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับรายงานการวิจัยที่สำรวจกลุ่มตัวอย่างในประเทศทางตะวันตกซึ่งส่วนใหญ่พบว่า เพศหญิงมักจะให้ความสนใจกิจกรรมทางการเมืองช้ากว่าเพศชาย การเข้าร่วมกิจกรรมก็ไม่ค่อยทำเต็มตัว รวมทั้งสภาวะทางการเมืองการปกครองเมื่อจะเลือกสนใจเข้าร่วมกิจกรรมก็แตกต่างกับเพศชาย (Hernes. 1984 : 6 ; Sineau. 1988 ; Sapiro. 1983 ; Gilligan. 1982 ; Nelson. 1984 : 209 – 231) ดังนั้นการศึกษาในเชิงลึกเพื่อจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาหญิงหันมาสนใจศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้น จึงควรจัดอยู่ในจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา เพราะถึงแม้นักวิชาการบางรายจะมีความเห็นว่าศาสตร์ทางการเมืองการปกครองควรจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของเพศหญิง (Jones and Jonasdottir. 1988 : 53) แต่นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าการหาความรู้ทางการเมืองการปกครองเป็นสิ่งที่เพศหญิงควรกระทำเพื่อให้สามารถก้าวเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพศชาย

3. นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มอายุได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี 18 – 22 ปี 23 – 27 ปี และสูงกว่า 27 ปี มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาแต่ละกลุ่มอายุให้ความสนใจกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมเชียร์มากกว่ากิจกรรมทางด้านการเมืองการปกครอง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, งานวิจัยสถาบัน. 2541 : 7 – 9 ; Hero. 1973 : 50 – 52) นอกจากนี้สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมที่ลดต่ำลง อันเป็นบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ อาจมีส่วนทำให้โอกาสในการหาความรู้ทางการเมืองการปกครองของนิสิตนักศึกษาลดลง ดังที่เวอร์บา และคณะ (Verba et al. 1978 : 75) ได้ศึกษาในหลายประเทศและรายงานว่า

สถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลมีความสัมพันธ์สูงกับความสนใจทางการเมืองและความโน้มเอียงที่จะไต่ถาม อภิปรายเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง ประกอบกับตลาดงานมีการแข่งขันกันสูง นิสิตนักศึกษาจึงอาจใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฝึกฝนเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว ส่งผลให้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านการเมืองการปกครองได้ไม่มากนัก อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่านิสิตนักศึกษาอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นด้วย ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอายุต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา กล่าวคือแม้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มอายุจะมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง แต่นิสิตที่อายุสูงกว่าจะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านิสิตที่อายุน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษามีวุฒิภาวะตามวัย เมื่ออายุมากขึ้นนิสิตนักศึกษาก็มักจะมีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากขึ้น รู้จักปรับตัวให้ดำรงตนอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมของสถาบัน จนมีศักยภาพในตนพอที่จะให้เวลาศึกษาเรื่องราวของสังคมมากขึ้น ดังที่ ทินโท (Tinto. 1975 : 106) กล่าวว่านักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับปทัสถานของสถาบันการศึกษาเมื่อโครงสร้างของวิชาการของนักศึกษาสอดคล้องกับโครงสร้างที่เป็นปทัสถานทางวิชาการของสถานศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของนักศึกษาสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นหากสถาบันการศึกษาหาวิธีการที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสม อาจโดยอาศัยกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และผู้บริหาร ก็อาจมีส่วนสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการทางการเมืองเพิ่มขึ้น

4. นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับสูง นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ผลการเปรียบเทียบพบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสามกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่นิสิตนักศึกษาจากต่างกลุ่มวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษามีความถนัด ความสนใจและแบบของการเรียนรวมไปถึงลักษณะของประสบการณ์การเรียนแตกต่างกัน ดังที่ดุยท์ (Duit. 1991 : 65 – 85) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาจะมีความรู้ที่เป็นมโนทัศน์พื้นฐานติดตัวมา เมื่อมาเข้าเรียนจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์จากความรู้สึกประทับใจ ภาษาที่ใช้ถ่ายทอด การจัดระบบภายในสมอง สิ่งแวดล้อมทางสังคม และการจัดการเรียนการสอน และวิททรอค (Wittrock.

1985 : 259 – 266) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาต้องการโอกาสในการทดสอบแนวคิดของตนเองในเชิงประจักษ์ ต้องการอภิปรายปัญหาของตนกับผู้อื่น และให้ผู้อื่นประเมินแนวคิดของตน อย่างไรก็ตาม นิสิตนักศึกษาจากต่างสาขาวิชาชีพอาจได้รับการฝึกฝนมาโดยมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะการเรียนแบบอิงสาขาวิชา (Field – Dependent) มักจะมีความถนัดในวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในขณะที่นิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะการเรียนแบบไม่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา (Field – Independent) มักจะเลือกเรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์ (Oakes. 1990 : 153 – 221) นักวิชาการหลายคนรายงานว่าลักษณะการเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนและการแก้ปัญหาของผู้เรียนในสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนแบบไม่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชามักจะเรียนได้ดีในวิชาที่ใช้ความสามารถเชิงอุปนัย และการแก้ไขปัญหาแบบอิสระ ในขณะที่ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนแบบอิงสาขาวิชามักจะเรียนได้ดีในวิชาที่ใช้ความสามารถเชิงนิรนัย (Cross. 1976 : 5 – 10 ; Casteneda and Gray. 1974 : 203 – 207 ; Witkin. 1978) อนึ่ง ความสนใจทางวิชาชีพที่แตกต่างกันของนิสิตนักศึกษาก็อาจเป็นปัจจัยของความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังที่แรนดาห์ล (Randahl. 1991 : 333 – 350) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางวิชาชีพกับความสามารถทางวิชาการและพบว่าความสนใจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการคิด การวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์สูงกับความสามารถทางภาษา ความสามารถทางจำนวนและความสามารถพิเศษอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ รวมกับความถนัด และทักษะที่เป็นเฉพาะสำหรับแต่ละวิชาชีพมีอิทธิพลที่สำคัญต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

5. นิสิตนักศึกษาจากทุกกลุ่มคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจเรื่องการเมืองการปกครองเท่าใดนัก ผลการเปรียบเทียบพบว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.00 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่ากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 และกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 – 3.00 ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในแนวเดียวกับที่พบในรายงานของฮีโร (Hero. 1973 : 38 – 46) ซึ่งระบุว่าผู้ที่มีการศึกษาดีจะมีความรู้ทั้งที่เป็นการเมืองระดับประเทศและการเมืองระหว่างประเทศเป็นอย่างดี บุคคลกลุ่มนี้มักจะแสดงความสนใจ ให้ความคิดเห็นและมีปฏิกริยาในบริบทของอุดมการณ์ทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่านิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในระบบรัฐสภาสูงกว่ากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานของฮีโร จึงอาจเป็นไปได้ที่อาจมีปัจจัยอื่น เป็นต้นว่า ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแนวคิดประชาธิปไตย การมีประสบการณ์ออกค่ายบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ การเข้าร่วมประท้วงอย่างสงบทางการเมือง และสิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษากลุ่มที่ควรได้รับความสนใจจากผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรที่เน้นความรู้และแนวคิดประชาธิปไตยสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็น

6. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาโดยใช้ตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคม พบว่า แต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์แบบเพียร์สันกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแทบทุกตัวแปร ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษาได้ดี ได้แก่ ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา เพศ และความเชื่ออำนาจภายในตน แสดงว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานของนักวิจัยหลายคนที่พบว่ากระบวนการของการพัฒนาทางการเมืองของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมของสถานศึกษา (Moore. 1989 : 5 – 13 ; Turiel. 1989 : 47 ; Beck. 1977 ; Patrick. 1977) นอกจากนี้ รายงานของแลงทัน (Langton. 1984 : 461 – 481) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และพบว่าการเข้าเรียนในสถานศึกษาที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางการเมืองสูง และสมรรถภาพทางการเมืองจะสูงที่สุดหากผู้เรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่บังคับ (non – repressive) แล้วมาเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนและมีกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตย แม้กระทั่งผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ (repressine) เมื่อมาเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย ก็จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางวิชาการของสถาบันที่มีต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้เรียน นอกจากตัวแปรสิ่งแวดล้อมแล้ว เพศเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสตรีทั่วโลกพึ่งจะเริ่มมีบทบาททาง

การเมืองในเวลาไม่นานนัก (Rondall. 1982 : Lovenduski and Hills. 1981) ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจึงมีน้อยกว่าเพศชาย ซึ่งในเรื่องนี้ บอร์ค กับ กรอสโซลท์ (Borgue and Grossholtz. 1974 : 255 – 266) และ ซิลทาเนน กับสแทนเวิร์ซ (Siltanen and Stanworth. 1984) ได้ศึกษาต่อไปถึงสาเหตุและพบว่า ความแตกต่างส่วนใหญ่เกิดจากเพศชายกับเพศหญิงมีความต่างกันในเรื่องเศรษฐกิจ การศึกษา และศาสนา และถึงแม้ว่าในบางครั้งเพศหญิงจะออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าเพศชายแต่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเพศหญิงก็ยังขาดความสมบูรณ์ (Hernes. 1984 : 6) อีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถร่วมพยากรณ์ความรู้คามเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ดี คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิชาการหลายคน เช่น โนวิคคิ และบาร์เนส (Nowicki & Barnes. 1973 : 247 – 252) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และเดอ ชาร์มส์ (De Charmes. 1968) กล่าวว่า บุคคลบางกลุ่มรู้สึกว่าตนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง และมีความรับผิดชอบต่อรางวัลหรือการลงโทษที่จะได้รับ บุคคลเหล่านี้มักจะคิดและตัดสินใจโดยหลักเหตุ-ผล อันเป็นลักษณะที่ส่งเสริมการคิดแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้สโตบ (Staub. 1972 : 166 – 177) รายงานว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน สามารถรอเวลาในการตัดสินใจหรือตั้งข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนกว่าจะมีข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ นักศึกษากลุ่มนี้จึงมักศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอและมักประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นการสอนโดยใช้เทคนิคการจูงใจแบบภายในจะมีส่วนช่วยให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาการคิดการหาข้อมูลอย่างอิสระ (Aronson. 1978 ; Lickona. 1980 : 108 – 144) ซึ่งอาจจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้นได้

7. การศึกษาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานครพบว่า โดยรวมนิสิตนักศึกษามีค่านิยมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก จากการพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่นิสิตนักศึกษาจัดว่าเป็นค่านิยมในระดับมากที่สุดในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมือง ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียงอันเกิดจากฐานะ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอาชีพของบุคคล ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการที่นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักถึงสภาพที่เป็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันและต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมให้ก้าวไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น นักการเมืองเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ หากนักการเมืองตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ดังที่ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2542 : 1 – 24) ได้กล่าวไว้ก็จะสามารถนำประเทศชาติ เป็นที่พึ่งของหมู่ชนได้ นอกจากค่านิยมดังที่กล่าวมาแล้ว คุณลักษณะของนักการเมืองที่นิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับมากประกอบด้วย ความเป็นผู้อุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ กล้ารับผิดชอบ มีความอดทน มีความรักและความเข้าใจ

ในครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมและการเมืองอย่างแท้จริง ค่านิยมเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองทั้งหมดที่กล่าวถึงข้างต้น ชี้ให้เห็นว่านิสิตนักศึกษามีค่านิยมในคุณลักษณะของนักการเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูง

ในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของรัฐบาล นิสิตนักศึกษามีค่านิยมระดับมากที่สุดในรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย รัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเพื่อช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐบาลที่ให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่ และนิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับมาก ในรัฐบาลที่แบ่งและกระจายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็นเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าความเป็นฐานเสียง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมือง ซึ่งเสนอไว้ในผลงานวิจัยของ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2541) ว่ารัฐบาลไม่ควรจะควบคุมและจำกัดเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการแสดงความคิดเห็นของประชาชน รัฐบาลควรให้หลักประกันคุ้มครองสิทธิและให้เสรีภาพต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยได้มีพัฒนาการทางการเมืองขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง ทั้งนิสิตนักศึกษาและนักการเมืองเห็นพ้องกันในค่านิยมรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย

ในประเด็นที่เกี่ยวกับประชาชนและสังคม นิสิตนักศึกษามีค่านิยมระดับมากในเรื่อง การมีเสรีภาพในการชุมนุมประท้วงโดยสงบในเรื่องที่เห็นว่าไม่ยุติธรรม การมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา การให้ความเคารพเชื่อฟังกฎหมาย การมีส่วนร่วมคิดไตร่ตรองเพื่อวางแผนอนาคตของสังคมไทย การพัฒนาเทคนิคการควบคุมความก้าวร้าวในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การจ่ายเงินภาษีแก่รัฐเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณะ การบรรเทาทุกข์และความจำเป็นเร่งด่วนของชุมชน ความเชื่อส่วนตัวและความเชื่อทางการเมืองของบุคคลไม่ควรมีผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานและการเลื่อนตำแหน่ง พรรคการเมืองที่สมาชิกมีความเห็นต่างกันมาก ๆ จะไม่สามารถรักษาสถานภาพของพรรคอยู่ได้นาน พรรคการเมืองที่เข้าร่วมรัฐบาลผสมควรมีนโยบายของพรรคสอดคล้องกัน และการพิจารณาว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับอิทธิพลของกฎหมายต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ประเด็นต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษามีค่านิยมในระดับมากถึงมากที่สุด เป็นดัชนีระบุเจตนารมณ์ประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม มิลเลอร์ (Miller. 1992 : 428 – 442) กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมือง (action) ของบุคคลเป็นคนละอย่างกับความนิยม (preferences) ทางการเมืองของบุคคล พฤติกรรมทางการเมืองขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างความชอบหรือความนิยมส่วนบุคคล กับบริบททางการเมือง เนื่องจากมีข้อดีและข้อเสียของสถาบันการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยน

ความชอบเป็นการปฏิบัติ ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดการเรียนการสอนให้สามารถคงสภาวะหรือเพิ่มพูนค่านิยมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา และปรับปรุงกิจกรรมที่สนับสนุนค่านิยมประชาธิปไตยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นต้นว่าอาจให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม และให้ความร่วมมือกับสถาบันการเมืองในการพัฒนาบุคลากรทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

8. นิสิตนักศึกษาชายและหญิงต่างมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมือง พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยนิสิตนักศึกษาชายมีค่านิยมทางการเมืองในระดับสูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการที่นิสิตนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองน้อยกว่านิสิตนักศึกษาชาย และอาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่านิสิตนักศึกษาชาย (ดุษฎี สุทรปรียาศรี และวรรณา บูรณโชติ. 2540 : 130) แม้กระทั่งในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกายังปรากฏว่ามีผู้หญิงในตำแหน่งการเมืองระดับสูงน้อยมาก ยกเว้นประเทศแถบสแกนดิเนเวียที่มีผู้หญิงในตำแหน่งการเมืองในปริมาณมาก เพราะสังคมมีการพัฒนาทางประชาธิปไตยสูง (Hernes. 1984) นอกจากนี้ความสนใจที่ต่างกันออกไป เช่น เพศหญิงอาจสนใจประเด็นการขนส่งมวลชนเพราะเป็นส่วนใหญ่ของผู้ใช้บริการ จึงให้สนใจการเมืองระดับท้องถิ่นมากกว่าสนใจนโยบายระดับชาติเป็นต้น (Gilligan. 1982) การสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การทำงานในองค์กรนิสิตนักศึกษา การออกค่ายพัฒนาชุมชน รวมถึงการฝึกงานในสถาบันทางการเมือง อาจมีส่วนช่วยเอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาหญิงได้พัฒนาค่านิยมทางการเมืองเพิ่มขึ้น

9. ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยกลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลางในขณะที่นิสิตนักศึกษาที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมากทุกกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เห็นว่าตนยังไม่ต้องตัดสินใจทางการเมือง เช่นในการเลือกตั้ง เป็นต้น จึงอาจยังไม่ค่อยให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองการปกครองมากนัก ประกอบกับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะพึ่งเริ่มเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นปีแรก กิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้เข้าร่วมมักจะเป็นไปตามที่นิสิตนักศึกษารุ่นพี่เป็นผู้กำหนดแทบทั้งสิ้น เช่น กิจกรรมรับน้อง กิจกรรมเชียร์ กิจกรรมกีฬาระหว่างคณะ เป็นต้น การปฏิบัติตามระบบ SOTUS อาจมีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี รู้สึกว่าตนขาดความเป็นอิสระและขาดภาวะผู้นำ ความจำเป็นในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสถาบันและการวางตัวในกลุ่มเพื่อนซึ่งมีบุคลิกภาพ ความสนใจ และค่านิยมแตกต่างกันออกไป มีอิทธิพลต่อการพัฒนาค่านิยมของนิสิตนักศึกษา

ดังที่ พาสคาเรลลาและคณะ (Pascarella and others. 1996 : 174 – 195) ได้ศึกษาความใจกว้าง (openess to diversity) ของนักศึกษาที่เข้าเรียนมหาวิทยาลัยปีแรกและพบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนด้านอิทธิพลก่อนเข้าเรียนแล้ว นักศึกษาที่พักอยู่ในมหาวิทยาลัย ผู้ที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนักศึกษาจะมีความใจกว้างยอมรับความแตกต่างในสังคมมหาวิทยาลัยได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยนี้ยังเสนอว่า การมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มนักศึกษาด้วยกันมิใช่จะมีผลดีเสมอไป การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ (fraternity or sorority) ให้ผลในทางลบต่อการเป็นผู้มีความใจกว้าง การยอมรับความแตกต่างหลากหลายในสังคมมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะสำคัญอันหนึ่งของค่านิยมประชาธิปไตย ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษากลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี กับอีก 3 กลุ่มที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปนั้นมีนัยสำคัญซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาเมื่อมีอายุมากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น สามารถปรับตัวได้ทางวิชาการและทางสังคม มีอิสระในตนเองมากขึ้นจึงรู้จักคิด รู้จักพัฒนาค่านิยมของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่สั่งสมมา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพาสคาเรลล่าและคณะ (Pascarella and others. 1996 : 174 – 195) ที่พบว่านักศึกษาปีที่ 1 จากมหาวิทยาลัย 18 แห่งในสหรัฐอเมริกามีความใจกว้างยอมรับความแตกต่างหลากหลายของสังคมมหาวิทยาลัยได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามอายุที่มากขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดุษฎี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540 : 91) ที่พบว่านิสิตนักศึกษาปีที่ 4 มีค่านิยมประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 ด้วย ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยจึงอาจมุ่งเน้นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะค่านิยมเป็นผลเนื่องจากการสั่งสมประสบการณ์ ประสบการณ์ที่เหมาะสมตั้งแต่แรกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาอย่างมีทิศทาง

10. นิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ต่างมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมากทุกกลุ่ม ผลการเปรียบเทียบพบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์มีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกับนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า แม้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มจะมีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นดัชนีของพัฒนาการของค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา แต่ความแตกต่างที่พบระหว่างนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์กับกลุ่มวิชาชีพมนุษยศาสตร์นั้น อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษากลุ่มวิชาชีพสังคมศาสตร์มีความสนใจใฝ่รู้ในทางการเมืองการปกครองอยู่เสมอและธรรมชาติของวิชาชีพในกลุ่มนี้เน้นการศึกษาเกี่ยวกับสังคมในทุก ๆ ด้าน นิสิตนักศึกษา

จึงได้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคมโดยตรงทำให้มีประสบการณ์ทางการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษากลุ่มอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เรนชอน (Renshon. 1992 : 443 – 470) กล่าวว่า การปลูกฝังทางการเมืองมิได้เกิดจากทฤษฎีหรือวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่เป็นบูรณาการของหลายสาขาวิชา โดยมีรากฐานอยู่ในวิชารัฐศาสตร์ จิตวิทยา และสังคมวิทยา และอีกบางส่วนจากมนุษยวิทยา ถึงแม้นักวิชาการจะยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าจะใช้ทฤษฎีใดอธิบายการเรียนรู้และการพัฒนาค่านิยมทางการเมือง (Rosenberg et al. 1988) แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า ความรู้ ความสนใจ และความถนัดทางวิชาชีพมีความสำคัญต่อค่านิยมทางการเมือง

11. นิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 และสูงกว่า 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก ส่วนนิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 มีค่านิยมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปรากฏการณ์เช่นนี้อาจเป็นผลจากการปรับตัวในสังคมมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวทางวิชาการอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายคือการจบการศึกษา ทินโท (Tinto. 1975, 1993) กล่าวว่านิสิตนักศึกษาเข้าสู่สถาบันการศึกษาพร้อมด้วยลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นภูมิหลังประจำตัว เช่น เพศ ความสามารถ ความรู้เดิม เป็นต้น ลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อความผูกพันเริ่มต้น (Initial commitment) ต่อสถาบันการศึกษาและต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาและในทางกลับกัน ความผูกพันเริ่มต้นนี้ ก็จะมีอิทธิพลต่อระดับของความสามารถของนิสิตนักศึกษาในการบูรณาการเข้ากับระบบทางวิชาการ และระบบทางสังคมของมหาวิทยาลัย คะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นดัชนีแสดงถึงระดับความสามารถในการปรับตัวเข้ากับปทัสสถานทางวิชาการของมหาวิทยาลัย หากนิสิตนักศึกษาปรับตัวได้ดีก็จะมีความเป็นอิสระในตัวเองสูง รู้จักคิด รู้จักไตร่ตรองด้วยตนเอง แต่ถ้านิสิตนักศึกษาปรับตัวได้ไม่ค่อยดีนักก็มักจะมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำและเกิดความวิตกกังวลขึ้น กระบวนการจัดการกับความวิตกกังวลของนิสิตนักศึกษามีผลกระทบต่อความคิดและการกระทำของนิสิตนักศึกษา (Braxton et al. 1997 : 107 – 164) เช่นนิสิตนักศึกษาอาจใช้กลยุทธ์การหันไปสนใจเรื่องอื่น เช่น การเมือง ศิลปดนตรีแทน เพื่อลดความวิตกกังวล การหันเหความสนใจดังกล่าวนานเข้าอาจเป็นความสนใจจริงจังและพัฒนามาเป็นค่านิยมได้ ผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน พบว่าแตกต่างกันออกไปแทบทุกกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงอาจเป็นไปได้ที่ความแตกต่างเป็นผลจากการปรับตัวทางวิชาการในลักษณะที่แตกต่างกันของนิสิตนักศึกษา

12.การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาโดยใช้ตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคม พบว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์แบบเพียร์สันกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา และแทบทุกตัวแปรมี

ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้ดี ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา และเพศ แสดงว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงต่อค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ความเชื่ออำนาจภายในตนมีอิทธิพลสูงต่อค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา อาจเป็นเพราะผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง มักจะเป็นกลุ่มที่สนใจศึกษาความเป็นไปของธรรมชาติและสังคม (Ethington & Wolfe. 1988 : 157 – 175) อันเป็นลักษณะที่มีอยู่มากในตัวนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษากำลังอยู่ในวัยที่มีความใฝ่รู้สูง ทั้งในด้านการเรียนรู้ข้อเท็จจริงและการประยุกต์ใช้และสังเคราะห์ข้อเท็จจริง (Dressel. 1976 : 355) นิสิตนักศึกษาจะสร้างระบบความต้องการเฉพาะตัวซึ่งจะเป็นพื้นฐานของจุดมุ่งหมายในชีวิตและการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน (Chickering and Reisser. 1993 : 50) โดยการตรวจสอบและวิเคราะห์จากประสบการณ์ของตนที่ได้สั่งสมมา นิสิตนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมีความเชื่อในหลักเหตุ-ผล รู้สึกว่ารางวัลและการลงโทษเป็นผลมาจากพฤติกรรมทางบุคคล (Rotter. 1975) และโอเดลล์ (Odell. 1959 ; Cited by Leftcourt. 1996) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะมีลักษณะไม่ยอมตามอำนาจสูง ดังนั้นเมื่อนิสิตนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจภายในสูงคิดวิเคราะห์ในประเด็นทางการเมือง จึงมักจะนำเอาวิธีการคิดในแนวเดียวกันมาใช้ แล้วสรุปผลจากการคิด การวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นค่านิยมทางการเมือง เช่น ค่านิยมประชาธิปไตย ค่านิยมในการเลือกนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ สุภาพ และมีอุดมการณ์ เป็นต้น ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของแลงทัน (Langton. 1984 : 461 – 481) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลทางสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และพบว่าสิ่งแวดล้อมทั้งทางวิชาการและทางสังคมของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อค่านิยมทางการเมืองของนักศึกษา โดยแลงทันรายงานว่าสถานศึกษาที่สนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และค่านิยมประชาธิปไตย ซิเกิล (Sigel. 1965 : 1 – 9) กล่าวได้ว่า การพัฒนาค่านิยมทางการเมืองเกิดโดยผ่านกระบวนการปลูกฝังทางการเมืองซึ่งได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ที่มีการถ่ายทอดปทัสถานทางการเมือง (Political norms) และพฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นที่ยอมรับของระบบการเมืองที่กำลังเป็นอยู่จากประชากรรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมทางวิชาการและทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การเรียนการสอน บริการของห้องสมุด สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น เวบไซท์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมทางการเมือง จึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับความเอาใจใส่ โดยเฉพาะในระยะหลัง ๆ นี้แนวคิดที่ว่าการปลูกฝังทางการเมืองมิได้เกิดขึ้นเฉพาะในวัยเด็ก แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต (Torney – Purta. 1990 : 113) และการคิดในเชิงนามธรรมทางการเมืองจะเริ่มในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่นิสิตนักศึกษาเริ่ม

เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย บทบาทของมหาวิทยาลัยในด้านนี้จึงยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ ของสถาบัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกันก็มีความสำคัญต่อค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพาสคาเรลล่าและคณะ (Pascarella et al. 1996 : 174 – 195) ที่พบว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ปราศจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ศาสนา มีความสัมพันธ์กับความใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างและหลากหลายทางสังคมมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา และยังสอดคล้องกับที่แอสทิน (Astin. 1984 : 297 – 308) และเพซ (Pace. 1984 : 1990) ได้กล่าวว่า ระดับของการมีส่วนร่วมหรือความเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษาจะเป็นเครื่องชี้วัดอิทธิพลของสถาบันการศึกษาต่อนิสิตนักศึกษา แอสทินยังได้เสริมว่าความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และผลจากอิทธิพลนี้ต่อนิสิตนักศึกษาคนใดคนหนึ่งจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความถี่ของการคบหา และความแน่วแน่มั่นคงที่นิสิตนักศึกษาผู้นั้นมีต่อกลุ่มเพื่อน (Astin. 1993 : 402) นิสิตนักศึกษามักจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เช่น เปลี่ยนความคิดเห็น ลองคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีการแบบใหม่ ชักชวนคนอื่น ๆ ให้มีความเห็นคล้อยตามตน ดังนั้นยิ่งนิสิตนักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่หลากหลายยิ่งมีโอกาสเปลี่ยนแนวคิดหรือค่านิยมได้

(4) เพศเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัยนี้พบว่าเพศชายมีอิทธิพลสูงในขณะที่พาสคาเรลล่า และคณะ (Pascarella et al. 1996 : 194 – 195) พบว่าเพศมีอิทธิพลต่อความใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของสังคมมหาวิทยาลัย แต่แตกต่างกับผลงานวิจัยนี้ตรงที่ พาสคาเรลล่าพบว่าเพศหญิงมีอิทธิพลสูงกว่าเพศชาย แต่ผลการวิจัยเป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่พบในรายงานวิจัยของ ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณ บูรณโชติ (2540 : 103) ที่เพศชายมีอิทธิพลต่อค่านิยมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง จึงเป็นที่น่าสนใจว่าอาจจะมีตัวแปรอื่น เช่น วัฒนธรรม ที่อาจมีบทบาทต่อการพัฒนาค่านิยมทางการเมืองของเพศชายและเพศหญิง เพราะแม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะบัญญัติไว้ว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, มาตรา 30) แต่ในทางปฏิบัติสังคมมักไม่ค่อยยอมรับเพศหญิงว่ามีความรู้ความสามารถทางการเมือง รวมทั้งความสามารถในด้านกฎหมายที่เพศหญิงยังต้องพิสูจน์ตัวเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม (Supapung. 2000 : C1) ดังนั้นการสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาหญิงมีส่วนร่วมทางการเมือง และหาความรู้ทางการเมืองให้มากขึ้นอาจส่งผลดีต่อการพัฒนาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาหญิงได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยนี้พบว่านิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระดับปานกลาง ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรพิจารณาให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกประชาธิปไตยไว้ในอันดับต้น ๆ ของจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นการจัดหลักสูตร จัดเนื้อหา ตำรา เอกสารวิชาการต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้า รวมถึงการจัดสื่อการสอนชนิดอื่น ๆ เช่น การสร้างเวบไซท์ ที่จะช่วยให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเนื้อหาที่เป็นข้อปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญตามระบอบประชาธิปไตย ในด้านการจัดกิจกรรมควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น และการหาข้อยุติที่เป็นผลในทางบวกโดยวิธีการประชาธิปไตย

2. ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มหาวิทยาลัยควรคัดเลือกกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาบางกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนิสิตนักศึกษาหญิง กลุ่มนิสิตนักศึกษาอายุต่ำกว่า 18 ปี กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาชีพมนุษยศาสตร์ และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 – 3.00 หรือกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง การคัดเลือกกิจกรรมควรพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่ม โดยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติ

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงในการพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา เพศและความเชื่ออำนาจภายในตน ดังนั้นในการพัฒนานิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยจึงควรปรับปรุงการบริหารสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางวิชาการของมหาวิทยาลัย จัดการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นอิสระในการคิดเพื่อสร้างเสริมความเชื่ออำนาจภายในตน และจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาหญิงเพิ่มขึ้น

4. นิสิตนักศึกษามีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก โดยเฉพาะค่านิยมแนวประชาธิปไตย แต่จากผลการเปรียบเทียบพบว่า นิสิตนักศึกษาบางกลุ่มควรได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาค่านิยมได้สูงสุดตามศักยภาพ เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษาหญิง กลุ่มนิสิตนักศึกษาอายุต่ำกว่า 18 ปี กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาชีพมนุษยศาสตร์ และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 – 3.00

5. ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงในการพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษาและเพศ จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงต่อค่านิยมทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา เป็นตัวแปรในเชทเดียวกัน ถึงแม้ว่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์จะมีค่าน้ำหนักแตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของตัวแปรเหล่านี้ที่มีต่อพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาทั้งในด้านพุทธิพิสัยและด้านจิตพิสัย การพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจึงมิใช่การเลือกทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง แต่เป็นการบูรณาการจากหลายทฤษฎีเพื่อสังเคราะห์เป็นวิธีการที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรทางชีวสังคมและจิตสังคมส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่สำคัญและน่าสนใจศึกษาเพิ่มเติม เช่น การศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรม ครอบครัว สื่อมวลชน สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ภูมิลำเนา ศาสนา ประสบการณ์การปลูกฝังทางการเมือง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

2. การวิจัยนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร แต่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและค่านิยมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของคนไทยทุกคน จึงควรมีการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของเอกชนหรือของรัฐ เพื่อให้สามารถอ้างสรุปไปยังประชากรนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศได้

3. ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาหญิง เพื่อให้นิสิตนักศึกษาหญิงมีทางเลือกในการศึกษาหาความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ. ความรู้เรื่องประชาธิปไตยสำหรับประชาชน. รัฐสภา, 2527.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, งานวิจัยสถาบัน กองแผนงาน. รายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนิสิตใหม่ ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และขัติยา กรรณสูต. เอกสารการเมืองการปกครองของไทย พ.ศ.2517 - 2477. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

ดุษณี สุทปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ. รายงานการวิจัยกระบวนการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2540.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). "ภาวะผู้นำ," ใน ผู้นำ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2542.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (บรรณาธิการ). การเมืองเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531.

สิปปนนท์ เกตุทัต. "ความคาดหวังและพลังการศึกษา," มศก. วิชาการ. 1(3) : กันยายน - ตุลาคม 2537.

เสน่ห์ จามริก. การเมืองไทยกับพัฒนาการรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2540.

สุเทพ อัตถากร. (แปล). ลักษณะการเมือง. แต่งโดย เจ.ดี.บี. มิลเลอร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. 2515.

ศรุติ สกุลรัตน์. "มนุษย์กับการเมือง," ใน การเมืองเบื้องต้น. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531.

Abramson, P. and R. Inglehart. "Generational Replacement and Value Change in Six West European Societies," American Journal of Political Science. 30 : 1 - 25 , 1986.

Adelson, J. "The Political Imagination of the Young Adolescent," In 12 to 16 : Early Adolescence. J. Kagan and R. Coles (Eds.) New York : Norton, 1971.

Adler, F. "The Value Concept in Sociology," American Journal of Sociology. 62 : 272 - 279 ; 1956.

Almond, G.A. ; S. Verba. The Civic Culture Revisited. Newbury Park. CA : Sage. 1963.

Allport, G.W. Pattern and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart & Winston. 1961.

Alwin, D.F. & Krosnick, J.A. "The Measurement of Values in Surveys : A Comparison of Ratings and Rankings," Public Opinion Quarterly. 49 : 535 - 552 ; 1985.

American College Personnel Association. The Student Learning Imperative : Implications for Student Affairs. Washington, D.C. 1994.

Aronson, E. The Jigsaw Classroom. Beverly Hills, CA : Addison - Wesley, 1978.

Astin, A.W. "The Cause of Citizenship," Chronicle of Higher Education. 42 : B1 – B2, October 6, 1995.

Bachman J., P.O Malley and J. Johnston. Youth in Transition : Vol.4 Adolescence to Adulthood - Change and Stability in the Lives of Young Men. Ann Arbor, Mich : University of Michigan, Institute for Social Research, 1978.

Beaton, A. "The Influence of Education and Ability on Salary and Attitudes," in Education, Income, and Human Behavior. ed. F. Juster. New York : McGraw - Hill, 1975.

Beck, P.A. "The Role of Agents in Political Socialization," In S.A. Renshon (Ed.) Handbook of Political Socialization : Theory and Research. New York : Free Press, 1977.

Bem, D.J. Beliefs, Attitudes and Human Affairs. Belmont, Ca : Brooks/Cole. 1970.

Block, J.H. "Debatable Conclusions, about Sex Differences," Contemporary Psychology. 21 (8) : 517 - 522 ; 1976.

Borque, S.C. and J. Grossholtz. "Politics an Unnatural Practice : Political Seience Looks at Female Participation," Politics and Society. 4 : 255 - 266 ; 1974.

Boyer, E.L. Campus Life : In Search of Community. Princeton, NJ : Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching. 1990.

Braxton, J.M. ; A.S. Sullivan & R.M. Johnson. "Appraising Tinto's Theory of College Student Departure," In J.C. Smart (Ed.) Higher Education,: Handbook of Theory and Research. 12 : 107 - 164 ; 1997.

Brown, T.A. Migration and Politics in America. Chapel Hill : University of North Carolina Press, 1986.

Campbell, A ; P.E. Converse ; W.E. Miller ; and D.E. Stokes. The American Voter. New York : Wiley. 1960.

Carlson, E.R. "Attitude Change Through Modification of Attitude Structure," Journal of Abnormal and Social Psychology. 52 : 256 - 261 ; 1956.

Casteneda, A. and T. Gray. "Biocognitive Process in Multicultural Education," Educational Leadership. 32 : 203 - 207 : 1974.

Chaffe, S.H. "Mass media in Political Socialization," In S.A. Renshon (Ed.) Handbook of Political Socialization : Theory and Research. New York : Free Press, 1977.

Chambers, T ; C.E. Phelps. "Student Activism as a Form of Leadership and Student Development," NASPA Journal, 31 : 19 – 29, 1993.

Chapman, J. "Political Socialization and Out - Group Politicization : an Empirical Study of Conciousness - Raising," British Journal of Political Science. 17 : 15 - 40 ; 1987.

Chickering, A. "Cultural Sophistication and College Experience," Education Record. 52 : 125 - 128, 1971.

_____. "Civil Liberties and the Experience of College," Journal of Higher Education. 41(8) : 125 - 128 ; 1971.

_____. "The Best Colleges Have the Least Effect," Saturday Review. January 16 : 48 - 50, 54 ; 1971.

Chickering, A.W. and Reisser, L. Education and Identity. 2md ed. San Francisco ; Jossey - Bass Publishers, 1993.

Connell, R.W. The Child's Construction of Politics. Carlton : Melbourne University Press, 1971.

Constantinople, A. "Perceived Instrumentality of the College as a Measure of Attitudes toward College," Journal of Personality and Social Psychology. 5 : 196 - 201 ; 1967.

Crick, B. In Defence of Politics. Harmonsworth, Middlesex : Penguin Books. 1964.

Cronbach, L.J. Essentials of Psychological Testing. New York : Harper & Row, 1984.

Cross, K.P. "Beyond Education for All - toward Education for Each," College Board Review. 99 : 5 - 10 ; 1976.

Cundy, D. "Parents and Peers : Dimensions of Political Influence," Social Science Journal. 19 : 13 - 23 ; 1982.

Dahl. R.A. Polyarchy : Participation and Opposition. New Haven, CT : Yale University. Press. 1971.

Dalton, R.J. Citizen Politics in Western Democracies. Chatham, NJ : Chatham House, 1988.

De Charms, R. Personal Causation : The Internal Affective Determinants of Behavior. New York : Academic Press, 1968.

De Tocqueville, A. Democracy in American Vol 1. New York : Random House, 1945.

Dewey, J. Democracy and Education. New York : Macmillan, 1926.

Dressel, P.E. Handbook of Academic Evaluation. San Francisco : Jossey - Bass, 1976.

Duit, R. "Students Conceptual Frameworks : Consequences for Learning Science," In S.M. Glynn, R.H. Yeany, & B.K. Britton (Eds.) The Psychology of Learning Science. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum, 1991.

Dukes, W.F. "Psychological Studies of Values," Psychological Bulletin. 52 ; 24 - 50 ; 1955.

Easton, D. A Framework of Political Analysis. Englewood Cliffs : NJ : Prentice Hall. 1959.

_____. The Political System. New York : Knopf. 1953.

Eccles, J. ; T.F. Adler, and J.L. Meece, "Sex Differences in Achievement : A Test of Alternats Theories," Journal of Personality and Social Psychology. 68 : 119 - 128 ; 1984.

Elton, C. "Interaction of Environment and Personality : A test of Holland's Theory," Journal of Applied Psychology. 55 : 114 - 118 : 1971.

Ethington, C.A. ; L.M. Wolfe. "Women's Selection of Quantitative Undergraduate Field of Study : Direct and Indirect Influence," American Educational Research Journal. 25(2) : 157 - 175 ; 1988.

Fallding, H. "A Proposal for the Empirical Study of Values," American Sociological Review. 30 ; 223 - 233 ; 1965.

Feather, N.T. "The Measurement of Values : Effects of Different Assessment Procedures," Australian Journal of Psychology. 25 : 221 - 231 ; 1973.

Ferguson, G.A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw - Hill, 1981.

Finney, H. "Political Libertarianism at Berkeley : An Application of Perspectives from the New Student Left," Journal of Social Issues. 27 : 35 - 61 ; 1971.

_____. "Political Dimensions of College Impact on Civil - Libertarianism and the Integration of Political Perspective : A Longitudinal Analysis," Sociology of Education. 47 : 214 - 250, 1974.

Fishbein, M., ; Ajzen, I. Belief, Attiutde, Intention and Behavior : An Introduction to the Theory and Research. Reading, MA : Addison - Wesley, 1975.

Frankovic, K.A. "Sex and Politics - New Alignments, old Issues," PS. 15 : 439 - 448, 1982.

Fraser, N. Unruly Practices : Power, Discourse and Gender in Contemporary Social Theory. Minneapolis, MN : University of Minnesota Press, 1989.

Froman, Jr. L.A. People and Politics. Englewood Cliffs, NJ : Prentice - Hall, 1962.

Gibson, J.L. "The Political Consequnces of Intolerance : Cultural Conformity and Political Freedom," American Political Science Review. 86 : 338 - 356, 1992.

Gill, J. Preadult Learning of Democratic Orientations in Three Nation, the United States, Korea and Japan. Dissertation Abstracts International. Vol.5(9) : 4104A, 1997.

Gilligan, C. In a Different Voice : Psychological Theory and Women's Development. Cambridge, Mass : Harvard University Press, 1982.

Glenn, N.D. "Values Attitudes, and Beliefs," In Constancy and Change in Human Development. Brim Jr, O.G. and J. Kagan (Eds.) pp.596 - 640 Cambridge, MA : Harvard University Press, 1980.

Goleman, Daniel. Emotional Intelligence. New York : Bantam Books, 1996.

Gorsuch, R.L. "Rokeach's Approach to Value Systems and Social Compassion," Review of Religious Research. 11 : 139 - 143 ; 1970.

Greenstein, F.I. Chidren and Politics. New Haven : Yale University. Press, 1965.

Greenstein, F.I. "Personality and Politics," In Handbook of Political Science. F.I. Greenstein (Ed.) Reading, MA : Addison - Wesley, 2 : 1 - 92, 1975.

Griffith, E.S. ; J. Plamenatz ; J.R. Pennock, "Cultural Prerequisites to a Successfully Funchioning Democracy : A Symposium," American Political Science Review. 50 : 101 - 137, 1956.

Gurin, P. "Women's Gender Conciousness," Public Opinion Quarterly. 49 : 142 - 163 ; 1985.

Gutmann, A. Democratic Education. Princeton, NJ : Princeton University Press, 1987.

Gutmann, A ; D. Thompson. Democracy and Disagreement. Cambridge, MA : Belknap, 1996.

Hallinger, Philip. "A Challenge for Don Quixote : Reengineering Higher Education in Thaialnd," Paper presented at the International Conference on Reengineering the University : Opportunities and Challenges, Bangkok, March 21 - 22, 1996.

Hamrick, F.A. "Democratic Citizenship and Student Activism," Journal of College Student Development, 39(5) : 449 – 460, 1998.

Harber, C. "Desegregation, Racial Conflict and Education for Democracy in the New South Africa : A Case Study of Institutional Change," International Review of Education. 44 (5/6) : 569 - 582 ; 1998.

Harvey, J ; J.Immerwahr. Goodwill and Growing Worry : Public Perceptions of American Higher Education. Washington, D.C., American Council on Education, 1995.

Hernes, H. "The Role of Women in Voluntary Associations and Organization," Part III of The Situation of Women in the Political Process in Europe. Strassbourg : Directorate of Human Rights, 1984.

Hero, A. "Public Reaction to Government Policy," In Robinson, J.P. ; J.G. Rusk, and K.B. Head (Eds.) Measures of Political Attitudes. Center for Political Studies, Institute for Social Research, The University of Michigan, 1973.

Hess, R.D. and J.V. Torney. The Development of Political Attitudes in Children. Chicago : Aldine, 1967.

Huntington, S. "Will More Countries become Democratic," Political Research Quarterly. 99 : 193 - 218, 1984.

Hyman, H. Political Socialization. Clencoe. IL : Free Press, 1959.

Hyman, H., and C. Wright. Education's Lasting Impact on Values. Chicago : University of Chicago Press, 1979.

Ignelzi, M.G. "Ethical Euducation in a College Environment : The Just Community Approach," NASPA Journal. 27 : 192 – 198, 1990.

Jennings, M.K. ; G.B. Markus "Partisan Orientations over the Long Haul : Results from the Three - Wave Political Socialization Panel Study," American Political Science Review. 78 : 1000 - 1018, 1984.

Jennings, M.K. ; R.G. Niemi. Generations and Politics. Princeton : Princeton University. Press, 1981.

Katz D. ; E. Stotland, A Prelimnary Statement to a Theory of Attitude Structure and Change," S. Koch (Ed.), Psychology : A Study of a Science. (pp.423 - 475). New York : McGraw-Hill, 1959.

Kitchener, K.S. "Ethical Principles and Ethical Decisions in Student Affairs," In H.J. Canon ; R.D. Brown (Eds.) Applies Ethics in Student Services. San Francisco : Jossey-Bass, 1985.

Kitwood, T.M., ; A.G. Smithers, "Measurement of Human Values : An Appraisal of the Work of Milton Rokeach," Educational Research. 17 : 175 - 179 ; 1975.

Klein, E. Gender Politics : From Consciousness to Mass Politics. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1984.

Kluckhohn, C.K.M. "Value and Value Orientations in the Theory of Action," In T. Parsons & E. Shils (Eds.). Toward a General Theory of Action. (p.388 - 433). Cambridge, MA : Havard University Press, 1951.

Korn, J. "Personality Scale Changes from the Freshman Year to the Senior Year," in No Time for Youth : Growth and Constraint in College Students. ed. J. Katz and associated, San Francisco : Jossey-Bass, 1968.

Lane, R.E. Political Life : Why People Get Involved in Politics. Glencoe, IL : Free Press, 1959.

Langton, K. "Persistence and Chance in Political Confidence over the Life - Span : Embedding Life - Cycle Socialization in Context," British Journal of Political Science. 14 : 461 - 481 ; 1984.

Levitin, T. "Valus," In J.P. Robinson and P.R. Shaver (Eds.) Measures of Social Psychological Attitudes. Ann Arbor : University of Michigan, Survey Research Center, Institute for Social Research, 1968.

Lickona, T. "Beyond Justice : A Curriculum for Cooperation," In D. Cochrane and M. Manley - Osmir (Eds.) Development of Moral Reasoning. New York : Praeger, 1980.

Lord, F. L. Novick., Statistical Theories of Mental Test Scores. Reading, MA : Addison Wesley, 1968.

Lovejoy, A.D. "Terminal and Adjectival Values," Journal of Philosophy. 47 : 593 - 608 ; 1950.

Mansbridge, J.J. "Myth and Reality : The ERA and the Gender Gap in the 1980 Election," Public Opinion Quarterly. 49 : 164 - 178 : 1985.

Markus, G.B. "The Political Environment and the Dynamics of Public Attitudes : A Panel Study," American Journal of Political Science. 23 : 338 - 359, 1979.

McClosky, H. "Consensus and Ideology in American Politics," American Political Science Review. 58 : 361 - 382, 1964.

Moore, M. "Rating Versus Ranking in the Rokeach Value Survey : An Israeli Comparison," European Journal of Social Psychology. 6 : 249 - 254 ; 1975.

Moore, S. "The Need for a Unified Theory of Political Learning : Lessons from a Longitudinal Project," Human Development. 32 : 5 - 13 ; 1989.

Munson, J.M. ; S.H. McIntyre "Developing Practical Procedures for the Measurement of Personal Values in Cross Cultural Marketing," Journal of Marketing Research. 16 : 48- 52 ; 1979.

National Association of Student Personnel Adminstrator. Points of View. Washington, D.C. 1989.

Nelson, C. "Anchoring to Accepted Values as a Techinque for Immunizing Beliefs Against Persuation," Journal of Personality and Social Psychology. 9 : 329 - 334 ; 1968.

Neubauer, D.E. "Some Conditions of Demoracy," American Political Science Review. 61 : 1002 - 1009, 1967.

Newcomb., T.M. ; R.H. Turner, & P.E. Converse. Social Psychology. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1965.

Ng, S.H. "Choosing between the Ranking and Rating Procedure for the Comparison of Values Across Cultures," European Journal of Social Psychology. 12 : 169 - 172 ; 1982.

Nowicki, S. and J. Barnes. "Effects of a Camp Experience on Locus of Control Orientation," Journal of Genetic Psychology. 122 : 247 - 252 ; 1973.

Nosow S. and S. Robertson. "Changing Socio - Political Attitudes of College Students 1967 - 1971," College Student Journal. 7 : 7 - 14 ; 1973.

Nunn, C.Z. H.J. Crockett, J.A. Williams. Tolerance for Nonconformity. San Francisco, CA : Jossey - Bass, 1978.

Oakes. J. "Opportunities, Achievement, and Choice : Women and Minority Students in Science and Mathematics," In C.B. Cazden (Ed.) Review of Research in Education. 16 : 153 - 221 ; 1990.

Odell, M. "Personality Correlates to Independence and Conformity," Cited by Leftcourt, "Internal Versus External Control of Reinforcement : A Review," Psychological Bulletin. 65 : 206 - 220, 1996.

Ogle, N. and R. Dodder. "Increased Tolerance and Reference Group Shifts : A Test in the College Environment," Educational Research Quarterly. 4 : 48 - 57 ; 1978.

Parks, D. and Associates. "Lives of Commitment : Higher Education in the Life of the New Commons," Change. 28 : 10 – 15, 1996.

Pascarella, E. and P. Terrenzini. How College Affects Students : Findings and In sights from Twenty Years of Research. San Francisco : Jossey Bass, 1991.

Patrick, J. "Political Socialization and Political Education in Schools," In S.A. Renshon (Ed.) Handbook of Political Socialization : Theory and Research. New York : Free Press, 1977.

Perreault, G.E. "Citizen Leader : A Community Service Option for College Students," NASPA Journal, 34 : 147 – 156, 1997.

Poole, K.T. ; L.H. Zeigler. Woman, Public Opinion and Politics : The Changing Political Attitudes of American Women. New York, Longman, 1985.

Prothro, J.W. ; C.M. Grigg. "Fundamental Principles of Democracy : Bases of Agreement and Disagreement," Journal of Politics. 22 : 276 - 294, 1960.

Rankin, W.L. ; J.W. Grube. "A Comparison of Ranking and Rating Procedures for Value System Measurement," European Journal of Social Psychology. 10 : 233 - 246 ; 1980.

Renshon, S.A. "Political Socialization," In Hawkesworth, M. and M. Kogan (Eds.) Encyclopedia of Government and Politics. Vol. 1, New York : Routledge, 1992.

Renshon, S.A. "Assumptive Frameworks in Political Socialization Theory," In S.A. Renshon (Ed.) Handbook of Political Socialization : Theory and Research. New York : Free Press, 1974.

Reynolds, T.J. ; J.P. Jolly. "Measuring Personal Values : An Evaluation of Alternative Methods," Journal of Marketing Research. 17 : 531 - 536 ; 1980.

Rich, H. "The Liberalizing Influence of College : Some New Evidence," Adolescence. 12 : 199 - 211 ; 1977.

_____. "Tolerance of Civil Liberties among College Students," Youth and Society. 12 ; 17 - 32 ; 1980.

Rich, H. and P. Jolicoeur. Student Attitudes and Academic Environments : A Study of California Higher Education. New York : Praeger, 1978.

Rokeach, M. Beliefs Attitudes and Values. San Francisco : Jossey - Bass. 1968.

_____. The Nature of Human Values. New York : Free Press, 1973.

Rosenberg, M.J. "An Analysis of Affective - Cognitive Consistency," In M.J. Rosenberg, C.I. Hovland, W.J. McGuire, R.P. Abelson, K.J.W. Brehm (Eds.) Attitude Organization and Change : An Analysis of Consistency Among Attitude Components. (pp.15 - 64). New Haven, CT : Yale University Press. 1960.

_____. "Cognitive Structure and Attitudinal Affect," Journal of Abnormal and Social Psychology. 53 : 367 - 372 ; 1956.

Rosenberg, S.W. ; D. Ward, and S.Chilton. Political Reasoning and Cognition : A Piagetian View. Durham, NC : Duke University Press, 1988.

Rotter, J.B. "Some Problems and Misconceptions Related to Construct of Internal Versus External Control of Reinforcement," Journal of Consulting and Clinical Psychology. 43 : 36 - 67, 1975.

Sapiro, V. The Political Integration of Women. IL : University of Illinois Press. 1983.

Scott, W.A. Values and Organizations : A Study of Fraternities and Sororities. Chicago : Rand McNally, 1965.

Scully, G. "The International Framework and Economic Development," Journal of Political Economy. 96(3) : 1 - 33 ; 1998.

Sears, D.O. "Political Behavior," In Handbook of Social Psychology. G. Lindzey and E. Aronson (Eds.) 5 : 315 - 458, Reading, MA : Addison - Wesley, 1969,

_____. "The Persistence of Early Political Predispositons : The Role of Attitude Object and Life Stage," In Review of Personality and Social Psychology. Wheeler, L. and P. Shaver (Eds.) 4 : 79 - 116, beverly Hills, CA : Sage, 1983.

Shapiro, R.Y. ; H. Mahajan. "Gender Differences in Policy Preferences : A Summary of Trends from the 1960s to the 1980s," Public Opinion Auarterly. 50 : 42 - 61. 1986.

Sigel, R. "Assumptions about the Learning of Political Values," Annals of the American Academy of Social and Political Science. 361 : 1 - 9 ; 1965.

Silbiger. S. "Peers and Political Socialization," In S.A. Renshon (Ed.) Handbook of Political Socialization : Theory and Research. New York : Free Press, 1977.

Siltanen, J. and M. Stanworth (Eds,). "The Politcs of Private Woman and Public Man," In Women and the Public Sphere : A Critique of Sociology and Politics. London, Hutchinson, 1984.

Sineau, M. Ways and Means of Improving the Position of Women in Political Life. Report to the Council of Europe, Strasbourg : Director of Human Rights, Council of Europe, 1988.

Smith, D. "Women's Colleges and Coed Colleges : Is there a Difference few Women?," Journal of Higher Education. 61(2) : 181 - 197 : 1990.

Smith, M.B. "Personal Values as Determinants of a Political Attitude," Journal of Psychology. 28 ; 477 - 486 ; 1949.

_____. "Personal Values in the Study of Lives," In R.W. White (Ed.) The Study of Lives. (pp.324 - 347). New York : Atherton Press, 1963.

_____. Social Psychology and Human Values. Chicago : Aldine, 1969.

Smith, T.W. "The Polls : Gender and Attitudes toward Violence," Public Opinion Quartuly. 48 : 384 - 396 ; 1984.

Staub, E. "Effects of Persuation and Modeling on Delay of Gratification," Developmental Psychology. 6 : 166 - 177 ; 1972.

Sullivan, J.L. ; J.E. Transue. "The Psychological Underpinnings of Democracy : A Selective Review of Research on Political Tolerance, Interpersonal Trust, and Social Capital," Annual Review of Psychology. 50 : 625 - 650, 1999.

Supapung, Naiyana. "Judging the Law : An Interview by Subhatra Bhumiprabhas,'" The Nation. Focus : C1, May 24, 2000.

Terenzini, P.T. "Educating for Citizenship : Freeing the Mind and Elevating the Spirit," Innovative Higher Education, 19(1) : 7 – 21, 1994.

Tinto, V. "Dropout from Higher Education : A Theoretical Synthesis of Recent Research," Review of Educational Research. 45 : 89 - 125 ; 1975.

_____. Leaving College : Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition. 2 nd ed. Chicago : University of Chicago Press, 1993.

Turiel, E. "Commentary," (Special Topic : Children's Political Socialization and Cognition). Human Development. 32 : 45 - 64 ; 1980.

Verba, S. ; N. Nie, and J. Kim. Participation and Political Equality. New York : Cambridge University Press. 1978.

Wallas, G. Human Nature in Politics. New York : Knopf. 1921.

Webber, M. The Theory of Social and Economic Organization. New York : Free Press. 1947.

Whipple, E.G. "Student Activities," In A.L. Rentz and Associates (Eds.) Student Affairs Practice in Higher Education. (pp 298 – 333) Springfield, Il : Charles C. Thomas, 1996.

Whitman, N.A. ; D.C. Spendlove, and C.H. Clark. Student Stress : Effects and Solutions. ASHE - ERIC Higher Education Research Report No.2 Washington D.C. : Association for the Study of Higher Education, 1984.

Williams, R.M. "Values," In E. Sills (Ed.) International Encyclopedia of the Social Sciences. (pp.283 - 287). New York : Macmillan, 1968.

Witkin, H.A. Cognitive Styles in Personal and Cultural Adaptation. Worchester, MA : Clark University Press, 1978.

Withrock, M.C. "Learning Science by Generating New Conceptions from Old Ideas," In L.H.T. West and A.L. Pines (Eds.) Cognitive Structure and Conceptual Change. Orlando, Fl : Academic Press, 1985.

Wolfinger, R.E. ; S.J. Rosenstone. Who Votes?. New Haven : Yale University Press. 1980.

Woodruff, A.D ; F.J. Di Vesta. "The Relationship between Values, Concepts and Attitudes," Educational and Psychological Measurement. 8 : 645 - 659 ; 1948.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สิงหาคม 2541

เรียน นิสิตนักศึกษาทุกท่าน

ด้วยดิฉัน นางจารุวรรณ สกุลคู อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยให้ทำวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

ในการนี้ ดิฉันเห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การสรุปผลการวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์ จึงขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของท่านหรือผู้ใด ทั้งสิ้น ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางจารุวรรณ สกุลคู)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรศัพท์ 664-3838
ภายใน 5439

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยม ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	☐
2. อายุ ..... ปี (เศษของปีถ้าเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)	☐
3. วิชาเอก	☐
4. คะแนนเฉลี่ยสะสม ☐ 1. ต่ำกว่า 2.50 ☐ 2. 2.50 – 3.00 ☐ 3. สูงกว่า 3.00	☐

แบบสอบถามความเชื่อของนิสิตนักศึกษา

<u>คำชี้แจง</u> โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย◯ล้อมรอบ ข้อ ก. หรือ ข. ที่ตรงกับความเชื่อของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	สำหรับผู้วิจัย
1.	ก. ไม่ว่าท่านจะพยายามสักเพียงใดบางคนก็ยังไม่ชอบท่านอยู่นั่นเอง ข. คนที่มีคนไม่ชอบนั่นเป็นเพราะไม่เข้าใจว่าจะทำตัวให้เข้ากับคนอื่นได้อย่างไร	☐
2.	ก. ในระยะยาวแล้ว ผู้คนจะได้รับการยอมรับนับถือตามที่เขาควรจะได้รับ ข. ช่างโชคร้ายจริง ๆ ที่คุณค่าของคนมักจะถูกมองข้ามไปไม่ว่าเขาจะพยายามสักเพียงใดก็ตาม	☐
3.	ก. สิ่งเศร้าหมองที่เกิดกับชีวิตคนเราส่วนหนึ่งเป็นเพราะโชคไม่ดี ข. ความโชคร้ายของคนเราเป็นผลจากการกระทำของพวกเขาเอง	☐
4.	ก. สำหรับผู้เรียนที่เตรียมตัวมาดีมักจะไม่ค่อยมีกรณีที่พูดว่าข้อสอบไม่ยุติธรรม ข. มีบ่อยครั้งที่การสอบดูเหมือนจะไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียนถึงทำไปก็ไม่มีประโยชน์	☐
5.	ก. การที่จะประสบความสำเร็จนั้นต้องมาจากการทำงานหนัก โชคมีส่วนนิดหน่อยหรือไม่มีเลย ข. การที่จะได้งานที่ดีนั้นส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการไปอยู่ที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม	☐
6.	ก. เมื่อท่านวางแผนอะไร ท่านค่อนข้างจะแน่ใจว่าจะสามารถทำตามแผนนั้นได้ ข. ไม่ค่อยฉลาดนักที่จะวางแผนอะไรไว้นานเกินไป เพราะบางที่หลายสิ่งหลายอย่างจะดีหรือเลวก็แล้วแต่โชคอยู่ดี	☐

ข้อที่	ข้อความ	สำหรับผู้วิจัย
7.	ก. คนส่วนใหญ่มิได้ตระหนักว่าชีวิตของตนถูกควบคุมโดยความบังเอิญอยู่มากน้อยเพียงใด ข. คำว่า "โชคดี" น่ะไม่มีอยู่จริงหรอก	☐
8.	ก. เป็นการยากที่จะรู้ว่าคนคนหนึ่งจะชอบเราหรือไม่ ข. ท่านจะมีเพื่อนมากเท่าไหร่ขึ้นอยู่กับว่าท่านจะเป็นคนน่าคบเพียงใด	☐
9.	ก. บางครั้งท่านไม่เข้าใจว่าอาจารย์เอาอะไรมาตัดสินเกรดผู้เรียน ข. การเอาใจใส่การเรียนของท่านกับเกรดที่ท่านได้รับมีความสัมพันธ์กันสูง	☐
10.	ก. มีบ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับท่าน ข. เป็นไปไม่ได้ที่ท่านจะเชื่อว่าความบังเอิญหรือโชคมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของท่าน	☐
11.	ก. ผู้คนเหงา เพราะพวกเขาไม่พยายามเป็นเพื่อนกับใคร ข. การพยายามเอาใจคนอื่นมากไปก็ไม่ค่อยมีประโยชน์ ถ้าเขาจะชอบท่านก็เพราะเขาชอบท่าน	☐
12	ก. อะไรจะเกิดกับท่านก็เป็นการกระทำของท่านเอง ข. บางครั้งท่านรู้สึกว่าไม่อาจควบคุมทิศทางที่ชีวิตท่านจะดำเนินไป	☐

แบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
	ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านวิชาการ						
1.	การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นเรื่องสำคัญมากในการเรียน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
2.	อาจารย์ให้ความรู้ทางเทคนิคที่จำเป็นต่อการเรียนในขั้นที่ยากขึ้นไป	.....	.....	.....	.....	.....	☐
3.	อาจารย์มอบหมายงานที่ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	.....	.....	.....	.....	.....	☐
4.	การเรียนที่สถาบันนี้ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในหน้าที่ของตน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
5.	ท่านรู้สึกสบายใจที่จะเข้าไปปรึกษาปัญหาวิชาการกับอาจารย์	.....	.....	.....	.....	.....	☐
6.	ท่านได้รับโอกาสเสนอแนวคิดในการวางแผนกิจกรรมการเรียน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
7.	การประเมินผลการเรียนเป็นไปอย่างยุติธรรม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
8.	เมื่ออยู่ในห้องเรียนท่านสามารถคิดและแสดงออกอย่างอิสระ	.....	.....	.....	.....	.....	☐

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
9.	ในกรณีที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับอาจารย์ ท่านสามารถโต้แย้งได้ด้วยเหตุผล	.....	.....	.....	.....	.....	☐
10.	ท่านและเพื่อน ๆ มักจะซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์อยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นในชั้นเรียนหรือเวลาอื่น ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
11.	อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลการสอนของอาจารย์เมื่อเสร็จสิ้นการสอน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
12.	หลักสูตรที่เรียนมีเนื้อหาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
13.	งานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน ช่วยให้ท่านได้ฝึกฝนตนในการวางแผนและแก้ไขปัญหา	.....	.....	.....	.....	.....	☐
14.	การฝึกฝนตนให้เป็นผู้มีความรู้ช่วยให้ท่านมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....	☐
15.	การเรียนในระดับนี้ช่วยให้ท่านรู้จักวิเคราะห์ปัญหาอย่างถี่ถ้วนก่อนการตัดสินใจใด ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
	<u>ด้านสังคม</u>						
1.	กิจกรรมที่สถาบันช่วยสร้างเสริมสติปัญญาและบุคลิกภาพ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
2.	ท่านสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันตามความสมัครใจ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
3.	การได้พบปะกับเพื่อนจากหลายภูมิลำเนาช่วยให้ท่านเข้าใจคนอื่นได้ดีขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....	☐
4.	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	☐
5.	นิสิตนักศึกษาได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมการจัดการแข่งขันกีฬา ทั้งในสถาบันและระหว่างสถาบัน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
6.	การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ทางสถาบันจัดขึ้น ช่วยให้ท่านเลือกแนวทางปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....	☐

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
7.	อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม	.....	.....	.....	.....	.....	☐
8.	ท่านและเพื่อน ๆ ชอบทำงานกันเป็นทีมเพราะทำให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
9.	กิจกรรมออกค่ายพัฒนาชนบทช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า	.....	.....	.....	.....	.....	☐
10.	ท่านและเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามระเบียบของสถาบัน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
11.	นิสิตนักศึกษารุ่นพี่แนะนำวิธีการเรียนให้กับรุ่นน้องอย่างเต็มใจ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
12.	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเป็นกันเองและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์	.....	.....	.....	.....	.....	☐
13	การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การนิสิตนักศึกษาช่วยฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	.....	.....	.....	.....	.....	☐
14.	การทำงานกับเพื่อนที่ต่างคนต่างความคิดทำให้ท่านมีความอดทนรู้จักฟังคนอื่นได้	.....	.....	.....	.....	.....	☐
15.	อาจารย์และเพื่อน ๆ แสดงให้เห็นว่าท่านเป็นคนที่มีคุณค่า	.....	.....	.....	.....	.....	☐

แบบสอบถามค่านิยมของนิสิตนักศึกษา

<u>คำชี้แจง</u> แบบสำรวจนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าข้อความต่อไปนี้ ข้อใดที่ท่านเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา ควรเป็นแนวปฏิบัติ กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย	สำหรับผู้วิจัย
1.	ถึงแม้ว่าความมีเสรีภาพในการพูดสำหรับทุกกลุ่มชนจะเป็นจุดมุ่งหมายที่มีคุณค่า แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเราจำเป็นต้องจำกัดเสรีภาพนี้สำหรับนักการเมืองบางคน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
2.	ชีวิตนักการเมืองจะมีความหมายได้ก็ต่อเมื่องได้อุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ของตน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
3.	บุคคลถือว่าได้กระทำสิ่งที่เลวร้ายที่สุดเมื่อเขากล้าทำร้ายคนที่มีความเชื่อเช่นเดียวกับเขาในที่สาธารณะ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
4.	ท่านรู้สึกขุ่นเคืองมากเมื่อเจอนักการเมืองหัวรั้นไม่ยอมรับว่าตนเองผิด ทั้ง ๆ ที่มีหลักฐาน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
5.	ในเวลาอย่างนี้ ความอดทนนับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักการเมือง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
6.	คนเราควรจะรอฟังว่าคนอื่นมีความเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ อย่างไรแล้วจึงค่อยเสนอแนวคิดของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
7.	นักการเมืองที่มีความรักความเข้าใจในครอบครัวจะเป็นผู้ที่สังคมให้ความชื่นชมและยอมรับ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
8.	น่าเศร้าจริง ๆ ที่นักการเมืองหลายต่อหลายคนที่ออกมาพูดถึงปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมและการเมืองไม่ค่อยเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้นอย่างแท้จริง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
9.	นักการเมืองดีไม่ดูที่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
10.	นักการเมืองที่อภิปรายในรัฐสภาด้วยกิริยาสุภาพจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง	.....	.....	.....	.....	.....	☐

ข้อที่	ข้อความ	สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย	สำหรับผู้วิจัย
11.	คนเราควรพิจารณาคนที่มาจากต่างฐานะ สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอาชีพจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นเอง	.....	.....	.....	.....	.....	
12.	ประชาชนควรมีเสรีภาพในการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงโดยสงบในเรื่องที่เห็นว่าไม่ยุติธรรม	.....	.....	.....	.....	.....	
13.	เมื่อพูดถึงความแตกต่างทางความเชื่อศาสนา คนเราน่าจะเลือกเชื่อถือศาสนาใดก็ได้	.....	.....	.....	.....	.....	
14.	ตราบใดที่ยังเป็นพลเมือง ตราบนั้นก็ควรให้ความเคารพเชื่อฟังกฎหมาย แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับข้อความบางส่วนในกฎหมายก็ตาม	.....	.....	.....	.....	.....	
15.	ถ้าบุคคลปรารถนาความสำเร็จในชีวิตก็ควรจะวางแผนกำหนดชีวิตในอนาคตด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	
16.	สิ่งสำคัญสำหรับประชาชนคือควรเริ่มไตร่ตรองแต่เดี๋ยวนี้ว่าในอนาคตสังคมไทยควรจะมุ่งไปในทิศทางใด	.....	.....	.....	.....	.....	
17.	ประชาชนควรศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองเพื่อให้รู้สาเหตุของปัญหาทางการเมือง และรู้วิธีการแก้ไขปัญหาในทำนองเดียวกันที่เคยทำมาในอดีต	.....	.....	.....	.....	.....	
18.	คนเราควรพัฒนาเทคนิคในการควบคุมความก้าวร้าวในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของสังคม	.....	.....	.....	.....	.....	
19.	ประชาชนควรให้การสนับสนุนแก่บริการสาธารณะ การบรรเทาทุกข์ และความจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนถึงแม้ว่าการสนับสนุนจะทำให้ต้องจ่ายภาษีเพิ่มขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....	
20.	ความเชื่อส่วนตัวและความเชื่อทางการเมืองของบุคคลไม่ควรจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าทำงานและการเลื่อนตำแหน่ง	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย	สำหรับผู้วิจัย
21.	บุคคลควรมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
22.	รูปแบบของรัฐบาลที่ดีที่สุดคือรัฐบาลประชาธิปไตย	.....	.....	.....	.....	.....	☐
23.	พรรคการเมืองที่สมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันมาก ๆ จะไม่สามารถรักษาสถานภาพของพรรคอยู่ได้นาน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
24.	มีบุคคลไม่น้อยที่ท่านเกลียดเนื่องจากท่านไม่ชอบพรรคการเมืองที่เขาเป็นสมาชิก	.....	.....	.....	.....	.....	☐
25.	ในช่วงเวลานี้บางครั้งก็จำเป็นที่บุคคลจะต้องคอยสังเกตและขัดขวางแนวคิดที่ออกจากฝ่ายของตนมากกว่าจะคอยดูฝ่ายอื่น	.....	.....	.....	.....	.....	☐
26.	การให้ความร่วมมือกับศัตรูทางการเมืองเป็นเรื่องที่อันตรายเพราะมักจะนำไปสู่การทรยศในฝ่ายของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	☐
27.	ในการพิจารณาว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับอิทธิพลของกฎหมายต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ	.....	.....	.....	.....	.....	☐
28.	พรรคการเมืองที่เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมควรมีนโยบายของพรรคสอดคล้องกัน	.....	.....	.....	.....	.....	☐
29.	ความสัมพันธ์ส่วนตัวของหัวหน้าพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารประเทศของรัฐบาลผสมน้อยกว่าความสามารถของรัฐมนตรี	.....	.....	.....	.....	.....	☐
30.	รัฐบาลควรให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่	.....	.....	.....	.....	.....	☐
31.	รัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการพูด การพิมพ์และการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....	☐

ข้อที่	ข้อความ	สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย	สำหรับผู้วิจัย
32.	รัฐบาลที่แบ่งและกระจายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็นเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าความเป็นฐานเสียงจะได้รับความนิยมสูงจากประชาชนในระยะยาว	.....	.....	.....	.....	.....	☐

แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

สำหรับผู้วิจัย

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การปกครอง หมายถึงข้อใด ☐
   - ก. การแข่งขันเพื่อการแสวงหาอำนาจซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมส่วนใหญ่
   - ข. การให้อำนาจแก่รัฐมนตรีในการบังคับบัญชา
   - ค. การวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคมเพื่อให้สังคมมีความสงบสุข
   - ง. การจัดตั้งรัฐบาล

2. รัฐธรรมนูญของไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่กำหนดรูปแบบการปกครองเป็นแบบใด ☐
   - ก. ระบบรัฐสภา
   - ข. ระบบกึ่งรัฐสภา
   - ค. ระบบกึ่งบริหาร
   - ง. ระบบให้ความสำคัญแก่ฝ่ายบริหารมากที่สุด

3. ข้อใดหมายถึง อำนาจอธิปไตย ☐
   - ก. อำนาจเต็มที่จะบัญญัติบังคับและตัดสินกฎหมายสำหรับประชาชนในอาณาเขตของรัฐ
   - ข. อำนาจเด็ดขาดของนายกรัฐมนตรีในการปกครอง
   - ค. อำนาจของคณะกรรมการตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีทางการเมือง
   - ง. อำนาจของพระมหากษัตริย์ในการลงพระปรมาภิไธย

4. โครงสร้างใดที่จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ในระบบการปกครองของไทย ☐
   - ก. รูปของรัฐเป็นอาณาจักรหนึ่งเดียว
   - ข. การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
   - ค. รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
   - ง. ข้อ ก. และ ข. ถูก

สำหรับผู้วิจัย

5. ข้อใดเป็นลักษณะของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ☐
   ก. อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน
   ข. ประชาชนมีสิทธิตั้งรัฐบาลและล้มเลิกรัฐบาล
   ค. ประชาชนได้รับหลักประกันสิทธิและเสรีภาพโดยเท่าเทียมกัน
   ง. ถูกทุกข้อ

6. หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้แก่ข้อใด ☐
   ก. ถือว่ามนุษย์มีความสามารถ มีสติปัญญา รู้จักใช้เหตุผล
   ข. ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ของประชาชน
   ค. อำนาจอันชอบธรรมของการปกครองเกิดจากการให้ความยินยอมของประชาชน
   ง. ถูกทุกข้อ

7. ข้อใดแสดงถึงลักษณะการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย ☐
   ก. การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ที่มีความเห็นไม่ตรงกับตนได้อย่างราบรื่น
   ข. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและพิจารณาทุกความเห็นก่อนตัดสินใจ
   ค. การใช้มติของกลุ่มในการแก้ไขข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม
   ง. ถูกทุกข้อ

8. ข้อใดไม่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย ☐
   ก. การทำอะไรตามใจคือไทยแท้
   ข. การเข้าแถวรอรับบริการตามลำดับก่อนหลัง
   ค. การรับผิดชอบงานที่ไม่ใช่แนวคิดของตนแต่เป็นมติของกลุ่ม
   ง. การเลือกหัวหน้าโดยใช้ความคิดของตนเองเป็นหลัก

9. ข้อใดแสดงถึงลักษณะประชาธิปไตยของสังคม ☐
   ก. ประชาชนในท้องถิ่นควรมีโอกาสเสนอความเห็นในการแก้ปัญหาในท้องถิ่นนั้น
   ข. ประชาชนควรเสนอความคิดเห็นทางการเมืองต่อสมาชิกสภาผู้แทนในเขตของตน
   ค. ประชาชนที่มีการศึกษาน้อยควรมีสิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งในประเด็นที่สำคัญต่อประเทศ
   ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

10. ข้อใดเป็นลักษณะพลเมืองที่เหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตย ☐

ก. มีความเป็นอิสระ รู้จักพัฒนาหลักการของตนเองเกี่ยวกับชีวิตและค่านิยม
ข. รู้จักพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ค. พึ่งตนเอง รู้จักประเมินตนเอง
ง. ถูกทุกข้อ

11. ลักษณะใดเป็นลักษณะแสดงถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยของบุคคล ☐

ก. มีวินัยในตนเอง
ข. มีความยุติธรรม
ค. มีความรับผิดชอบ
ง. ถูกทุกข้อ

12. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสังคมประชาธิปไตยมีลักษณะอย่างไร ☐

ก. การเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
ข. การมีศรัทธาในวิธีการแห่งปัญญา
ค. การแลกเปลี่ยน การประสานงานและการร่วมมือ
ง. ถูกทุกข้อ

13. ข้อใดแสดงแนวคิดของผู้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย ☐

ก. อำนาจของผู้มีอำนาจย่อมมีเสถียรภาพตลอดกาล
ข. ปัจเจกชนไม่มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ของสังคม
ค. บุคคลควรยึดหลักเหตุ-ผล ในการตัดสินใจ
ง. บุคคลไม่ควรแสดงความคิดเห็นในแนวทางที่ขัดกับนโยบายของรัฐบาล

14. ข้อใดแสดงถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตย ☐

ก. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
ข. เมื่อทำงานผิดพลาดหรือล้มเหลว ยอมรับผิดอย่างเต็มที่
ค. รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตนหรือผลงานของตนได้
ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

15. ข้อใดแสดงลักษณะประชาธิปไตยของบุคคล ☐

ก. ขัดขวางแนวทางการตัดสินใจที่แตกต่างไปจากแนวเดิมที่เคยปฏิบัติกันมา

ข. ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของสังคมไม่ว่าจะเป็นแฟชั่น ความเชื่อ และการเก็บภาษี

ค. เลิกคบเพื่อนที่วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความประพฤติของเราเพราะถือว่าไม่ใช่เพื่อนแท้

ง. อดทนรับฟังเมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นที่ขัดกับความเชื่อหรือความคิดเห็นของตนเอง

16. ข้อใดแสดงลักษณะการแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตย ☐

ก. หาเหตุผลหรือข้อเท็จจริงมาสนับสนุนแนวทางในการแก้ปัญหา

ข. ปรึกษาหารือกับหลาย ๆ ฝ่ายเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา

ค. อภิปรายผลดีผลเสียของวิธีการแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ เพื่อหาเหตุผลที่ดีกว่าและลงมติในกรณีที่ตัดสินใจไม่ได้

ง. ถูกทุกข้อ

17 ข้อใดเป็นลักษณะการแสดงความคิดเห็นตามแนวประชาธิปไตย ☐

ก. แสดงความคิดเห็นโดยไม่หวาดหวั่นต่อสิ่งใดเมื่อความคิดเห็นนั้นเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ข. แสดงความคิดเห็นโดยผ่านการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยตนเองแล้ว

ค. เพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้มีความชัดเจนแจ่มชัดอยู่เสมอ

ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

18. แนวคิดใด ไม่สอดคล้อง กับแนวคิดประชาธิปไตย ☐

ก. ผู้นำที่ได้จากการเลือกตั้งของประชาชนส่วนใหญ่ย่อมตัดสินใจอะไร ๆ ได้ถูกต้องเสมอ

ข. ผู้นำควรสามารถที่จะควบคุมและรับการควบคุมจากผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

ค. ผู้นำควรมีความเชื่อในหลักของเหตุผลและการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ง. ผู้นำควรนับถือในความเป็นมนุษย์ของทุก ๆ คนไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใด

19. พฤติกรรมใดถือว่าเป็นพฤติกรรมตามแนวประชาธิปไตย ☐

ก. ยอมรับการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่

ข. แก้ไขข้อขัดแย้งโดยวิธีการที่สร้างสรรค์

ค. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม

ง. ถูกทุกข้อ

20. พฤติกรรมใดสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย ☐

ก. สิทธิของคนส่วนใหญ่ของประเทศย่อมมากกว่าสิทธิของคนกลุ่มน้อย

ข. ถ้าต้องการทำอะไรตามใจก็ต้องหาทางให้กลุ่มของตนได้รับเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ค. พร้อมที่จะประจันหน้ากับกลุ่มที่มีความเห็นไม่ตรงกับกลุ่มของเรา

ง. แม้ผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งไม่ได้มาจากกลุ่มของเรา เราก็ควรปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่ต่อต้าน

21. การจะบรรลุความเป็นประชาธิปไตยได้นั้น ควรดำเนินการตามข้อใด ☐

ก. ส่งเสริมให้คนไทยมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข. ส่งเสริมให้คนไทยเรียนจนจบมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย

ค. ส่งเสริมให้ทหารเป็นทหารอาชีพอย่างสมบูรณ์

ง. ส่งเสริมการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยเด็ดขาด

สำหรับผู้วิจัย

22. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ☐

ก. การมีรัฐธรรมนูญ
ข. การมีรัฐสภา
ค. การมีการเลือกตั้ง
ง. การมีสิทธิเสรีภาพของประชาชน

23. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของระบบรัฐสภาไทย ☐

ก. ประกอบด้วยสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
ข. ประกอบด้วยสองสภา คือ สภาสูงและสภาล่าง
ค. สมาชิกรัฐสภาได้มาจากการเลือกตั้งแบบรวมเขต
ง. สมาชิกรัฐสภามีจำนวนทั้งหมด 500 คน

24. ข้อใดไม่เป็นจริงเกี่ยวกับสิทธิของชนชาวไทย ☐

ก. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับผลการพิจารณาในเวลาอันสมควร
ข. สิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ
ค. สิทธิในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ง. สิทธิในการรับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากทางราชการเกี่ยวกับกิจกรรมที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

25. ข้อใดเป็นจริงเกี่ยวกับเสรีภาพของชนชาวไทย ☐

ก. รัฐสามารถสั่งปิดโรงพิมพ์ตามมติคณะรัฐมนตรีได้
ข. รัฐสามารถให้การสนับสนุนด้านการเงินต่อสื่อมวลชนของเอกชนที่ช่วยเสนอข่าวของรัฐบาลได้
ค. รัฐสามารถตรวจสอบข่าวหรือสารสื่อได้เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐตามกฎหมาย
ง. รัฐสามารถสั่งปิดสถานีวิทยุที่เสนอข่าวในทางลบเกี่ยวกับรัฐบาลได้

สำหรับผู้วิจัย

26. ข้อใดเป็นจริงเกี่ยวกับสิทธิของชนชาวไทย ☐

ก. สิทธิในการไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน

ข. สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ค. สิทธิในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน

ง. ถูกทุกข้อ

27. ข้อใดเป็นจริงเกี่ยวกับสิทธิของชนชาวไทย ☐

ก. สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

ข. สิทธิในการทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของราชการ

ค. สิทธิในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตน

ง. ถูกทุกข้อ

28. ข้อใดเป็นสิทธิของพลเมืองไทย ☐

ก. รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข. รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ค. ต่อต้านโดยสันติวิธีต่อการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองโดยไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

ง. รับการศึกษาอบรม

29. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ☐

ก. ในคดีอาญาให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการออกหมายจับและคุมขัง

ข. การค้นในที่รโหฐาน ในคดีอาญาจะต้องมีคำสั่งหรือหมายของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

ค. เจ้าพนักงานต้องนำตัวผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ไปศาลภายในเวลา 1 สัปดาห์

ง. ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนได้ไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนในชั้นสอบสวน

สำหรับผู้วิจัย

30. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ☐

ก. บุคคลมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา

ข. บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ

ค. ในคดีอาญาหากจำเลยถูกขังระหว่างพิจารณาและต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด จำเลยมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร

ง. ถูกทุกข้อ

31. สิทธิเสรีภาพในข้อใดที่เป็นสิทธิของประชาชนอย่างบริบูรณ์ไม่อาจถูกจำกัดได้ ☐

ก. สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา

ข. สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบในที่สาธารณะ

ค. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์

ง. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

32. ข้อใดเป็นสิทธิของชนชาวไทย ☐

ก. สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี

ข. สิทธิที่จะไม่ต้องถูกบังคับใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง

ค. สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล

ง. ถูกทุกข้อ

33. ข้อใดถือเป็นสิทธิของชุมชน ☐

ก. สิทธิในการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ข. สิทธิในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ค. สิทธิในการจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล

ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

34. ข้อใดเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทย ☐

ก. ป้องกันประเทศ
ข. รับราชการทหาร
ค. เสียภาษีอากร
ง. ถูกทุกข้อ

35. เหตุใดจึงถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ☐

ก. รัฐธรรมนูญเป็นสัญญาประชาคมที่สมาชิกในสังคมร่วมกันสร้างขึ้น เป็นกฎเกณฑ์ในการปกครองของสังคมนั้น
ข. กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
ค. รัฐธรรมนูญจัดตั้งองค์กรทางการเมืองและจัดแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตย
ง. ถูกทุกข้อ

36. ข้อใดที่ถือว่าเป็นความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ ☐

ก. ความเสมอภาคในกฎหมาย
ข. ความเสมอภาคในการยุติธรรม
ค. ความเสมอภาคในการเสียภาษี
ง. ถูกทุกข้อ

37. ข้อใดแสดงถึงพระราชสถานของพระมหากษัตริย์ ☐

ก. องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดไม่ได้
ข. พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือความรับผิดชอบทางการเมืองทั้งปวง
ค. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

38. กิจกรรมทางการเมืองใดที่ไม่ใช่ภารกิจของฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิปไตย ☐

ก. บัญญัติกฎหมาย
ข. ยกเลิกกฎหมาย
ค. บังคับใช้กฎหมาย
ง. วินิจฉัยการขัดแย้งกันของกฎหมาย

39. ข้อใดที่ฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิปไตย<u>จะกระทำมิได้</u> ☐

ก. การเนรเทศผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร
ข. การตรวจค้นเคหสถานของบุคคล
ค. การเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน
ง. การกำหนดถิ่นที่อยู่ของบุคคล

40. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน บุคคลในข้อใด<u>ไม่มี</u>อำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ☐

ก. สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3
ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน
ค. ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 5 หมื่นคน
ง. รัฐบาล

41. ข้อใดเป็นจริงเกี่ยวกับพรรคการเมือง ☐

ก. พรรคการเมืองจะดำรงอยู่ได้ต้องส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกผู้แทนราษฎร
ข. พรรคการเมืองไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจะถูกยุบเลิกไป
ค. พรรคการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ทางกฎหมายแม้จะไม่มีสมาชิกถูกเลือกเป็นผู้แทนราษฎร
ง. พรรคการเมืองที่ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปจะถูกยุบเลิก

สำหรับผู้วิจัย

42. ข้อใดเป็นลักษณะร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง ☐

ก. สนับสนุนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปเพื่อรักษาผลผระโยชน์
ข. ดำเนินการให้การกำหนดนโยบายของประเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อตน
ค. ผลักดันให้มีการบัญญัติกฎหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของตน
ง. ให้การสนับสนุนการจัดตั้งรัฐบาลที่มีนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของตน

43. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของพรรคการเมือง ☐

ก. พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ข. พรรคการเมืองต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุก 12 เดือน
ค. พรรคการเมืองต้องเปิดเผยที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรค
ง. ถูกทุกข้อ

44. การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีลักษณะสำคัญอย่างไร ☐

ก. ใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งทำให้การซื้อเสียงทำได้ยากขึ้น
ข. คะแนนเสียงของผู้แพ้เลือกตั้งไม่มีความหมายเพราะไม่นำไปคิดอะไรอีก
ค. ระบบพรรคการเมืองลดความสำคัญลง เพราะผู้เลือกเลือกโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละคน
ง. บัญชีรายชื่อใดได้คะแนนต่ำกว่า 10% ถือว่าไม่มีใครได้รับเลือก

45. การเลือกกรรมการในองค์กรใดที่เป็นหน้าที่ของวุฒิสภา ☐

ก. คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ข. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
ค. ศาลรัฐธรรมนูญ
ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

46. มาตรการใดที่จะช่วยในรัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น ☐

ก. การเพิ่มความเข้มแข็งให้พรรคการเมืองโดยกำหนดให้พรรคที่ได้รับเลือกต่ำกว่าร้อยละ 5 ไม่มีสิทธิได้ ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อ

ข. การกำหนดให้การยื่นญัตติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีต้องใช้เสียงถึง 2 ใน 5 ของ ส.ส. ทั้งหมด

ค. การแยกหน้าที่นิติบัญญัติกับบริหารโดยไม่ให้รัฐมนตรีเป็น สส. ในขณะเดียวกัน

ง. ถูกทุกข้อ

47. ข้อใดถูก ☐

ก. ข้าราชการประจำสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้ในขณะเดียวกัน

ข. ข้าราชการประจำสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้แต่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไม่ได้

ค. นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากระบบบัญชีรายชื่อหรือระบบเขตเดียวกันเดียวก็ได้

ง. สมาชิกวุฒิสภาสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้

48. ข้อใดถูก ☐

ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง ส.ส. ภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันแต่งตั้ง

ข. ตำแหน่ง ส.ส. ที่ว่างลงจากการที่ส.ส.ผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ถ้าเป็นส.ส.จากบัญชีรายชื่อก็ให้เลื่อน ส.ส. ที่ได้คะแนนอันดับถัดไปขึ้นมาแทนไม่ว่าจะอยู่พรรคเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

ค. ตำแหน่ง ส.ส.ที่ว่างลงจากการที่ส.ส.ผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ถ้าเป็นส.ส.จากเขตเลือกตั้งต้องจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมในเขตนั้น

ง. ตำแหน่ง ส.ส.ที่ว่างลงจากการที่ ส.ส.ผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ถ้าเป็นส.ส.จากบัญชีรายชื่อต้องจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมภายในสามสิบวัน

สำหรับผู้วิจัย

49. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งนายกรัฐมนตรี ☐

ก. บุคคลที่จะได้รับความเห็นชอบให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีเสียงสนับสนุนมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองสภา ทั้งนี้โดยการเลือกอย่างเปิดเผยในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ข. การสรรหานายกรัฐมนตรีทำได้โดยให้หัวหน้าพรรคแต่ละพรรคลงลายมือชื่อสนับสนุนหัวหน้าพรรคที่มีที่นั่งมากที่สุด แล้วมอบให้กับประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงแต่งตั้ง

ค. การเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดรับรอง

ง. การเสนอชื่อผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อยหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดรับรอง แต่การตัดสินใจขั้นสุดท้ายเป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎร

50. ข้อใดถูก ☐

ก. ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรีมีสิทธิเข้าประชุมแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นได้ แต่รัฐมนตรีไม่มีสิทธิเข้าประชุมในการประชุมวุฒิสภา

ข. ในการประชุมของรัฐสภา รัฐมนตรีต้องนั่งบนที่นั่งของรัฐมนตรีเท่านั้น และไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนไม่ว่าญัตติใด ๆ

ค. ในการประชุมรัฐสภา รัฐมนตรีจะนั่งบนที่นั่งรัฐมนตรีหรือจะลงมานั่งในที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ง. รัฐมนตรีสามารถยกมือสนับสนุนญัตติที่ตนเองเป็นผู้เสนอต่อรัฐสภาหรือญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจก็ได้

สำหรับผู้วิจัย

51. ข้อใด ไม่ใช่ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ☐
    ก. ตรวจสอบว่าทรัพย์สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นแสดงไว้นั้นตรงกับความเป็นจริงหรือไม่
    ข. ตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินไว้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว 1 ปี
    ค. ตรวจสอบว่าทรัพย์สินของข้าราชการประจำมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ เมื่อเกษียณอายุราชการหรือลาออก
    ง. ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ส.ส.หรือประชาชนเข้าชื่อกันต่อประธานวุฒิสภาขอให้ถอดถอนจากตำแหน่งเพราะร่ำรวยผิดปกติ

52. ข้อใดอยู่ในเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ☐
    ก. อำนาจในการวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดมีข้อความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ
    ข. อำนาจในการวินิจฉัยถึงการขาดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
    ค. อำนาจในการวินิจฉัยถึงการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรีเฉพาะตัว
    ง. ถูกทุกข้อ

53. ข้อใดอยู่ในเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ☐
    ก. อำนาจในการสั่งยุบพรรคการเมือง
    ข. อำนาจในการวินิจฉัยคุณสมบัติต้องห้ามของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
    ค. อำนาจในการวินิจฉัยกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
    ง. ถูกทุกข้อ

สำหรับผู้วิจัย

54. ข้อใดเป็นจริงเกี่ยวกับคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ☐

ก. ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ

ข. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนชั้นศาลละ 4 คน ต้องมาจากการเลือกของผู้พิพากษาในแต่ละชั้นศาล

ค. มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน ซึ่งวุฒิสภาเลือกจากผู้ซึ่งไม่เป็นและไม่เคยเป็นข้าราชการตุลาการ

ง. ถูกทุกข้อ

55. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับผู้พิพากษาและตุลาการ ☐

ก. การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับขั้น

ข. การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาและตุลาการขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารงานศาล

ค. ในกรณีที่ประธานศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาไม่เห็นด้วยกับร่างสำนวนคำพิพากษาของผู้พิพากษาคนใด ประธานศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาสามารถสั่งให้แก้ไขสำนวนได้

ง. ผู้บริหารศาลสามารถเรียกสำนวนคืนหรือโอนสำนวนไปให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการอื่นทำได้เสมอ

ขอขอบคุณที่ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ข.
คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน

1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.97	2	5.13
3	4.65	4	4.74
7	4.88	5	4.11
8	5.03	6	3.99
9	4.34	11	4.26
10	4.72	12	5.08

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ α = 0.8812

1.2.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน α = 0.8403

1.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายนอกตน α = 0.7792

2. แบบสอบถามทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านวิชาการ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.46	9	3.65
2	4.73	10	3.82
3	5.91	11	4.79
4	4.38	12	6.66
5	6.11	13	5.61
6	5.73	14	5.36
7	2.98	15	5.46
8	3.46		

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านวิชาการ α = 0.9013

2.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสังคม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	6.02	9	4.18
2	5.14	10	4.57
3	5.03	11	3.77
4	2.95	12	3.93
5	3.87	13	4.02
6	4.65	14	2.95
7	5.11	15	4.74
8	5.24		

2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสังคม α =0.8824

2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ α =0.9228

3. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

3.1ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ

ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.552	0.441	21	0.692	0.400	41	0.527	0.525
2	0.611	0.476	22	0.544	0.428	42	0.514	0.500
3	0.474	0.642	23	0.743	0.511	43	0.488	0.513
4	0.532	0.601	24	0.732	0.500	44	0.576	0.502
5	0.493	0.632	25	0.648	0.476	45	0.611	0.537
6	0.488	0.570	26	0.699	0.498	46	0.598	0.648
7	0.597	0.688	27	0.705	0.574	47	0.512	0.530
8	0.642	0.678	28	0.522	0.580	48	0.394	0.416
9	0.559	0.704	29	0.584	0.512	49	0.428	0.332
10	0.710	0.453	30	0.589	0.666	50	0.494	0.395
11	0.604	0.479	31	0.657	0.714	51	0.399	0.326
12	0.507	0.608	32	0.602	0.530	52	0.411	0.301
13	0.499	0.616	33	0.722	0.499	53	0.376	0.317
14	0.493	0.570	34	0.660	0.433	54	0.298	0.320
15	0.578	0.701	35	0.460	0.481	55	0.304	0.299
16	0.631	0.677	36	0.477	0.540			
17	0.573	0.715	37	0.549	0.573			
18	0.72	0.586	38	0.727	0.582			
19	0.663	0.488	39	0.630	0.555			
20	0.598	0.720	40	0.581	0.633			

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (KR-20) = 0.7991

4. แบบสอบถามค่านิยมทางการเมือง

4.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.66	17	5.12
2	4.08	18	6.04
3	4.24	19	5.08
4	3.99	20	3.46
5	3.08	21	4.22
6	3.72	22	3.82
7	4.64	23	3.97
8	2.99	24	4.66
9	3.80	25	4.83
10	4.61	26	5.01
11	4.67	27	4.87
12	4.73	28	3.92
13	4.89	29	2.99
14	5.61	30	3.08
15	3.93	31	4.86
16	4.77	32	4.22

4.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ α = 0.8048

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางจารุวรรณ สกุลคู
เกิดวันที่	24 เมษายน พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	ตำบลชีทวน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ ระดับ 7
สถานที่ทำงาน	สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนารีนุกูล
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช
พ.ศ. 2520	กศ.บ. (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2522	กศ.ม. (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2532	Ph.D. (Higher Education) University of North Texas

บทคัดย่องานวิจัย

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย ดร. จารุวรรณ สกุลคู
สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แหล่งทุนวิจัย งบประมาณแผ่นดิน 2541

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาและค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดแนวทางศึกษาเป็น 2 ประการ ประการแรก ได้แก่ การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของนิสิตนักศึกษา การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรอิสระ และการศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมกับความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา ประการที่สอง ได้แก่ การศึกษาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ และการศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านชีวสังคม และตัวแปรด้านจิตสังคมกับค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2541 – 2542 จำนวน 2,980 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรด้านชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสม รวมทั้งตัวแปรด้านจิตสังคม ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาทั้งด้านวิชาการและด้านสังคม แบบทดสอบชนิดสี่ตัวเลือกสำหรับวัดความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา และแบบวัดค่านิยมทางการเมือง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ Mean, Standard deviation, t-test, One-way Analysis of Variance, Scheffe's Method, Pearson Product-Moment Correlation และ Stepwise Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยมีดังนี้คือ

นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร มีควมรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา โดยใช้ตัวแปรด้านชีวสังคมและตัวแปรด้านจิตสังคมเป็นตัวพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา เพศ และความเชื่ออำนาจภายในตน โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมพยากรณ์ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ร้อยละ 74.20

การศึกษาค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร มีค่านิยมทางการเมืองในระดับมาก การเปรียบเทียบค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ กลุ่มวิชาชีพ และคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีค่านิยมทางการเมืองแตกต่างกัน การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาโดยใช้ตัวแปรด้านชีวสังคม และตัวแปรด้านจิตสังคมเป็นตัวพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในตน ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันการศึกษา ทัศนะต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของสถาบันการศึกษา และเพศ ตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมพยากรณ์ค่านิยมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาได้ร้อยละ 76.10

Abstract

Knowledge and Comprehension in Parliamentary Democracy and Political Values of University Students in Bangkok *

Skulkhu, Jaruwan, Ph.D. Division of Higher Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

The purpose of this study was twofold ; first, to investigate the relative contributions of biosocial and psychosocial factors to university students' knowledge and comprehension in parliamentary democracy and, second, to determine the impact of these factors on students' political values. A total of 2,980 students enrolled in public universities throughout Bangkok during academic year 1998 – 1999 were randomly selected to participate in the study. Biosocial and psychosocial information on the subjects was collected by questionnaires. A multiple choice test was used to measure knowledge and comprehension in parliamentary democracy while five – point Likert – type scales were used to measure students' political values. Statistical procedures employed in data analysis included t-test, one-way ANOVA, Pearson product – moment correlation, and stepwise multiple regression.

The findings revealed that university students in Bangkok had a moderate level of knowledge and comprehension in parliamentary democracy. Gender, age, academic major, and grade point average were found to affect students' knowledge and comprehension in parliamentary democracy.

Regression analysis showed that institutional social environment, institutional academic environment, gender, and internal locus of control each had a significant positive effect on students' knowledge and comprehension in parliamentary democracy. These four predictors explained 74.20 percent of the variance.

As to the students' political values, findings suggested that students possessed high level of political value. All the independent variables, namely, gender, age, academic major, and grade point average , had significant influences on students' political values. Evidence from regression analysis revealed that a set of four predictors, namely, internal locus of control, institutional academic environment,

institutional social environment, and gender had statistically significant effects on political values. These predictors explained 76.10 percent of the variance.

---

* This investigation was supported by NRC of Thailand Grant No 4110